

RMIr. Qu.

1.

Élettr. Qu.

~~1/5~~

R. M. J.

Aug. 1.

Élet

73 b.

Infernam et Collationem hominis peccatoris et
Christiani, ut melius appareat quam turpiter peccator
sua.

Peccator Describitur saluum Dei cognitione,
Christum non inducit vera fide, mandata Dei negli-
git, fornicatur cum Demone, Est fors absq. aqua fons
Abdit in tenebris, Charuere Diaboli est notatus,
Habet Diabolum in suis amibus et delicijs, Est condi-
datus Diaboli ut de Capio pinnaculac Testulicinis, Est
templum Diaboli in pinnaculac Testulicinis, Est
fons mundi conflans, Est fons et de vilis pulvis
et carbo extrictus, Est caligo umbra nox, Est iumentum
vitijs, et cum Bessis mecum Melneadnegans v'g'at
Est vas ignominie, Est arbor arida et infructifera, Est
domus sine recto, Lignus p'viter, sunt vitiat et fundamen-
tum debile, Invidus est potius, in corde canis, post
modum vestis.

Collatio hominis peccatoris cum homine Christiano do-
cet quam turpiter peccator
Christianus. preterea est saluum Dei scientia
Christum inducit vera fide, Mandata Dei observat
Est fons Christi, Est fons in quo est aqua viva,

Jesus Christus, Ambulans in luce, Gestat magnam crucem
 Christi, Amat Christum, et cum patre in die Ascensionis
 crucifixus est, sandilatus, Decedens in celum, Est templum
 spiritus Sancti, Est Sacerdarium in quo sacri Angeli
 sepe delectant, Est magnifica ecclesia, et non indesti-
 nabilis, Est Lux, Aurora, Dies, non horribiles tenebrae
 sunt in terra Aegypti, et ubi innoxie habitant filii
 Israel, Clarissima Lux est, Est vir sapiens et cum
 matre Divinum, Est visus misericordiae, Est arbor semper
 viva et vivens, Est Domus stabili visus fidei fun-
 damento mixta, sicut anguam praecepsibus ornata
 res consummata, In vita est Columba in morte
 Aquila, post mortem Phoenix.

Audis haec o Christiane audis? Da itaque operam
 ut vita tua respondeat, professioni, Da operam
 ut sis homo et non Bestia, ut sis vivum Dei ma-
 brum et non infidele Diaboli mancipium, ut sis
 filius Dei et non filius Belial, ut sis vere
 Christianus et non Hypocrita.

Pygargus. Ego özkerü vü Es Eyy Sas Sebaga madeste nöl.
 Inquinamercum. *Avollenssly.*
 In popor *Calard.*

Atq; hæc est pulchritudo omnium pulcherrima quam
in uno Jesu Christo querere debemus et dicere cum
pater antiquitate.

Tu o Domine es nobis Jehovah justitias, Mediator Dei
et hominum, Summus Sacerdos, Unctus Dei, Agnus sin
maculatus, sacrificium propitiatorium, Implesio Legis, De
siderium patriarcharum, inspiratio prophetarum, Me
gister Apostolorum, Doctor Evangelistarum, Lumen con
fessuum, Laus sanctorum, Resurrectio mortuorum,
Primogenitus ex mortuis, Datorum gloria, Angelus
Cælestis, Mœrentium Consolatio, peccatorum justitia
Afflictorum spes, Miserorum refugium, Adversarum
Custos, peregrinantium Comes, Desiderium Via, Dere
lictorum auxiliium, Languentium Virtus, procerus
simplicium, Fortitudo peccatorum, Alveus justis, Chari
tatis mundum, Auctor Fidei, Anchora spes, Flos humi
licitatis, Rosa mansuetudinis, Radix virtutum, Exem
plum patientis, Orationis inflammatio, Arbor sanitatis,
Fons caritatis, panis vite, Caput Ecclesie, sponsus
animæ, Alligantia peccatorum, petra salutis, Lapis

Vivens, Haeres omnium, Rex gloriae, Salus mundi, Trin-
phator inferni, princeps pacis, Leo fortis, pater su-
persecutorum, Dux ad patriam, Sol iustitiae, Stella ma-
tutina, Coelestis Hierosolima, Inextinguibile Lumen
Candens lucis Aeternae, speculum sine macula, splen-
dos Divinae maiestatis, Imago patris et bonitatis
sapientiae eternae, Haereditatis abissus, Prin-
cipium sine principio, Verbum Continent omnia
Lux illuminans omnia, veritas iudicans omnia,
Consilium moderans omnia, Norma dirigens omnia
pietas sustentans omnia, Totum omnium bonorum
implementum, Deus invariabilis, Lux inextingu-
ibilis, pax imperurbabilis, Unitas indivisibilis
veritas infallibilis, Benignitas ineffabilis,
potentia inimmensa, Sapientia infinita, Dominus
incomprehensus, Haereditas omnipotens, simplici-
tas omnia replens, principium omnia regens,
stabilitas omnia movens, vita omnium viventium,
sensus omnium sentientium, operatio.

omnium operantium, Les de tribu Juda, Sapientia
patris Immanuel, justitia nostrae Domini glo-
rie, Admirabilis Consiliarius, Deus fortis, Pater
Acerimitatis, princeps pacis. No 9 8

Suspensum sponsae ad Christum Sponsum.

Dulcissime Jesu tu pulcher es et decorus, ego
vero pulcherrima, et peccator turpissimus ac proinde
indignus, qui comparatam majestatem tuam, et tuam
vero quae vocas ad te omnes qui sentiunt, exultant
pudicitiam suam, Ecce ego ad thronum pulcherrimi-
tudinis tuae, accedo, et per infinitam pulcherritudinem
tuam te rogo, ut des mihi in timore spiritus tui
~~et in timore~~, reue acceptam pulcherrimi-
tudinem tuam. Ita enim fiet ut pulcherritudo tua
mihi sit solatio adversus turpitudinem meam, Ita
sicut ut in te inveniam quod amem quod admirem,
quod denique imitemur.

Darius Kiraly parancsolta hoy az ö' birodalmaz ké'ö' mindé
szé'kölh' fé'lyh' és ré'té'jé'k' az Daniel Israhé'c. Dan. 5. v. 26.
Dan. 2. v. 47. Nabuzodonosor is né'gy valha hoy az Daniel Israhé'c az
ö'ökölh' vala Jn.

Michas Filius Jemla propo
sus. 2. Chroni. 14. 7. Fide

A sedechia Pseudopropheta per
jubetur y 25. 26.

Michas Moroschites Quu edmy

Melusius Proditor patriae usu
2. Mach. 4. v 24. et Cap. 13.

Soc uyyen paransolha Nabu.
Mifah, Abdonigo Bednchete r
haromlase post honorat, p
o hazole psvaca pldke

Quamobrem a me proponitur
natio, aut lingua, quae dicitur
rum Schadraci, Meshaci, et
lamitour; et domus eius in
Propetia quod non est Deus.

Ananias Pseudopropheta propo

Ananias Ecclisiam agra ptecio for

Ananias Pastor Damascenus ad Pau

Ananias Princeps Sacri domum

Simon, Cap audiendo verbo sic dicitur.
natus Gen. 29. 33. hic cum fratre
uileisicour. v 34.

Simon, vir iustus et bonus Spiritus San

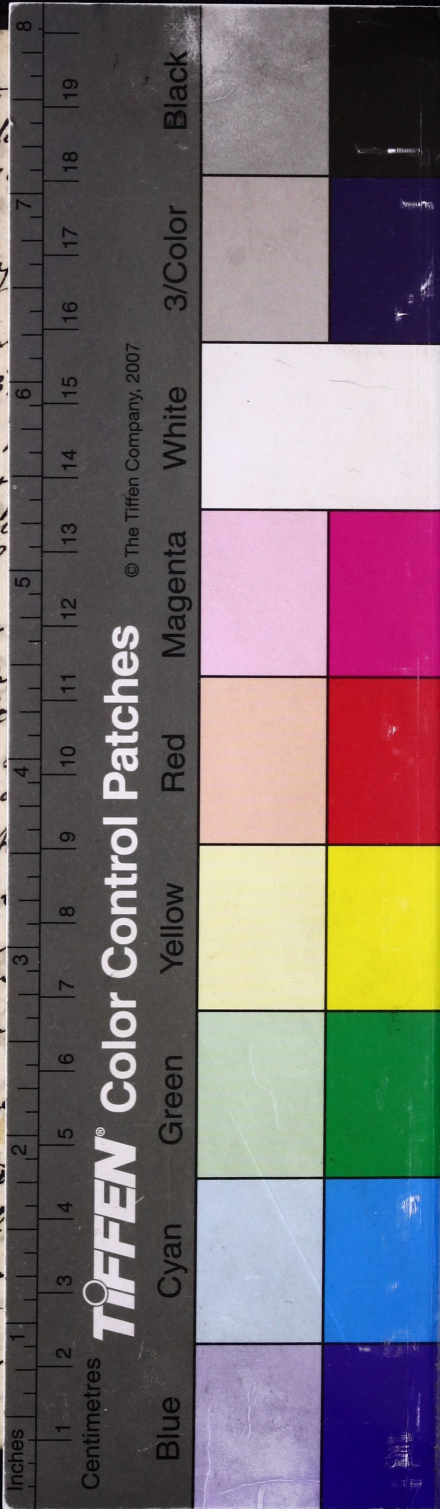
Simon Petrus. ad Christum aduersus fr

Simon Cananitis miles Apostolos recluse

Simon Grenicus, crucem post Christum

Simon Hierosus in Balaania dicitur

Simon magus Act. 8. 9. omnes magister
Philippo Evangelium predicanti

© The Tiffen Company, 2007

UTOLSO TISZTESSEG,

melly adatott

Amaz minden Virtusoknak kiváltképen pe-
dig a' Kegyesség, Emberség, Mér-
téklétesség és Békefséges-türes

TÜKÖRÉNEK

Malom-vízi

K E N D E F I J A N O S

Uramnak, &c.

Mellyet idvefséges Prédikátiók-

ban és tudós Oratiókban foglalván, a Nemes

Erdély Országá akkor egybe-gyült Fine előtt, 1694.

Eztendőben, Böjt-más Havának 23-dik

*napján, közönséges helyen befél-
lettenek*

Az Istennek arra rendesen hivattatott Szolgái,
Kolosváratt.

Bóldogok az hóltak, kik az Urban halnak-meg.

Vaj

Kata

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

K O L O S V Á R A T T,
Nyomtattatott M. TÓTFALUSI KIS MIKLÓS által,
1697. Eztendőben.

Nichlas Filius femla propetx veritatem Achabo odio.
Sus. 2. Chroni. 18. 7. Fidelis Dei Muncios Ego v. 13. 16.

A sedechia Pseudopropheta presencitur v. 23. in Carcerem missi
jubetur v. 25. 26.

Nichlas Moroschites Quo tempore prophetauit Jer. 26. v. 18.

Melusius Proditor patriam usurpat sibi summum sacerdotium
2. Mach. 4. v. 24. et Cap. 13. 14. 5. 6.

Soc regem paroncolha Nabukodonosor hujus az Sidrah
Misah, Abdonigo Beandete rishelgeh is, veluti ex illis
haromlase post honorat, sancta harattas nek is es
o hazote presava Belket etionch. Dan. 3. v. 29.

Quamobrem a me proponitur edictum, ut omnis propulsi
natio, aut lingua, quae diebus erraverit contra glum ho-
rum Schadraci, Meshaci, et Habi negonis in membra
lametur; et domus eius in soliquitimum redigatur.
Propetia quod non est Deus alius qui presit imperio hanc.

Ananias Pseudopropheta prophetae contra Jeremiam Jer. 28. 1.

Ananias Ecclesiam agra peticio fundat Act. 5. 2.

Ananias Pastor Damascenus ad Paulum mittitur Act. 9. 11.

Ananias Princeps sacerdotum hyperita Act. 23. 5.

Simion, Cap audiendo verbo sic dicitur, secundus Jacobi ex Lea Filius
natus Gen. 29. 33. hic cum fratre Levi videlicet sororis supra
videtur v. 34.

Simion, vir iustus et bonus spiritus sancti instructus. Luc. 2. 25.

Simon Petrus. ad Christum advenit Joh. 1. v. 43.

Simon Cananitis moti Apostolos recensetur. Matt. 10. 2. 4.

Simon Grenicus, crucem post Christum servavit Marc. 15. 24.

Simon Magus in Belythia dicitur Dominum Matt. 26. 6. Marc. 14. 3.

Simon magus Act. 8. 9. omnes magister suis artibus, dementat v. 10. 11.

Philippo Evangelium predicandi credit et Baptizatur v. 13.

UTOLSO TISZTESSEG,

melly adatott

Amaz minden Virtusoknak kiváltképen pedig a' Kegyesség, Emberség, Mértékletesség és Békefséges-türes

TÜKÖRÉNEK

Malom-vízi

K E N D E F I J A N O S

Uramnak, &c.

Mellyet idvefséges Prédikátiók-

ban és tudós Oratiókban foglalván, a Nemes

Erdély Országá akkor egybe-gyült Fine előtt, 1694.

Eztendőben, Böjt-más Havának 23-dik

napján, közönséges helyen befél-
lettenek

Az Istennek arra rendesen hivattatott Szolgái,
Kolosváratt.

Bóldogok az hóltak, kik az Urban halnak-meg.

Vaj

Kata

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

K O L O S V Á R A T T,
Nyomtattatott M. TÓTFALUSI KIS MIKLÓS által,
1697. Eztendőben.

Kegyés és utolsó végedről emlékező
O L V A S O !

2005-2006

Meghóltakat dicsérettel tisztelni, főképen a' kik azt életekkel érdemlették, régi szokás. Szokás volt ez Izraelben, ezt gyakorlották még a' tőlünk más Egü Indusok-is régen, kiknél a' Magistrátusnak ugyan tisztí volt az, hogy a' meghóltaknak érdemlett dicséreteiket és dolgaikat maga táblára leírassa, és a' halottas ház ajtaja eleibe, hogy azt minden olvashassa, kitétesse. Az Egyiptomiaknál, ha a' Király, vagy valami nagy érdemű ember meghólt, annak élete rendit a' Pap magas prédikáló fékből beféllette-el. A' Görögök ezt siralmas versek éneklésével vitték véghez.

De nem tsak itt kezdődött és maradt e' szokás; hanem a' Keresztények közt-is igen régi gyakorlás, melly tsak a' Nazianzenus Pater halotti Oratióiból-is kitetfik, mellyekkel Casariust, Cyprianust, Basiliust, Athanásust és több nagy lelkű Tanítókat tisztelt. Ez ilyen megdicsértt személyeket pedig, azon régi Keresztények Catalogusba véfik vala, laistromba leírván emlékezetes példára neveket azoknak, lép renddel, a' kik e' közönséges tisztetséget életekkel érdemlették, melly laistromot köz nével Canonnak hívják vala.

Ez ugyan ammyira ment oftán, hogy a' mi dicséretes dolog volt a' maga határában, (ugyan-is az igaznak emlékezeti áldásban vagyon,) határán kívül-is lépne, és a' példás dicséretből ember imádás lenne. Ilyen vala régen az Apotheosis.

Mi azért, a' mint-hogy e' fént dolog az ö határában helybe hagyjuk, a' régi Szentek példájokból, igyekeziünk azon, hogy a' melly érdemes embereknek hideg testeiket nagy zokogással

föld

föld alá rejtjük, azonoknak példás virtusaikat, mellyekkel nem tsak a mostan élöket, hanem ezután leendőket-is a magok ditséretire mintegy kételemitik, azon sirban, mellyben testeket töttük, ne zárjuk-el: ne légyünk olyan háládatlanok, hogy a kiknek ditséretes példáik jót prédikálottanak nékiink, azokra a felölök való hallgatásnak és feledékenységnek halmát hányjuk. Hiteket kövessük inkább, azt mondja a Pogányok Apostola, megmondván minémü vége vólt az ö életeknek.

Ez tisztesség tévő emlékezetet érdemlette a Néhai Tekint: Nemz: Malomvizi KENDEFI JANOS Uram-is ki minekutánna a Méltóságos Kendefi Házban, édes Attyától Néhai Tekintetes és Nemzetes KENDEFI GABOR Uramtól és édes Anyjától Vargyasi DANIEL BORBARA Afzfonytól eredetet vótt volna, e világnak kedveskedő gyönyörüségeit igen kevés ideig veheté; mert életének jobb korában édes Attya, 1667-estendőben meghalván, nyóltz eftendő korában árvaságra marada, özvegy árva Anyai kéz alatt, kinek mindazáltal kegyes nevelése által, elsőben-is a Scholai félép tudományokban gyakoroltatván, onnan mintegy más tanuló Scholában, a Néhai Méltóságos Erdélyi Fejedelem, Első APAFI MIHALY Urunk Udvarába adaték, a hol mind magának a Méltóságos Fejedelemnek, mind pedig a nagy emlékezetü Fejedelem Afzfonynak BORNEMISZA ANNANAK, jó erköltse és szolgálata mellett való hűsége annyira tetfett, hogy azon Méltóságos Udvarban egynéhány eftendeig Fő Afstalnoki hivattalal tiszteltetnék, az alatt pedig, mind Fejedelme kegyelmességéből, mind a Méltóságos Uri Rendeknek, kiknél egyen-egyen kedvességben és betsületben vala, javallásokból, a Fényes Török Portára Constántzinápolyba (a honnan akkor Erdély orfága hallgatott) küldtetett, és mindenütt s mindenben egyenes erköltse esmértetett.

Amakutánna, azt az időt el-érvén, azon Méltóságos Uri rendek, édes Anyja, és két ágon lévő Tekintetes Attyafiának tetfésékből, a fent Házasságra vévén magát, Isten vezérléséből, a Méltóságos nagy Uri Teleki Házból von magának Házastársot,

Társot, Méltóságos Ur TELEKI MIHALY Uram hajadon édes
 Leányát TELEKI KRISTINA Kis Afzonyt, kivel minek-
 utánna ritka fereteti és példájú kép életet 10. éftendőig 3. hónap
 héján élt volna, mind Kép gyermekinek az idő alatt halállok,
 mind nagy Ipa Komorú esete, mind pediglen az időnek mostohasága
 miatt Néhai édes Attya Házán kívül mini-egy fámkivetésben va-
 ló élete, Házasságabéli örvendetes életét, lelkéig érő Komorúsá-
 gokkal elegyítette, és teste erejét-is amyrira fogyatta, hogy azt
 életének virágában belőle kibatalhatatlan Fár az nyavalyába ejtet-
 te, mellyben lassan-lassan, mint a gyertya, fogydogalván, és
 maga itéleti ferint-is majd elhagyandó ferelmesinek, édes Fele-
 ségének, és neveletlen egyetlen egy gyermekének KENDEFI JÓSEF
 ket éftendős fiának következendő sorsán, utolsó órájáig gyötröd-
 vén, akkor eljövén a határ, lelkét az ő Megváltó Jéhusának, ki-
 nek emlékezetivel sok keserüéseit enybitette életében-is, örömmel
 megadá, életének 38. éftendéjében: következendő virtusait min-
 deneknek jó emlékezetre utánna hagyván, a mint ezt bővebben bi-
 zonyítják, Komorú de tisztességes pompával, Ország Gyűlése alatt
 lőtt temetésének alkalmatosságával tétett kegyes Tanítások és
 Bölts befédek, mellyek mindenkéül sem maradandó emlékezetire,
 és a neveletlen árvának-is, Isten éltetőn, jövendőbéli vigasztal-
 ására, az ő rendekben leirattak és közönségesekké tétettek a Te-
 kintetes Árva Özvegy akarójából's költségével.

Ex Bibliotheca Excellen^{ti}ssimi quondam Do-
 mini Comitis Adami Teleki de Rék pri-
 mis Mensis Julii diebus in Anno 1793.
 in tres partes divisâ cessis in partem III.
 Dominae Comitissae Mariae Teleki de Rék.
 H A

H A L A L
O R V O S S A G A ,

Mellyet

Az Halhatatlanságnak Christus kenetivel
rakott Patikájában talált :

és

A Tekintetes Urnak

N E M Z E T E S

K E N D E F I J A N O S U r a m n a k

Koporsóba való tételének szomorú óráján

Kolosvári Belső Farkas útzai Szállásán a' gyarló em-
bereknek örömökre *commendált*

S Z Ö N Y I N . I S T V Á N Kolos. Ref. Ekkl. Préd.

Esa. 61: ψ. 1, 2.

AZ URNAK LELKE vagyon én rajtam, és MEGKENT ENGE-
MET, hogy a' kik Sionban sírnak, bánatnak helyében adjak
nékik ÖRÖMNEK KENETJÉT.

Sólt. 45: ψ. 8, 9.

MEGKENT TEGEDET óh ISTEN a' TE ISTENED, VIGASAG-
NAK OLAJAVAL minden te TARSÁID felett. MIRRHA,
ALOE, KASIA minden te öltözeted.

S E G I T S É G .

Elérnek, hatalnak Ura, Királyoknak Királya Ur Jézus Kristus! mi
Urunk, mi Jézusunk, mi Kristusunk! a' te ditsőséges hatalmadnak
erejével teremtettél mindeneket, a' te ditsőséges tanátsodnak böltseségé-
vel rendeltél mindeneket, a' te jó-váltoddal pedig gazdagon bé-töltöttél
mindeneket. Tiéd a' hatalom, Nagyság, Ditsőség, minden Tiftség.

A 3

A te

A' te kezekben vannak e' világnak minden erősségei, minden hat almasági, minden birodalmi: A' te kezekben vagyon az életnek és halálnak káltsa; megnyitod és senki be-nem zárja: bezárlod és senki meg-nem nyitja. Hatalmas Isten vagy megölni és megeleveníteni; megsebesíteni és meggyógyítani; megkefelelni és megvigasztalni. Fövel édes Jézusunk ez órában, vigasztaló kegyelmeddel, kösd-bé sebes fivérek azoknak, kiket igen megfertettél! Mi Atyánk, ki vagy 's a' t.

A' LECZKE

1 Mós. 50: 2. *Megkenék az Orvosok drága kenetekkel az Izraelt,*

(*Bémenetel e' Parikába*)

Keferü a' halál, a' halálnak még csak emlékeze-ti-is keferü, *Sirá* 41: 1. mondja, mondják a' Si-rók, mindnyájan mondjuk: keferü! óh bizony keferü a' halál! óh melly fok kórság, fok kölvény, fok kolyika kínokkal kínozza; keferü *potiók*kal kí-nálja a' halandó embert a' keferü halál; Szerelmesít pedig óh melly keferü árvaságra juttatja! Keferü a' halál az ö elkerül-hetetlen kénstelenségéért, keferü az ö orvosolhatatlanságáért. Oh meggyógyíthatatlan keferü halál!

Mennyi nyavalyákat meggyógyítanak az Istenes orvosok; ihon az egy halálnak nintsen Doktora, nintsen Patikája, nintsen *curája*, nints *dietája*. Halál mérge ellen menny-el Patikákba, menny-el *Botanicák*ba, fűszerfámokkal, 's azoknak kívánatos *virtus*ival illatozó virágos kertekbe.

Contra vim mortis non est medicamen in hortis.

Halál mérge ellen, nints orvosság minden kertben.

Jó volna egyfzer e' puftító halál keferü mérget megfojtani 's orvosolhatatlan hatalma ellen gyógyulást keresni. Ha sem *Chinából* ed-dig, sem *Brasília*ból, sem *Sebából*, sem *Schébából*; vagy ama' külső *Indiából*, még *Herbam vite* halál orvosságát nem hozhatták: *Columbus Christoffal* keressünk új világot: *Columbus Christussal* mennyünk *Pa-raditsomba*: Itt magával jól tehetetlen hallgasson *Galenus*. Ama' nagy *Archiater Galileus Jézus* hozott *Gileából Balsamum vite* Jer. 8: 22. *Avagy nintsené Orvos Gileában? Nintsené Balsamum Gileában?* I-hon vannak az Orvosok, József orvosi itt a' drága kenet: *Megkenék az Orvosok drága kenetekkel az Izraelt.*

Az ho-

Az holott : Mikor én Jákóbról és az Orvosokról gondolkodom ,
kettőn tsudálkozom :

I. Miért kellett annak meghalni. (1) A' ki Istennek választott
edénye vala : *Sólt.* 105:6. t. i. mint ſzent Pál *1 Theff.* 5:9. magyarázza ,
kit Isten rendelt vala idvétségnek vételére a' Jéſus Chriſtusban ? *Fel.*
Bizonyára az a' gyarló halál Jákóbot meg-nem ölte , és ha tsak olyan
bádogyatt halál, Izraelt a' Chriſtustól és a' Chriſtusban való idvésegtől
el-nem ſzakasztotta : *Róm.* 8:38,39. Ha világi árnyék életét elöltotta ;
Chriſtusban való életét , annál nagyobb világossággal elevenítette.
(2) Miért kellett annak meghalni , kit az Iſten , minekelőtte ſemmi
jót nem tsekedett volna-is , igen ſzeretett : *Róm.* 9: 11, 12, 13 ? *Fel.*
Bizonyára az Iſtennek ſzerelme *Remedium mortis* , halál orvossága volt
Jákóbnak : mert a' halálnak nintsenek több rabjai , hanem , tsak a'
haragnak fia : *Eſa.* 2: 1, 3. (3) De miért kellett annak meghalni , ki-
nek az Iſten, véle való barátságos ſzövetség ſerint Élete és halhatat-
lansága vala ? *1 Móf.* 17: 7. *Mát.* 22: 32. *Fel.* Igen-is ! az Iſten olly
barátságoson volt Iſtene 's olly ſzoros ſzövetség ſerint volt Élete Já-
kóbnak ; hogy a' Jákóbnak lehetetlen volt ſoha eddig-is , ezután-is
lehetetlen meghalni : mert az Iſten nem holtaknak ; hanem az élő
Abrahámnak , élő Isáknak és élő Jákóbnak Iſtene. *lásd ſell.* (4) Miért
kellett mondom annak meghalni , a' ki magától az Iſtentől , a' maga
Iſteni nevéről úgy neveztetik JiſraElnek : *1 Móf.* 32:28. hogy az Iſten
maga-is ſzereti magát nevezni *Jákóbnak Iſtenének* : *2 Móf.* 3:6. *Fel.* Drá-
ga kenet bizonyára és halhatatlanságnak Patikája volt Jákóbnak az I-
ſtennek neve : *Ének.* 1: 3. mert az Iſten nem a' holtakról ; hanem az
Élőkről neveztetik. *I. f.* (5) De miért kellett , kérdem még-is , an-
nak meghalni , a' ki még az Iſtennel-is hatalmas volt : miért nem gyöz-
te-meg a' halált , a' ki még az Iſtent-is meggyőzte : ki az Iſtennek azt
mondá : *Nem bortsátlak-el tégedet mind addig , míglen engemet meg-nem
áldaf.* : *1 Móf.* 32: 24. --- miért nem tapodta-meg a' halált , miért
nem törti-meg homlokát , miért nem üti-ki fogát ? miért nem mondja
ezt a' halálnak : *Nem bortsátlak-el tégedet addig , míg tégedet lábom
alá nem hajtalak.* A' Chriſtus fejedet tapodja , az én hitem erődét
rontja : Nintszen halál én rajtam ſemmi hatalmad ? *Róm.* 16:20. *Fel.*
Kétség nélkül Jákób a' halál ábrázatját viſelte : *1 Móf.* 27:
43, 44. De hogy Jákób az Iſtent meggyőzi , meggyőzi úgy Iſten ál-
tal a' halál *Éivü* Eſaut , hogy az Eſaunak mérges *Éive* Jákóbnak ſem-
mit nem árthat : *1 Móf.* 33: 1-4-

II. Azon

II. Azon tsudálkozom Másodszor : Miért hogy a' Jófes Orvosi Jákóbot nyavalyájából meg-nem gyógyíthatták ; hanem, a' halálban doktorozzák : a' betegséget meg-nem orvosolhatták, s a' halált gyógyíthatják ? *Fel.* [1] Bizony dolog, nagy kegyelme littenek a' gyógyításnak ajándéka : *1 Kór.* 12: 9. Adott Isten, nyavalyákat gyógyító Doktorokat ; tsak-hogy a' halált meggyógyítani magának hagyta : Azért a' nyavalyák orvoslásában az emberek mennek míg mehetnek ; holott pedig Isten a' halál óráját elhozta, és azt írják : *Statutum est* : *Sid.* 9: 27. Semmit tovább ott nem tehetnek. [2] Sok jókat ígért Isten Jákóbnak : *1 Móf.* 32: 29. de e' világi életnek örökösségét és halhatatlanságát soha nem ígérte ; azért Isten néki nem-is rendelt világi életet megmarasztó orvosságokat ; hanem a' Christusból való életnek halhatatlanságát, a' drága kenetek mint-egy *Sacramentomában* bizonyítja itt az Orvosok által. De erről alább. [3] Jóllehet azért az Orvosok Jákóbbetegségét nem gyógyíthatják ; de halálát a' kenetekkel hatalmason orvosolják. Ha azért Jákóbb' világi életében megholt, nem holt-meg Istenben ; ha lelke testétől elvált, nem vált el a' Christustól ; ha testét eltemették, magát a' Jákóbot el-nem temették. El ma-is személye érint maga a' Jákóbb, és él mind örökkén abban, a' ki *Abráámnak, Isááknak, Jákóbnak Istene.*

Itt jó illatú kenetet találtunk, hogy magunknak-is halál ellen való orvosságot vegyünk, tudakozzunk tovább-is e' Patikában : kérdjük-meg Mófestől : I. Kitsoda volt a' kit megkentek az Orvosok ? *Fel.* Ha Jákóbnak mondaná Mófes, az-is nekem elég volna : így-is egész magyarázatban érteném : mert az Isten éntén úgy mondatik Jákóbnak Istenének, mint Izrael Istenének ; de a' Mófes tellyesebb magyarázattal adja, mikor Jákóbot áldott nevével Izraelnek mondja, t. i. a' ki az Élő Istenről Izra-Elnek, és Istenben élőnek mondatik.

II. Kitsoda kente-meg az Izra-El ? *Fel.* Mófes azt mondja : *Megkenék az Orvosok.* Az Orvosok magát az Izra-El meg-nem kenthették, a' testét kenték-meg. A' bizony dolog, hogy a' Jákóbnak nem tsak teste kenettetett-meg ; hanem, maga az Izra-El személye érint-is megkenettetett. Így mondja Mófes, hogy az *Izra-El* kenték-meg. Tudnillik, magát az Izra-El, az *Abráámnak, Isááknak, Jákóbnak Istene* : az Ur Jéfus Christus kente-meg, halhatatlanságának kenetjével, még annyának méhétől fogván : *Sólt.* 105: 6, 15. És annak mint-egy Sákramentomi jeléül és bizonyosságául, megkenték az Orvosok-is drága kenetekkel. Sákramentomi Éölásnak formája érint, mondom, a' kenést Mófes az Orvosoknak tulajdonítja ; de a' mint-

mint-hogy nem az a Sidó, a' ki kívül Sidó: nem az az igaz környülméletkedés, melly a' testben láthatóképen vagyon; hanem az ember živének lélekben való környülméletkedése, mellynek ditséreti nem emberektől, hanem Istentől vagyon: *Róm. 2: 28, 29.* akképen, nem az a' kenet, melly kézzel a' testben lézen; hanem, a' melly a' Christus Lelke által lézen, az-az, Életnek és Halhatatlanságnak kenetje igazán. Ha megkérdetted volna a' József Orvosit: Mit csináltak az Izraelnek? Kétség nélkül Kereftelő Ént Jánossal (*Mát. 3: 11.*) azt felelték volna: Az Izraelnek mi, a' mi kezeinkkel a' testét kenjük Émmel látható (külső) kenetekkel; de a' Christus az, maga a' Jákóbnak Istene, ki az Izraelt Szent Lélekkel 's életnek olajjával, és halhatatlanságnak kenetjével megkente.

III. Kér. Azt kérdeném harmadőor: Mivel kenték-meg? *Fel.* Mint-hogy ez a' kenet a' Christus kenetjét mutatta a' Szenteken, és azt bizonyította, hogy a' Szentek-is rézesi és társai a' Christus kenetének; kétség nélkül olly fő olajok, 's olajokkal elegyített drága *resinak* 's fű érzésmok alkalmaztattak e' czeremoniához, mellyek a' Christus kenetjét *emblematicè expressivis suis figuris*, alkalmas ábrázattal jelenthették és *repræséntálhatták*. Kiváltképen pedig a' testnek rothatatlanságában, (azok által a' Érek által) Épen jelentetett a' Szentek halhatatlansága a' Jésus Christusban, és a' testnek-is bizonyos feltámadása. Ezekről alább.

A' Szent Irás említi efféle kenetekhez tartozó, némelly drága Éreket, és ha azokat vizsgáljuk, a' Christus kenetének titkait Épen magyarázzák. A' Papoknak 's egyéb Egyházi dolgoknak megÉntelésére parantsolta vólt Isten: *2 Mof. 30: 25.* hogy Patikai mesterséggel, *mirrhából, fahajból, calamusból kafiából, faolajból,* 's a' t. drága kenetet kéÉítsenek. A' Christus öltözetit, azt mondja Dávid *Sólt. 45: 8, 9.* hogy *mirrha, aloé, káfia.* Melly háromféle drága Éreket az Irás magyarázó, ama' három nevezetes lelki ajándékokra magyarázzák, mellyeket Ént Pál igen tartósoknak mond: *1 Kór. 13: 13.* Mostan pedig (úgy-mond) *megmarad a' HIT, REMÉNSÉG, SZERETET,* t. i. magok-is mi bennünk megmarádnak, 's minket-is, mint drága kenet, megtartanak: *1 Fán. 2: 7. 27.* *A' kenet, mellyet vettetek a' Christustól, megmarad ti bennetek.* A' Éületett Christusnak hoznak vala a' nap keleti Bóltsek, *aranyat, tömjént, mirrhát,* *Mát. 2: 11.* A' meghólt Christus testének megkenésére hoz vala ísmét Nikodémus *mirrhából,* és *alóéből* tsináltt drága kenetet: *Fán. 19: 39.* Miképen Mária, Sálome 's Magdaléna-is: *Márk. 16: 7. 1.* és amaz *AÉznyiállat-is* még

még a' Christus élteben-is: *Mát. 26:12.* Mellyel jelentették a' Christus testének meg-nem rothadását. Több drága fereket-is látható a' Christus kenetinek Patikájában: *Ének. 1:13.* Ísmét, 3:6. Ísmét, 4:6,14. Ísmét, 5:1,5,13. 's több helyeken az Irásokban.

A' drága kenetekhez tartozó fü fűszerek felől, a' mennyiben a' Christus kenetjére mutatnak, kettőt jegyezzünk-meg. 1. Eredeteket. 2. Erejeket.

1. Eredeteket a' mi nézi, hogy még Kanaán földére-is, többire idegen Országokból: *Perfiából, Chimából, Egyiptomból, Szeretsen ország-ból, Schébából, Sébából, Brasiliából* 's e' föld kerekiségének egyéb fejeletiről hozták. Miért hogy Isten a' Pogány országokról hozott kenetekbe való fü fereket-is a' fent dolgok közzé bevette? Akarta tudnillik az Isten jelenteni, hogy nem tsak a' Sidók, hanem még az idegen pogányok-is a' Christusnak meghódolnak, engedelmességet mutatnak és ajándékot hoznak. Mellyet fépen példázott a' Sébának Királyné Afzónya 's több Királyok-is, kik Salamonnak fü fűszereket, keneteket, és egyéb drága eszközöket mezzéünné hoztanak ajándékon: *1Kir. 10: 2-15.* Dávid által pedig: *Sólt. 72:8,9,10,11.* az Istennek Lelke a' Christus pogányokon való uralkodásáról profétálván világosan mondja, hogy a' Christus egyik tengertől fogva a' másik tengerig, és az *Eufrates folyó vizétől fogva a' földnek külső határáig uralkodik.* Ő előtte artzszal leborúlnak a' kik a' puftában vannak, és az ő ellenségi a' port nyalják. A' tengernek és a' fűszereknek Királyi ajándékot hoznak. És artzszal leborúlnak ő előtte a' földnek Királyi. Minden pogány népek fogálnak önéki. Ennek fengéje vala, hogy a' Napkeleti Böltsek drága ajándékokat: *Aranyat, tömjént és mirrhát hoztanak: Mat. 2: 11.* Belső igasság fűszere pedig, bétölt a' pogányok megtérésében: *Mát. 28: 19.* Legtellyesebben pedig akkor, mikor az Isten másodszor nyújtja-ki kezét, hogy zárlót emeljen a' Pogányok között, és egybe gyűjtse a' választott Pogányok fűszereinek tellyességét, *Affiriából, Egyiptomból, Párthiából, Szeretsen országból, Elam országból, Káldéából, Kamotból,* és a' tengernek *Szigetiből: Efa. 11: 11,12. Róm. 11:25.*

11. Megjegyezzük másodszor e' drága kenetekhez tartozó fűszereknek *Erejeket* a' vélek való élésben. Itt-is, a' mennyiben a' Christus kenetjére mutatnak. Azok közzül, a' mellyek nevezetesebbek, tsak hármat vagy négyet *specificalok.* (1) Elsőben-is, drága kenetekhez való Patika fűszere a' *Mirrhá.* *Arabiában* és *Szeretsen országban* termő, afféle fának belöle könyvező 's rajta megfűszerező drága *resznája,* (mézgája.) Melegítő, fűszerező, és rothadástól óltalmazó ereje va-

je vagyon. *Johan. Schröderus Pharmacop. Medico-Chim fol. mihi 126, 127. Mirrha calefacit & sicc. 2. (al. 3.) aperit subastr. atten. maturat, discutit, putredini resistit.* A' Christus Patikájában-is a' *Mirrha* Ján. 19:39,40. tudnillik: ama' Paraditsom kertében termett *Életnek fájából*: 1Móf. 2:9. a' Christusból: (*Fel. 2:7. Ismét, 22: 2. Ének. 2:3.*) Évárkozó könyhullátásoknak véres veréjtékkal való izzadásoknak, ártatlan kezein, lábain, Ént oldálán, édes fején, Égek, lántsa 's tövis helyén tsorgó vére folyásának *Lacrimája 's resinája, Ének. 5:1.* Igazán, a' mi rothadatlanságunknak, romolhatatlanságunknak és halhatatlanságunknak hatalmas kenetje. (2) Kenetekhez vala drága Patika Éer az *Aloé*-is. Ez-is tisztító, melegítő, Éazartó, és rothadástól óltalmazó természetü: *Joh. Schröd. fol. 778. Vim præter purgantem obtinet & exsiccantem (gr. 3.) calefacientemque. (2 gr.) proritat hæmorrhoides, roborat ventriculum, enecat & expellit lumbricos. NB. Arcet putredinem, astringit, consolidat, exterget, adeoque vulneraria est insignis.* Ugy a' Christus kenetjében-is az *Aloé* kárhozatnak rothadása ellen való jeles *recepta*: *Sólt. 45:9.* (3) A' *Kásia*-is híres Patika Éer a' kenetekben, háromféle találtatik a' Patikában, *Arabica, Ægyptiaca, Brasílica.* Ez-is a' rothaÉtó nedvességeket tisztítja a' testből, *Joh. Schröd. fol. 158, 159.* A' Christus Patikájában-is a' *Kásia Paradisiaca* a' bünt Éazartja 's kárhozat rothadásától a' lelket óltalmazza: *Sólt. 45.* De hogy a' *Kásia* kenetről többet ne Éöljak; még az egy *Balsamumról* emlekezem. (4) A' *Balsamus* jó kívánatos drága kenet a' Patikában. A' külömbkülömbféle *prescriptiók 's recepták* Éerint kéÉült *Balsamumok* közzül pedig leghíresebb a' *Balsamus Vitæ.* Mert a' *Balsamus vitæ* Szívet bátonító, Lelket újító, Bádgyadást serkentő Elájúlást ÉbreÉtó, Erzékenységeket elevenítő, Gutta ütést gyógyító, Testet rothadástól óltalmazó, Egy Éóval, halál ellen tulakodó, és tehetsége Éerint ember életét óltalmazó *virtusiért*, megbetsülhetetlen kenet az *Officinákban.* *Joh. Schröd. in sua Pharmacopœia Medico-Chymica fol. mihi 175. Balsamus Vitæ cordiale est insigne, Balsamumque nostrum mirabiliter recreat, putredinem arcet, sopitos spiritus animales & vitales excitat, cerebrum humidum & debile confortat, adeoque commendatur (& datur) in apoplexia --- lypothimia &c. Quinimò adeo celebre his in oris audit, ut instar Panacœa in omnibus fere morbis à Magnatibus expetatur.* Jeles ísmét a' *Balsamus Mneme cephalicus*-is. Mellyről azt tartják; ha az ember fejének elméjére Éolgáló réfeit véle keni; semmi dologról el-nem felejtkezik. *Joh. Schröd. fol. 177, 178. Tanta efficacia esse scribunt, ut perpetuam rerum memoriam*

riam pariat. Drága-is ez a' Patikákban : mért *Sennertus Practt. lib. 1. part. 2. cap. 5.* azt írja, hogy *Carolus Burgundiai* Herczeg efféle Ballamumból egy Doktortól tsak egy keveset vehete magának tiz ezer forintokon. A' Christus fejére töltetett drága kenettről-is azt mondják vala a' Tanítványok, hogy nagy áron eladhatták volna : *Mát. 26: 9.* De a' *Galiléus Doktor* Patikájában fokkal drágább a' *Gileád Balsámumja* : *Fér. 8:28.* Tudnillik a' Christus elméje mi nálunk olly *Balsamus Mnemonicus* : *1 Kór. 2: 16.* *1 Fán. 5: 10.* mellynek ereje által, nem felejtjük-el az Istennek parantsolatit : *Sólt. 119: 16, 61, 93, 109, 141, 153, 176.* Nem felejtettem Uram-ela' te parantsolatidat. De a' Christus kenetiről ide alább lézen világosabb mütogatásunk.

IV. Kérd. Miért kenték-meg az Izraelt? *Fel. (1)* Szokást említ *Móses* ebben a' czeremoniában *ψ. 3.* Nem tsak a' *Sidóknál* volt pedig *Éokásban*, hogy az halottakat megkenjék ; *Fán. 19: 40.* hanem a' mint *Plinius* írja, a' *Pogányoknál*-is bévett *Éokás* volt. Azért *Jósef-is in adiaphoris, honestis & licitis.* Attya temetésében alkalmaztatta magát az *Égyptius Fő Rende* temetéséhez. A' holott én múltóan azt kérdeném a' *Pogányoktól* : *Mire való volt az. ő halotjok kenetje?* Mint *Éent Pál-is* kérdi vala : *1 Kór. 15: 29, 30.* *Ha úgy-mond a' halotjak fel-nem támadnak ; mire való a' halotjak mosogatási?* *Fel.* Mint a' *Sébának Királyné Aeffonya* hírrel hallott a' *Salamon böltseségéről*, 's *mezőünnen* is eljött az ő böltseségét hallani : *1 Kir. 10: 1--* Ugy a' több *Pogányok* hírrel hallottak az *Izraeliták czeremoniáiról*, feltámadásnak tudományáról s' a' t. közöttök-is forogván a' *Sidóknak*, majmosság *Éerint* követték őket az *áldozatokban*, *mosódásokban*, *halotjak kenetjében* 's a' t. Az *Izraelt* pedig megkenette *Jósef*, nem annyira a' *Pogányok Éokásából*, mint a' *Sidók reménységére* tartozó czeremoniából. (2) *Hetven nap*okig kell vala a' *Megkenettek*et *íratni*, *ψ. 3.* hogy azért a' *rothadó testnek* *senyvedő büzi* a' *íratóknak* nehézséget 's nyavalyát ne *Éerezzen*, arra *termett* és *kézfített* drága *Éerekkel* a' *megaporodott nedvességeket* a' *testből kizárattották*, és jó *illatú fűszerezámokkal Éaporították.* (3) *Kanaán földére* kellett az *Izrael testét* vinni. Mint-hogy a' *menyei Kanaánba* nem *mehet-bé* semmi *tiáfátalan*, a' mi *megfertőztet* : *Fel. 21. ult.* A' *dög* pedig nem tsak *tiáfátalan* ; hanem, még azok-is *megfertőztetnek* vala, kik a' *meghólt állatnak* *testét* illetik vala : *4 Móf. 19: 11, 16.* Bizonyosága volt azért az *Izrael testének* *kenetje* annak, hogy *senki közzülünk* a' *menyei Kanaánba* *Christus kenetje* nélkül nem *mehet.* (4) Ez a' *kenet leginkább* arra való volt, hogy az *Izrael teste* meg-ne *rothadjon*, mint eddig-

eddig-is mondtam, ebben a' kenetben olyan zerek timporáltattak, mellyek, Istentől nekik adatott *virtusok*, és a' jó mesterséggel *temperáltott* készségekkel, a' testből a' rothadó nedvességet és nyerseféget kizárattották, és a' testet a' rothadástól megoltalmazták. (5) Ezzel a' testnek meg-nem rothadásával jelentődött, mint-egy Sákramentom képen, a' Szentek halhatatlansága's egyszerűs mind a' testnek-is bizonyos feltámadása. (6) Ez a' kenet mutatta a' Christus kenetjének titkát, testének meg-nem rothadását, és bizonyos feltámadását: *Mát. 26: 12. Solt. 16: 10.* (7) Meg-fem kell gondolni, hogy József az Izrael testét, tsak temetési pompázásból, vagy valami egyéb világi tekintetből kenette volna meg; hanem a' mint-hogy a' maga tsontjainak Egyiptomból, Kanaán földére való kivetterése felől: 1 *Móf. 50: 25. 2 Móf. 13: 19.* hitből parantsolt: *Sid. 11: 22.* úgy minden bizonynal Attya testét-is hitből kenette-meg. A' régi zent Attyáknak pedig minden hiték, hitből való minden tselekedetek, minden czeremoniájok a' Christusra, mint akkori árnyékok valóságos testére nézett: *Kolof. 2: 17.* És a' mint-hogy mostan-is ugyan az a' hitnek ereje és jósága; arra való volt az ő hiték, hogy az által, valamit a' Christusban idveségre valót láttak, együtt a' Christussal magokra felöltözték: magokra alkalmaztatván magokévá tették: Tudták a' Christust, az ő Messiási nevéből-is, hogy hármás (Papi, Királyi, és Profétai) nagy Méltóságokra megkenettetett: *Esa. 61: 1-- Sól. 45: 8, 9.* és hogy azon lelki kenetnek minden Szentek részéi: *Solt. 45: 9.* Az Istentől parantsoltatott külső keneteknek azért titkából, bizonyos hittel vették, hogy a' Christus kenetjének és méltóságának ők-is társai. Megkenték azért az Izraelt a' Christus kenetjével való közöseléseknek hitiben: hogy a' miképen mi, úgy egyetemben a' zent Attyák-is a' Christus kenetjének részéi és társai, Ezekről majd alább akarunk éándékoson éólani.

Summája e' Magyarázatnak:

A' Christusban való halhatatlanságnak hitiben, Christus kenetjével Szent Lélek által megkenettetett Izraelt, a' testnek-is bizonyos feltámadásának reménségére; rothadatlanságnak-is kenetjével (mint-egy Sákramentomi módon) megkenték a' József Orvosi.

Ez mi ilyen módon megmagyarázott Leczkénkől, tanúljuk-meg ez Orvosságot:

T U D O M Á N Y.

Remedium mortis, Unguentum immortalitatis: Paraditsomi Resina, Aloé, Kásia, Balsamus és Mirrha; romlandóság's
bulát

halál ellen kézült Patikā kenet az , hogy mi a' Christus kenetinek rékesi és társai vagyunk.

E' TUDOMANYBAN feltézzük im e' *Punctumokat.*

I. *Punctum* , hogy a' Christus megkenettetett. Tsel. 10:38. *Amá' Názáretbéli Jéfust megkenete az Isten Szent Lélekkel és hatalommal.* Efa. 61: 1. *Az Úrnak lelke vagyok én rajtam , és felkent engemet.* Sólt. 45: 7. 8. *Felkent Tégedet óh Isten! a' Te Istened vigaságnak olajjával.* Ebben a' kenetben mondatik a' Sidók nyelvén. משיח Maschiach a' mint Magyaroson mondjuk *Messziásnak*: Sólt. 2: 1, 2.

למה רגשו גוים
על יהוה ועל משיחו

Miért zúgolódnak a' Pogányok--
A' Jéhova ellen és az ő Christusa ellen.

Sólt. 28: 8. יהוה עז למו ומעו
ישועות משיחו הוא

Jehova nyoz lamo umanyoz ieschunyt Meschicho hu.

Jehova az ő erősségek , és az ő idvésségeknék ereje, az ő (Christusa) Messziása. Ugyan annyit tézen a' Görögök nyelvén-is a' *Χριστός Christus* , mint, *Megkenettetett.* A' Christus kenetjének méltósága pedig: *Prófétiai, Efa. 61: 1. Papi, Sólt. 110: 4. és Királyi, Sól. 2: 6*

II. *Punctum.* Azt tézzük-fel másodszor e' TUDOMANYBAN , hogy: *Mi-is a' Christus kenetjének rékesi és társai vagyunk.* Dávid a' 45. Solt. 8-dik 7-ben , azt mondja, hogy a' Christus kenetjének vannak Társai ; Jóllehet a' Christus fellyebb való mértékkel és méltósággal kenettetett-fel Társai felett ; -hogy ő légyen t. i. az ő Anyazent-egyházának Feje: *Efés. 5: 23. és a' mi idvésségünknek Fejedelme: Sid. 2: 10. de mi-is az ő kenetjének tellyességéből vettünk mindnyájan kenetet , és kegyelmet kegyelemből: Ján. 1: 16. Vettünk kenetet amá' Szenttől , a' melly kenet megmarad bennünk örökkén: 1 Ján. 2: 20, 27. 2 Kór. 1: 21.* Azért immár mi-is a' Christusbán משיח Maschiach vagyunk: Sólt. 105: 15. *אל תגעו במשיחי* *Altiggenyu bimschichai.* Az én (messziásimat) *kenettimet* ne illessétek És a' Görög nyelven-is a' Christusbán *Χριστιανός Christianós* (Megkenettek) vagyunk. Tsel. 11: 26. De a' Christus nevéről 's annak velünk való közösüléséről ezennel szóljunk.

III. *Punctum.* Feltézzük harmadszor e' TUDOMANYBAN, hogy: *A' Christus kenetje mi rajtunk , halál ellen való orvosságunk.* Mellyet hogy mi a' halálnak félelméből megijedett kitsiny fivü emberekkel , minden

minden kétség nélkül elhitefsünk 's reſkető űveket megerősítsük ; e' TUDO MANY űerint , mind a' három *Punctum*okat öűve foglalván , e' Patikában ilyen renddel megyünk : [1] Elsőben-is kikeressük a' Christus kenetit : Mellyek azok ? [2] Hogy mi-is annak a' kenetnek rézesi és társai vagyunk ; megbizonyítjuk. [3] A' Halált , az ő *anatomia*ja űerint felbontzoljuk ; és kívül belől ártalmas voltát , *per omnia Symptomata* kikeresvén , megmútogatjuk. [4] A' Halál mérget kifakasztván , a' Christus kenetivel mindjárt orvosoljuk. És így ; a' Christus hitiben megkenetett Szentek rézéről , a' Halált megöljük és semmivé téűzük.

Elsőben-is hát e' jó *Prascriptio* űerint , keressük-ki a' Christus kenetit : Mellyek azok ? 1. Jóillatú drága kenet a' Patikában , a' mi Urunk Jéűs Christus , mi Emmanuelünk és Istenünk *Neve*, Ének. 1: 3. *A' te Neved elterjedett , mint a' drága kenetnek illatja.* Elterjedett pedig a' Christus neve az Evangélium által , melly örök életnek illatja az örök életre : 2Kór. 2: 15, 16.

Hát mi e' drága kenetnek rézesi és társai vagyunk-é ? *Fel.* Igen-is. 5Móf. 28: 10. *A' földnek minden népei megértik , hogy te a' Jehovának nevérol neveztetel.* (t. i. Izra-Elnek , Christiánnak , erről alább) Dan. 9: 19. *Uram légy kegyelmes , Uram légy figyelmes , és ne késedelmezzél Istenem , mert a' te nevedrol neveztetik a' te néped.* Ésa. 63: 19. *Ólyanokká löttünk , minéműek valánk akkor , mikor még a' te nevedrol nem neveztetünk vala.* Rézesi vagyunk pedig : (1) Elsőben-is az ő Isteni *El* nevének , a' miképen hogy a' mi édes Istenünk mi rólunk űereti magát nevezni Abrahámnak , Isáknak , és Jákóbnak Istenének : 2Móf. 3: 6. Akképen adta minékünk , hogy az ő *El* nevérol hivatassunk Izra-Elnek : 1Móf. 32: 28. Nem tsak Jákób lézen immár ez után a' te neved ; hanem Izra-El : Ján. 1: 48. Imé ez igazán Izra-Elita ! 2Kór. 11: 22. Izra-Eliták ök ? Én-is. (2) A' *Sidók* nyelvén *Messziási* nevének *Sólt.* 105: 15. Az én *Messziás*mat ne illessétek , *l. f.* (3) A' *Görögök* nyelvén ; *Christusi* nevérol , *Christiánok* : *Tsel.* 11: 26. mint fellyebb mondám. De alább , valóságban 's világosabban. Jó Orvosság-é a' Christus *Neve* a' Halál ellen ? *Fel.* Igen-is ; mert ha mi az ő *Nevérol* Izra-El vagyunk ; ötet ísmét *Nyimmanu-El*-nek velünk Istennek nevezzük : *Ésai.* 7: 14. *Mát.* 1: 23. Ebben a' *Névben* mint hatalmas kenetben gyözedelmeskedik É. Pál a' Halál ellen : *Róm.* 8: 33, 34, 35. *conf.* 31. 2. Kitsoda vádolja az Istennek *Válastottit* ? Kitsoda kárhoztatja ? Kitsoda *Éakaft*-el minket a' Christusnak űerelmétől ? Nyomorúság-é ? Éorongatás-é ? üldözés-é ? éhség-é ? mezítelenség-é ? vezedelem-é ?
fegyver-

fegyver-é? Halál-é? *ψ. 38. Ha Isten velünk; kítsoda ellenünk?* Ebben a *Néven* győzedelmeskedünk mi-is minden halál ellen. Mert, ha Izra-El-iták az-az Istent győzők vagyunk, a' kóborló Halál ellen, mint Győzedelmeseknek, *Évünk* *Érint* a'jtájára írott, SALVA QUARDIA a' mi Istenünk neve. Mihelyt a' Halál e' *Salva Quardiat* NYIMMANU-EL meglátja, nintsen femmi hatalma: *Fel. 3: ψ. 12. A' ki győzedelmes léken, felírom arra az én Istenemnek nevét.* Ezen a' *Néven*, hogy Izra-El vagyunk, irattattunk-bé a' Báránynak könyvébe: *Fel. 13: 8.* Ez *Érintén* a' mi Halál ellen való orvosságunk: hogy mi ilyen néven, az *Életnek* könyvébe béirattattunk: *Fel. 21: 27.* Mert a' *kinék Neve* nem találtatik az *Életnek* könyvében, az *vetetik-bé* a' Halálnak tüzes továba: *Fel. 20: 15.* *Salva Quardia* a' Halál ellen a' *Christusnak* JESUS neve-is: *Mát. 1: 21.* De nem tsak üres néven mondatunk *Christiánoknak*; hanem, igaz valóság és a' *kenet* *Érint*, *rézesi* és *társai* vagyunk a' *Christus* *Profétiai*, *Papi* és *Királyi* Méltóságának: mert megkenettettünk a' *Christus*

I. *Profétaságának* *kenetjével*: *1 Ján. 2: 20.* *Megkenettettetek ama' Szenttől, és ti mindenekezt tudtok, ψ. 27. A' kenet, melyet vette-tek ö töle; megtanít titeket mindeneke.* Ez által a' *kenet* által lettünk mi *Böltéségnék fiaivá*: *Mát. 11: 19.* *Világosságnak fiaivá*: *1 Theff. 5: 5.* E' *Érint* vöttük a' *mennyország* *tirkainak* értelmét: *Mát. 13: 21.* és lettünk *Istentől* tanítottak: *Ésa. 54: 13.* *Jér. 31: 33.* *Sid. 8: 10.* *Ifjmet, 10: 16.* Mikor mi azt így *múto*gatjuk: hogy a' *Christus* *kenetinek* *rézesi* és *társai* vagyunk, hogy azt-is az ö erejében megértjük: *A' Christus* *kenetje* miképen orvosságunk a' *Halál* ellen? Szükséges mindenütt a' képtelen halálnak rettentő tekintetét kikeresnünk 's megmútatnunk: *Mítsodás a' Halál?* Itt én *múlóan* *említem*: a' *Halálnak* *leírásában* *melly* *sok* *hazugságokkal* *ámítják* *némellyek* az *együgyüeket*; *mintha* a' *halál-is* *valami* *ollyan* *teremtett* *állatt* *vólna*, *mint* *az* *ördög*, *kiaz* *ö* *teremtési* *állatja* *Érint*, *valóság* e' *világban*, és *mintha* *egyik* *vólna* a' *halál* a' *félllyel* *járó* 's *leselkedő* *ördögök* *közül*: *azt* *gondolják* *Égények*, *hogy* *még* a' *Szenteke*-*is*, *kik* *az* *Urban* *aluznak-el*, *ez* *ilyen* *kóborló* *halál* *hordja-el*. *Képtelen* *dolog*, a' *mint* *félnek* *nyavalyások* a' *haláltól*. *Tudom* *én-is* *hogy* *Rhétbori* 's *Oratori* *Profópópæja* *Érint* *írják-le* *ollyan* *rútul* a' *halált*: (*Egyik lábával a' földet nyomja, másik lábával a' tengert nyomja* 's a' t.) *Azt*-*is* *én* *megvallom*, *hogy* *soha* a' *halált* *ollyan* *rútul* és *rettenetesen* *lennem* *írhatják*, *hogy* *még-is* *rútabb* és *rettenetesebb* *ne* *légyen* (a' *hitetlenek* *rézéről*) *tsak-hogy* *énnekem* a' *nem* *tetűik*, *hogy* a' *gyengéket*,

ket, kiknek a' Szent Simeonnal, *Luk. 2: 29.* Szent Pállal: *Fili. 1: 21, 22, 23.* Örömmel kellenék megozlattatásokat, 's akkor az Angyalokat és a' Jésus Christust várniok, fok hazugságokkal elrettentvén, halál ellen való drága lép vigasztalásokban-is megkésleltetik. Melly bolondság miatt a' haláltól, mint-egy ördögtől irtózván óh melly nyavalyásúl és nyomorúltúl hálnak-meg fegények! Hanem, hogy oztán utolsó végeken, meglátván az érettek küldött Angyaloknak örvendező seregét, elfelejtik a' halált és a' miatt való félelmeket, örömmel mennek a' Christus eleibe. De hogy a' hitetlenek részéről fóljak; a' halál nekik ugyan tsak halál: ifonyú és rettenetes halál.

Noza immár nézzük-meg a' Halált, mellytől eddig olyan nagy félelemmel irtóztunk; hogy ezután tőle semmit ne féljünk. Értsük-meg, mitsoda az, és mitsodás, a' mit Halálnak mondunk. (1) Halál, a' nagy *Setétség*, nem tsak a' fémnek, hanem kiváltképen az elmének és léleknek fetétsége. Ne keresd a' halálnak fémélyes tekintet; mert annak tündér ábrázatja temérdek homály és olly külső fetétség, *Mát. 22: 12.* holott sem ama' Világosságnak *Attrya: Jak. 1: 17.* sem az Igasságnak *Napja: Mal. 4: 2.* sem pedig a' megvilágosító Sz. Léleknek fúgarzása: *2 Kór. 4: 6.* vagy valami szabadulásnak, vagy tsak kitsiny enyhülésnek 's hívesedésnek reménsége nem fénlík, még tsak nem-is tsillámlík: *Luk. 16: 26.* Egézen fetétség a' Halál, 's mindeneket fetétséggel borít-el. Hol immár az Orvosság a' Halálnak *Setétsége* ellen? Finum Orvosságunk e' láthatatlan Halál fetétsége, mint nagy vakság ellen a' Christus Patikájában ama' lép *Propheiticum Collyrium* (femeket nyitó, Christus világos kenetje) *Jel. 3: 18.* Végy én tőlem *fem-gyógyító irat; hogy lásf.* Valánk mi-is régenten fetétség: *Éfés. 5: 8.* de már az éjtzaka: *Róm. 13: 12.* és a' fetétség elmúlt: *Ján. 2: 8.* Mert ama' fényes hajnal tsillag: *Jel. 22: 5.* 16. és Igasságnak *Napja: Mal. 4: 2.* az Ur Jésus Christus e' világnak világossága: *Ján. 8: 12.* Iímét, *9: 5.* jöve e' világra, hogy a' nép, melly fetétségben jár: *Ésa. 9: 2.* fetétségben és halálnak árnyékában helybezetett: *Luk. 1: 79.* lásson világosságot. Nem járunk amakokáért immár fetétségben: *Ján. 8: 12.* Nem-is maradunk fetétségben: *Ján. 12: 48.* Sem pedig a' fetét kárhozatra nem mégyünk: *Ján. 3: 19.* hanem, az *Életnek világa tiündöklik a' mi fivünkben: 2 Kór. 4: 6.* és fénlünk, mint a' Nap, az Istennek orfágában: *Mát. 13: 43.* Ha azért mi Világosság vagyunk; mitsoda közü mi hozzánk a' Setét Halálnak? *2 Kór. 6: 5. 14.* Ez által a' kenet által tiltotta-el a' Christus mitőlünk a' *Setétségnek Fejedelmét: Éfés. 2: 2.* 's mind pedig a' Félelmeknek *Királyját,*

Jób. 18:14. Sólt-105:14,15. *Megfeddette ö érettek a' Királyokat : Az én kenettimet ne illeszék, és az én Prófétáimnak ne ártsatok.*

II. Megkenettettünk másodszor a' Christus Papi kenetjével, és a' érint részesei és társai vagyunk az ö Papi Méltóságának : *Fel. 1: 5.6. Tött minket a' Christus Papokká.* Ez által e' Papi kenet és Méltóság által vagyunk. [1] Papi köntösünk: *Sólt. 132: 5.2.* [2] Oltárunk: *Sid 13:10.* [3] Aldozatunk: *1 Pét. 2:5.* [4] Tisztulásunk: *Éfésf. 5:26.* [5] Parrésfánk, bémenetelre való szabadságunk és bátorságunk, *Róm. 8: 5.26.* Kézen itt a' Patika, lásfuk-meg a' Halált hol vagyunk ?

(2) A' Halál igen *Rút és Tisztátalan.* 1. Mert az Istennek, maga eleven hasonlatossága érint bennünk kiabrázolt képét megmotskolta, *Róm. 3: 23.* 2. Nintsen olyan virágzó ifjúság's ékes termet, mellyet meg-nem éktelenít, az ember akarmelley szép volt ; rút most a' meghólt, *Sólt. 90: 6.*

Reggel virágzik, este kórószik.

[*Heden root, morgen doot.*]

Most piros, majd poros.

(3) De a' Halál nem tsak a' halottakat rútítja-meg ; hanem a' régi törvény érint ; *4 Móf. 19: 11, 16.* még az élöket-is megfertöztette, ha tsak hólt állatnak testét illették-is. *Orvosság.* A' rút halál tisztátalansága ellen szép orvosságunk a' Christus Patikájában kézült *Papi kenetünk.* Eleitől fogva a' Papságra tartozott a' éentség, tisztaság, valamit megézentelni vagy megtisztítani, a' tisztát a' tisztátalantól megkülömböztetni, *2 Móf. 13: 2. Hímét, 14: 2.* Ugy minket-is a' Christus ártatlan életének, tökéletes engedelmességének Papi éentsége, az ö vérenek, kinézenvedésének tisztító kenetje és az ö éentséges áldozatja, olly szépen megtisztított bennünket, hogy soha többé a' halál minket meg-nem motskolhat, *3 Móf. 14: 1-- Sid. 1: 3. Éfésf. 5: 26. Tit. 2: 14.*

III. Megkenettettünk harmadszor a' Christus Királyi kenetjével. És ez által a' kenet által részesei és társai löttünk az ö Királyi Méltóságának, *Fel. 1: 6. Tött minket a' Christus Királyokká.* Ez által a' Királyi kenet által vettünk. (1) Győzedelmet, *Fán. 16: 43. 1 Fán. 5: 4. 5. 1 Kór. 15: 5.2.* (2) Királyi öltözeteket, *Sólt. 45: 9, 10, 11, 12, 14, 15.* (3) Királyi Széket : *Fel. 3: 21.* (4) Királyi Páltzát : *Fel. 2: 26, 27.* (5) Királyi Koronát : *Fel. 2: 10.* (6) Királyi Országot : *Luk. 22: 29, 30.* (7) Királyi ditsőséget : *Fán. 17: 22, 24.* Ez a' Christus Királyi ditsőséges kenetjének méltósága mi rajtunk. Mitsoda vakmerő halál tusafokodnak már, illy győzedelmes, és már halhatatlanságnak koronájával di-

val diadalmaskodó Királyokon? Jól vagyon! Istennek hála! Itt-is immár találtunk Paraditsomban kézültt Királyi győzhetetlen méltóságnak kenetjét a' Halál ellen. Hol az Halál?

I. Elsőben-is elő áll a' Halál, 's az ö Királyi Titulussával ditsekedik: *Jób. 18: 14.* Hogy ö légyen a' *Félelmek Királya*; Mert azt mondja, A' mint a' Köldúsokat, úgy a' Királyokat maga törvénye alá hódoltatja, egyaránt sírba szállítja: a' Királynak fényes pompáját Lázár forsával úgy egy sorba zavarja, hogy egyiknek tsontját a' másiktól; ennek porát amazétól, akár *Irus*, akár *Cyrus*, nem isméried.

Orvosság. Ha a' Halál Király; A' mi Christusunk ismét: *Jel. 15: 3.* *Királyoknak Királya.* Mikor a' mi Christusunk Királyoknak Királyaává lött; akkor a' Félelmek Királynak-is Királya a' mi Christusunk. Mert a' maga halálával azt meggyőzte, megkötözte és maga rabjává tette. Mi-is ugyan ezen kenetnek és győzedelemnek mikor rézesi és társai vagyunk, a' Halálnak akkor nem rabjai, hanem rajta hatalmaskodó Királyi vagyunk. Ha olyan hatalmas Királynak írja magát a' Halál; mitsoda a' Halálnak hatalma a' miben győzedelmeskedni akar?

I. A' *Bűn* mérges fulákja, hatalma 's diadalma a' Halálnak; a' bűnnek pedig hatalmas ereje a' törvény: Isten adott a' törvénynek, a' törvény a' bűnnek megölő hatalmat; *1 Kór. 15: 55, 56.* Valakiket a' Halál ez hálójába keríthet, azokat kötve tartja a' kárhozatra.

Orvosság. A' Christus Királyi Igasságának kenetje és győzedelmes Váltása, hatalmas orvosságunk a' nagy Halál hatalma ellen. A' Jehova mi Igasságunk: *Jér. 23: 4.* Mert a' Christuslett mi Igasságunk: *1 Kór. 1: 30.* Ki meghólt a' mi bűneinkért, feltámadott a' mi megigazulásunkért: *Róm. 5: 1.* Hatalmas a' Bűn; hatalmasabb a' Christus engedelmissége: hatalmas a' Halál; hatalmasabb a' Christus Halál rontó halála; mert halálával rontá azt-el, a' kinél vala a' Halálnak hatalmas birodalma: *Sid. 2: 14.* Hol vagyon hát immár Halál, a' te diadalmad? *Elnyelettetett a' Halál mind a' diadalomig:* *1 Kór. 15: 54, 55.* *Nintsen semmi kárhoztatások azoknak, kik a' Jésus Christusban vannak:* *Róm. 8: 1.*

II. Halál hatalma a' nagy *kéntelen Kötelesség.* Minden emberekre: Nagyokra, Kitsinyekre; Bolondokra, Böltsekre; Szegényekre, Gazdagokra; Parasztokra, Méltóságokra 's egyebekre ki kerekített elkerülhetetlen törvénye: *Sid. 9: 7. 27.* *Statutum est omnibus semel mori!* Oh nehéz törvény! nehéz *forum!* holott nem lehet *excipiálni*, nem lehet *appellálni*, nem *ézábad novizálni!*

Orvosság. Ha lehet én még-is e' *forumról* más *forumra excipia-*lok, e' Király elől más Király-bíró eleibe *appellálok*: és ha a' törvé-nyes *processusban succumbálok*, *Evangelicus processussal novizálok*. Azért *Protestálok* és *Novumra vézem*: *De foro Mortis ad forum Vitae*: Mert ha még a' Törvény-is *Bűnnek* és *Halálnak törvényévé* lett ellenem; Nem félek, mert ellenében a' *Christusban* való életem lett esmét *Léleknek törvényévé*: Róm. 8: 2. Haljuk immár a' *Christus forumán* az *Evangéliomnak* éájából, mondja-e' a' *Léleknek törvénye*: (a' *Christusban* élöknek:) *Statutum est mori?* Én-is itt immár *saniorabbat* várok. Az *Evangéliumnak Sententiája*: Nem: *Statutum est mori*. Hanem: *Statutum est vivere*: 1Ján. 5: 11. Ez az *Istenek tanúbizony-sága*, hogy az *Isten* minékünk örök életet adott, és ez az élet az ő *Fiában* vagyon. Ján. 11: 25, 26. A' ki én bennem hisen (az *Élet* mondja) ha meghal-is él. És a' ki él és hisen én bennem, ha meghal-is él. Hised-e ezt? Én hiszem. Túl vagyunk azért immár mi a' *Halálon*, és annak hatalmát kívül kerüljük: *Ján. 5: 24*.

III. *Halálnak* hatalma az ő gyarló embereket rettentő *Félelme*. Mint fellyeb-is mondtam: *Jób. 18: 14*. *Félelmeknek Királya* a' *Halál*: mert a' *Halálnak* elől-járó *Tatár dandárja* a' *félelem*, mellyel az egész földnek kerekességét bé-rabolja 's még a' *Királyoknak* *Évüket*-is elfogta. Oh még híre-is a' *Halálnak* keferü a' gyarló emberek füleiben! Ha az ifjú virágzik jó egészséggel; Ha a' gazdag bővelkedik sok kints-tsel; Ha a' vendég vigad nagy örömmel 's a' t. Egy *Memento Mori* Hír hordó *Posta*, mindeneknek kedveket fzegei, 's *Évüket* rezketteti. Nagy birodalma a' *Halálnak* a' *félelem*!

Orvosság. A' *Halálnak* *Éü* fonnyasztó *félelme* ellen, drága *cardiacum*, *félelmes* *Éivet* bátorító és megerősítő kenet, a' *Christus* ha-lál ellen viaskodó (*Mát. 26: 38*.) *Éivének* vitéz bátorsága. Mert, *elrontá azt, a' kinél vala a' Halálnak birodalma, az-az, az Ördögöt, és megfabadítá, valakik a' Haláltól való félelemnek miatta, tellyes éle-tekben rabok valának*: *Sid. 2: 14, 15*. Melly ő *Királyi* *Éivének* bátorsá-gát, mint győzedelmes vitézségnek zöldellő olajját a' *Éivünkbe* tölt-vén, minden *Halál* ellen olly vitézül biztat bennünket, hogy még a' *halál völgyének árnyékában-is* nem félünk semmi gonosztól: *Sólt. 23: 4*.

IV. A' *Halálnak* *citáló* *petsetje* a' *Betegség*. Mindjárt beteg-ségében (annyának méhetől fogva) idézi a' *Halál* a' *nyavalyás* em-bert; sok *Szolga-Birái* vannak: *Febris, Pleuritis, Phtifis*: *Horut, Kóli-ka, Köfvény*, 's több *patvaros Agensi* a' *Halálnak*, kik ellen a' *Medi-cus Procuratorok* *curájokkal*, míg lehet, eléggé *excipia*lnak, de ha *con-*

trajura Mortis nem procedálhatnak, *condescensa causa*, succumbálnak. (Tudják neveket a' *Medicusok*) Valamennyifér ezeket a' Betegséget a' nyavalyás *Patiensek*hez elküldi, a' Halál mind annyifor *admoné*altatja, az utolsó *terminus*ra pedig nem csak *certificá*ltatja, hanem ugyan *Brachium*mal kényszeríti *compare*álni a' halandó embert: *Jób. 14: 5. 1.* Az *Afzönyállattól fülettetett ember rövid életü, tellyes fok nyavalyákkal.*

Orvosság. A' miképen hogy Isten áldásából a' tanúlt *Medicus Doctorok* fáradsága által, enyhülést, könnyebbülést és gyógyulást véznek fok nyavalyák; Ugy Isten kegyelméből keserü kinyyainkat édesítő *poti*ónk, 's Halál fájdalom ellen való orvosságunk, a' Jésus Christus kinyyainak mérges *Pohárja*, *Mát. 26: 39.* A' mi édes Jésusunk *Medicus* nagy Doktorunk tudta, hogy az egészséges emberek nem fűkölködnek Orvos nélkül, mi hozzánk nyavalyás *Patiensek*hez jöve, *Sid 2: 16. Mát. 9: 12.* hogy minket meggyógyítana.

De óh tsudálatos *Medicus!* a' mi Halálunk mérge ellen, maga iféza-meg érettünk a' mérge *poti*ót: a' mi betegségünket magára vézi. a' mi sebeinket ő viséli, a' mi kinyyainkat ő fájlalja; így gyógyítja nyavalyáinkat, sebeivel köti sebeinket, 's fájdalomával enyhíti kinyyainkat: *Efa. 53: 3, 4, 5.* A' Christus mi édes Doktorunk, *Minden emberek között útálatos, és megvettetett vala, fájdalommal tellyes, beteges, olyan vala, mint a' ki előtt ember elrejté orcáját.* -- *A' mi betegségünket ő viselte, és a' mi fájdalominkat ő bordozta -- megostoroztatott, megverettetett. Megsebesítettett a' mi álmokságinkért, megrontatott a' mi büneinkért. A' mi békeségünknek veresége vagyon ő rajta, és az ő sebeivel gyógyultunk-meg.* Meggyógyultunk immár Istennek halála a' Jésus Christus *cur*ája által! Ha mi betegséget szenvedünk pedig, azok nem pokol tüzének fíkrái mi rajtunk, mint az hitetleneken, nem halálnak fegyverei; hanem, e' világtól elkakasztó, Christushoz igazgató, mennyei ditsőségre bennünk készítő és hívogató követi a' Christusnak. Hová inkább közelget pedig a' Halál? Lelkünk testünktől való elválása, tudnillik, az érzékenységek bennünk annál inkább tompúlnak és elalufnak, a' fájdalomak-is annál nagyobb könnyebséggel tsendesednek és elnyúgoznak.

V. A' gyilkos *Halálnak* sebes fegyvere, az Emberi nemzetségnek *öldöklése:* *Róm. 5: 12.* Bé-jött a' bünért a' Halál e' világra, és elhatalmazott minden emberekre. Senki az ő tettét nem útálja, sem az ő lelkét meg-nem ünnya, sem pedig életét nem bánnya: *Éfés. 5: 29.* Még a' Szentek-is hogy Istennek szolgálhatnának: *Sólt. 30: 10.* az élők-

nek használhatnának : *Fil.* 1:24. és idvességeket munkálódhatnak : *Fil.* 2:2. kívánnának itt tovább-is élni; de az irégy Halál testünktől lelkünket elszakasztván, életünk fonalát hirtelen elmettzi.

Orvosság. Itt-is a' Christus Halált öldöklő Királyi gyözedelme, hatalmas orvosságunk a' Halálnak gyikossága ellen : *Sid.* 2:14. Mert a' Christus meghólt mi érettünk, hogy mi meg-ne haljunk, és a' Halál ne uralkodjék mi rajtunk; hanem éljünk mind örökkén : *Róm.* 6:3,4,5,8,9. *Avagy nem tudjátok-é, hogy valakik megkeresztelkedtünk a' Christusban; az ő halálában keresztelkedtünk-meg? Eltemettettünk ő véle együtt a' halálban, hogy miképen feltámasztatott a' Christus Attyának ditsőségére; akképen mi-is új életben járjunk. Hogyha meghóltunk a' Christussal; hiszük, hogy élünk-is ő véle.* Mi a' Christusnak teste vagyunk; a' Christus lelkünk minékünk : *1Kór.* 12:ψ.27. *Ésf.* 5:ψ.30. Lássá a' Halál, ha a' Christust mi tőlünk elszakáthatja : *Róm.* 8:38,39. A' Christus él mi bennünk, mi a' Christusban egy életet élünk : *Gal.* 2:20. Lássá a' Halál, ha a' Christus életét megölheti mi bennünk : *Róm.* 6:9. A' Christus meg-nem hal többé, sem ő rajta a' Halál nem uralkodhatik többé. *Hol vagyon hát gyilkos halál a' te birodalmad? Elnyeltetett mind a' diadalomig! Hála legyen Istennek, ki ad minékünk győzedelmet a' mi Urunk Jésus Christus által!* *1Kór.* 15:54,55,57.

VI. Hatalmas a' Halál a' testnek és természetnek rontásában a' Rothadás által. Nintszen olyan ferény erő, virágzó ifjúság 's ékes ábrázat, mellynék sárrá és porrá nem kell lenni: mért a' Halál, az Isten-től lépen formáltatott és neveltetett testnek állását és alkotmányát tsak hamar elbontja, és a' sententia szerint : *1Móf.* 3:19. *Por vagy, és porrá kell lenned,* ékesen termett tetemit porrá változtatja. De a' Halálnak ebben a' keményebb sententiája, hogy a' test porrá lézen, kigyó kenyerévé : *1Móf.* 3:14. *Minden állatok között, átkozott légy kigyó, a' te hasadon járj: és a' földnek porát egyed életednek minden napjaiban.*

Orvosság. A' Christus meg-nem rothadott; hanem harmad nap feltámadott testének Királyi kenetje fő *Balsamum* a' Halálnak rothasztása ellen, és annak ártalma ellen. Mihelyt a' bün e' világra békjött; a' Halál-is a' sententia szerint : *1Móf.* 2:17. *mindjárt békjött és elhatalmazott minden emberre: Róm.* 5: még Adámra-is. Ha lelke testétől mindjárt el-nem vált-is, (mert a' Magnak Evangéliuma érkezik : *1Móf.* 3:15.) Eléggé megtágult a' léleknek a' testtel való egyesülése, úgy annyira, hogy minden órában halandóvá lett. Élete-is jóllehet mindjárt el-nem fogyott, testének állása el-nem ozlott; Mind-

Mindazonáltal, mind egészségének 's mind testének természetébéli *constituciója* úgy megbomlott épségében, hogy előbbeni tökéletes életéhez képest, csak halál volt nyavalyás élete e' világban. Mert a' Halál nem egyszerűen rontja özve (csak utolsó óráján) a' halandó embernek természetit testét 's életét; hanem a' fok nyomorgatással, éhséggel, éomjúsággal; hevüléssel, fázással; fáradékonyságokkal, fokféle betegségekkel, fájdalmakkal, kínokkal, fokzükséggel, fokbozúsággal, fokbánattal, fokkeferüséggel 's a' t. mindjárt gyermekeségétől fogván elkezdí öldökleni. Ugy hogy a' *mindennapi nyomorúság*, *mindennapi halál*. Mikor azért Isten a' fok kinkan fajlódott testet a' kegyetlen Halálnak illy súlyos és fanyarú iga-jármából kifogja és koporsóba takarítván megnyugotja; inkább mondhatjuk, hogy a' Szenteknek testekben a' Halált rontja, mint sem hogy a' Halálban testeket rontaná: Mert a' melly Halál testeket tellyes életekben fáraztja, fonnyasztja, fajtolja 's kínozza vala; immár semmi fájdalommal nem kínozhatja. *Evidétiót* vézen itt fel a' mellettem élő Szent Lélek a' Halál ellen, 's azt mondja: *Ésá. 57: 1, 2.* hogy a' Jépus Christusban már megigazult Szentek, mikor azt gondolnák az emberek, látván megfenyvedett testeket rothadni, hogy elveztének; nem véznek-el, hanem békességgel mennek az ö koporsójokba, és ott, mintegy ágyas házokban (a' Halálnak ártalma nélkül) tsendesen nyugóznak. Testek porrá lézen ugyan; de nem kigyó porává, vagy kigyó kenyérlévé, hogy a' Szentek teste ördög prédája és martaléja légyen. Isten öltalmazzon! Mert (1) A' Híveknek nem csak lelkek, hanem testek-is megváltatott a' Christus lántsa, fegek, tövisek miatt, megfaggattatott testének rontsolódása 's vére hullása által: *1 Kór. 6: 20. Róm. 8: 23.* (2) A' mi testünk éltünkben a' Sz. Léleknek lakó Temploma; a' koporsóban sem engedí, hogy Sátán barlangja légyen. (3) A' Christus olly húséges Pásztor, mind lelkünknek 's mind testünknek: *1 Kór. 6: 5. 20.* a' ki soha nem engedí-meg, hogy az ö kezeiből minket a' halál kiragadhasson: *Ján. 10: 5. 28.* csak egy hajálunkat: *Mát. 10: 30.* egy porotskánkat: *Jób. 19: 25.* egy tsontotskánkat lámmon tudja, kezében tartja 's minden Halál, minden ördög ellen megöltalmazza: *Sólt. 30: 21.* *Megöriztetnek Istentől az Igazáknak minden tsbntjai.* (4) Mikor a' hitetlenek lelkestől testestől Halálnak árkozott rabjai léznek; akkor a' Híveknek mind lelkek: mind testek áldásban vagyon: *Éféf. 1: 3.* Nem csak életek, hanem még halálok is áldott és diágalátos Istennek előtte: *Sólt. 116: 15.*

VII. Halálnak hetedik nagy Hatalma a' *Koporsó*. Bizonyára fo-
ros tömlöczök a' koporsó a' bűnnek foglyainak. Valakiket a' Poroz-
ló Halál, vagy a' zemfényvefő világi gyönyörtüségeeknek, vagy az
ézfvefő kivánságoknak, vagy pedig a' kárhozatnak mérgével rézfegí-
tő eretnekségeeknek töribé megfoghathat, tsak hamar bérekefőti a' kopor-
sónak és fetét sírnak tömlöczébe. Ez a' Halálnak hatalmaskeze: *Sól.*
89: 45. *Az emberek közöttél kitsoda élhet úgy, hogy halált ne lásson, és*
a' koporsó kezéből lelkét (életét) megfabadithassa?

Orvosság. A' Jéfus Christus fogsága 's koporsója, leginkább
pedig, abból való ditsöséses feltámadása, nekünk Királyi nagy gyö-
zedelmünk 's gyözedelmes megfabadulásunk a' Halál tömlöczéből és
koporsónak kezéből: *Sólt.* 49:16. *Az én Istenem megfabadítja az én*
lelkemet מִיד שְׂאוּל (de manu sepulcri) a' koporsó kezéből. A' Chri-
stus koporsójában azért immár a' mi koporsónk, nem Halál Tömlö-
cze; hanem, mint feljebb-is mondottam, megfáratott testünknek, 's
megbádgyadott tagainknak nyúgodalmára Christus kéfőitette nyozó-
lyánk, vetett ágyunk 's ágyas házunk: *Éfa* 57: 2. *Bémennék az iga-
zak békeséggel az ő koporsójokba, 's nyúgodfának ott mint ágyas házokban.*
Mert a' Christus vérenek, halálának 's koporsójának valtsága, nem
tsak lelkünknek; hanem, *δοκίμασις τῆ σῶματι* *ἡμῶν* testünknek-is le-tett és
megfőzetett farcza: *Róm.* 8:23. Hol vagyon hát immár romlott Ha-
lál, még is kérdem, a' te diadalmad? koporsó! hol a' te fulakod?
Elnyelettetett! Hálá Istennek! elnyelettetett a' Halál, megromlott
a' koporsó mind a' diadalomig!

VIII. A' halálnak nyólczadik hatalma a' *Pokol*; mert a' Pokol
a' Halált követi: *Jel.* 6:8. Mondatik Gehennának-is: *Mát.* 10:28.
A' Pokol örökös barlangja a' Halálnak, melly kéfőitett az ördögnek,
az ő angyalinak, és a' halálnak minden átkozott foglyainak: *Mát.* 25:
41. Ez a' Halálnak belső tömlöcze: *1Pét.* 3:19. Itt van neki telleyes
birodalma, holott az elkárhoztakat minden gyötrelmekkel, megfá-
badulásnak minden reménsége nélkül örökkén kínozza: az ő férgek
sohá örökké meg-nem hal, az ő tűzők sohá meg-nem alufőik: *Éfa.* 66:
24. ott vagyon és lézen örökkén fírás rívás togagnak kegyetlen tsi-
korgatása: *Mát.* 22:ψ,13. Ezt mondjuk igazán fzent Irással, az ő tel-
leyes értelmében és erejében Halálnak.

Orvosság. A' Halálon és Poklon gyözedelmeskedő Christus ke-
zében vagyon a' pokolnak kűltsa; ő nyitja-*razg*, ő zárja-bé: *Jel.* 1:
18. *Ján.* 3:7. Minket abból megfabadítván, vetette a' Poklot, a'
kénkővel égő tóba: *Jel.* 20: 14,15. Nekünk pedig kéfőített orzfágot:
a' Men-

a' Mennyei ditsőségnek orfágát : Luk. 22: 29, 30. *En azért adok néktek, miképen az én Atyám adott nékem orfágót, hogy egyetek és igyatok az én ástalonon, az én Orfágomban, és üljetekek félékben: Ján. 17: 24. Atyám, a' kiket énnékem adtál, akarom, hogy a' bolott én vagyok, azok-is én velem legyenek, hogy lássam amaz én ditsőségemet, mellyet énnékem adtál, v. 22. Mert a' ditsőséget, mellyet énnékem adtál, nékiek adtam. Mát. 25: 34. Fövetek-el Atyámnak áldottai, birjátok az orfágót, melly megkéfittetett tinéktek e' világ fundámentomának felvetése előtt.*

IX. Hatalmas a' Halál az Ördögökkel, mint dühös hohérokkal az öfogyain. Jaj megfirathatatlan romlás! a' kiket egyfer a' Halál mélységes tömlöczébe rekefített, öket az Isten orczájának világától, Christus énről éntre való látásától, Angyaloknak 's minden böldögült Szenteknek örvendő társaságoctól, minden vigasztalástól 's Mennyei ditsőségnek minden böldogságától nem tsak megfofítja; hanem, nékik az ifonyú ijefztésekkel rettentö ördögökkel, mint kegyetlen és dühös ebekkel, azonban pokol kinyyában egymásra agyarkodó, még az Istent-is káromló fok rabokkal kell kínlódniock. Azzal biztatják magokat a' bolondok, hogy nem tsak magok léfnek pokolban; mások-is elegen léfnek ott: gondolod-e ha valami vigasztalásokra vagy könnyebbségekre lenne, másoknak ott létele?

Kisebb dolgot említenem éabad légyen. (Olv. *Baltingen triumphé de caslete Fournee*) Egy *Pedemonti* fő ember hogy házához érkezik, Feleségét egy lator Ifjúval paráznaságnak vétkében találja, a' latrot mindjárt megkötozteti, nem keres hohért néki; hanem a' Feleségét kénferíti; akaféla-fel feretöjét, kit annakelőtte öelget vala, nyakába veti a' kötelet, és azon házban, mellyben vétkeztek, felakasztatván a' latrot, ajtókat, ablakokat a' kömivessel bérakatván, magát is a' Feleségét elevenen oda rekefíti, egy-kis hasadékon éolgáltat néki gyertyát, napjában kirtsiny kenyeret, kevés vizet. Gondolod-e ollyan kedvére tartott kényes Afézonynak, ki annakelőtte tsak kirtsiny büzt 's kevés füstöt-is nem fenvedhetett; mitsoda vigasztalására lehetett, a' megdöglött testnek inán lefolyó fenyvett bélinek ifonyú büdösségét fenvedni? ki annakelőtte tsak egy eger zördüléstöl is megijedett 's tsak az árnyékától-is rettegett, mitsoda könnyebbségére lehetett akasztott emberrel, már megfekeredett döggel, mintegy ördöggel egy fetét tömlöczbe éorúlni? főt inkább annak ijefztö ortzájától, kit elébb feretett, irtózik vala: éjjel, nappal nagy rettegéssel jajgat, 's képtelen ordítással mind addig kiáltoz vala, míg a'

nagy büdösségben 's félelemben meghala. De hiszem tsak árnyék ez a' pokolhoz és ördögökhöz képest; mert az akasztott ember nem bántotta az az Akzont: de nintsen senkinek e' világban olly kedves és szerelmes embere, ki a' Gehennának könnyában ellenségévé ne legyen: Nintsen ott senkinek ollyan könnyen dolga, hogy másön könyörülhessen, tsak egy tsep vízzel-is, hogy valakit hivesithessen, sőt mint a' vezett kutya, mindent mar, és mint a' *Maniacus* és megdühött embert lánczon kell tartani; mert mérges és dühös indulatjában a' maga Attyát, Annját, tulajdon gyermekét-is, mint az ördögöt, kéz vólna kíznani, ölni, vezetni, főt türheterlen könnyában a' maga testének húsát-is marja. Illyen dühösséggel agyarkodnak 's kegyetlenkednek egymás ellen pokolban.

Orvosság. Nem rendelt Isten minket erre a' baragra; hanem az idveféségnek elvételére a' Jésus Christusban, ki megholt érettünk, hogy akar ébren légyünk, akar alugyunk, ő véle együtt éljünk. 1 Theff. 5. 9, 10. A' mi tárfalkodásunk lézen mennyországban az Atyával, a' Jésus Christussal, a' Sz. Lélekkel: az Istennek ditsőséges Angyalival, és minden boldogult Szentekkel: Ján. 1: 3, 4 *A mit láttunk és hallottunk azt hirdetyük tinétek, hogy nétek-is közösüléstek legyen mi velünk; és a' mi közösülésünk legyen az Atyával és az ö Fiával a' Jésus Christussal, 2 Kór. 13: 13. Sid. 12: 22, 33, 34. Fárúttatok a' Sion hegyéhez, és az élő Istennek városához, a' Mennyei Jérusálemhez, és a' soker Angyalokhoz. Az első Külotteknek gyülekezetikez, kik béirattak Mennyebe, és a' mindezeknek Birájához az Istenhez, és a' tökéletesekké lett igazaknak lelkeknek Birájához. És az Uj Testámentomnak Közben-járójához az Ur Jésushoz. Fil. 1: 23. Kivánok elköltözni, és a' Christussal lenni: mert az mindennél jobb: Solt. 17: 15. Hmét, Solt. 16: 11. Én pedig igazságban meglátom a' te orczádat, megelégttetem a' te ábrázatoddal, midön felszerkenek: mert vigaságnak megelégedése vagyon a' te orczádnál, és gyönyörűségek a' te jobb kezédnél mind örökkén. Ott a' Szentek egymást nagy örömmel gyönyörködtetik: Fel. 19: 7. Örüljünk és örvendezzünk és adjunk hálát Istennek: mert eljött a' Báránynak lakodalma!*

X. A' Halálnak tizedker rettenetes hatalma a' végheterlen Öröké valóságban: Mert ha valahára a' kárhozatnak, Halálnak, Pokol könnyának vége lenne, ha a' Gehennának kénköves továbban égő, fok ezer gyötrelmekkel kízott raboknak lehetne a' kegyetlő ördögöknek kízó kezéből megzabadulni; vagy tsak zabadulásnak, kevés vigasztalásnak, tsak kitsiny enyhülésnek 's hivededésnek, de bár tsak affelöl való vékony reménségnek, késő valahára tsillámló sikrányi

t silla-

csillagát sajdíthatnák is a külső fetétségben; annyival könnyebb volna a' Halál. De óh bűnös ember gondold-meg az örökké-valóságot, mit tézen? Mint-hogy a' te elmédnek vége vagyon, a' végheretlen örökké-valóságnak végére nem mehet. Mikor azt tudod, hogy megférére való elmédvel éintén végig gondoltad az örökké-valóságot; tudd-meg azt, hogy ott kezdődik az örökké-valóság: *Mát. 25: 41. Sirák. 18: 8.* Az örökké-valósághoz, azt mérsékelvén, böltsen föl: mert azt mondja, hogy az örökké-valóságban csak olyan ezer eftendő, mint egy tsepp viz a' tengerben, és mint egy főveny követske a' tenger fok fővenyi között. Ha annakokáért a' tengert kellenék tenéked ki-merned, de ezer eftendőben csak egy tseppet merítenél-ki: és ha a' tengernek fővennyét kellenék más helybe hordanod; de ezer eftendőben csak egy mák femni fővenyt vinnél-el; mikor lenne vége? Akar melly megférére botsáffad elmédet, csak ennek sem mehet végére, együtt megakad az elméd, vízfőa tér hozzád 's azt mondja tenéked: hogy *Nescio aternitatem.* Nem tudom úgy-mond az örökké-valóságot. Ez-is néked elég örökké-valóság; mert a' teremtéstől fogván-is Sirák *Arithmetica*ja 's *Chronologia*ja szerint, az örökké-valóságnak tengeréből hat ezer eftendő alatt még csak hat tseppet merítettél volna-ki. Hat tsepp viz a' tengerhez képest csak olyan mint a' femmi, kiváltképen ha tengert láttál volna; mert a' tengert nem hogy tseppenként számálhatnád-meg; de csak özveséggel-is, azon tenger mélysege, 's tenger szélessége szerint ezered részire sem félesítheted elmédet; hát ha még a' tengernek teteje az egekig, feneke a' pokolig érnének? Oh jaj félesebb, mélyebb az örökké-valóság; mert annak nintsen feneke, nintsen partja, nintsen teteje; határan túl éintén annyi, mint innen. Igaz a' Halál és pokol kínnya végheretlen lézen: *Mát. 25: 41. Mennyenek-el az átkoztak az örökké-való tüzre. Holott az ő férgék meg-nem hal, sem az ő tüzök meg-nem alufik:* Ésaí. utól.

Orvosság. De a' Halál végheretlen hatalma ellen vagyon nekünk elégséges orvosságunk: e' fetét örökké-valóság helyében, világos örökké-valóságunk, az örökké-valóságnak *Attya:* Ésa. 9: 6. ki az Ur Jésus Christus nyert minékünk örökké-való valóságot: *Sid. 9: 12.* És az örökké-való Halálból pokol kínnyából az által minket megfabadítván, megnyerte minékünk az örökké-valóságot; hogy nem az örök Halál és annak kínnya; hanem, az örök Élet, és annak ditsősége legyen a' mi sorsunk mind örökké: *Sólt. 16: 5, 6. 1Thess. 5: 9. Fán. 3: 16. 1Fán 5: 11.* És így a' Jésus Christus kegyelme, és a' Szent Lélek fegítsége által, nem maradott már, úgy ítélem, a' Halálnak femmi mérge, melyet ki-

nem fakasztottunk 's eléggé meg-nem orvoslottunk volna. Vagyon a' Jéſus Chriſtus Patikájában még több kenetünk-is , ha kívánratik. Még tsak egy Patikát nyitottunk meg, a' Chriſtus *Nevének* Patikáját, és a' Érint a' Chriſtus Prófétiái, Papi 's Királyi Méltóságának kenetjét mi magunkra felölröztvén, az által gyözedelmeskedtünk a' Halál ellen. Mennyünk bellyébb e' Patikába.

II. Második kenetje a' Chriſtusnak az ö *Vérének* drága Patikája : Mikor a' Halál igen hatalmaskodik vala Egyiptomon, és minden háznál nagy sívás-rívással öldöklö vala az első Éülötteket , Bárány vérrel írta a' Jéſus Chriſtus *Salva Quardiát* az Izraeliták ajtajára , 's valamely ajtón az öldöklö Angyal a' Bárány vért meglátta, nem vala abban a' házban semmi hatalma, békével tsak elméne az ajtó mellett : *2 Móf. 12:21,22,23.* En-is feljebb azt mondám, hogy a' Jéſus Chriſtus éivünk ajtajára írott *Nyimmunuel* neve, és a' mi, Iſten nevérol hivattatott *Izra-El* nevünk-is, békeséges *Salva Quardiánk* a' Halál ellen ; Itt már azt mondom, hogy ez a' *Salva Quardia*, a' makula és Éeplő nélkül való Báránynak az Ur Jéſus Chriſtusnak : *1 Pé. 1:2,18,19.* reánk hintetett és áradott *Vérével irattatott*, Chriſtusban való életünknek ajtajára : kinek vére drágább dolgokat Éöl az Ábel vérénél : *Sid. 12:24.* Mert az Ábel vére ítéletet és Halált kiáltott a' Kain ellen ; de a' Chriſtus vére *gratiát* és életet prédikál nekünk a' Halál ellen. Valaholott, e' Chriſtus vérével írott *SALVA QUARDIAT* a' verekedő Angyal meglátja : *NYIMMANUEL, ISRA-EL, az-az, ISTEſEN VELÜNK ISTEſEN GYÖZÜNK ; kitsoda ellenünk ?* Semmit nem árt hat, furva fiet-el innen a' hitleneknek öldöklésére.

III. Harmadik kenetje mi rajtunk a' Chriſtusnak az ö *Szent Leke*. Maga az Ur Jéſus Chriſtus, mint a' Tudománynak Első *Posztiojában* mondottuk, Szent Lélekkal kenettetett-meg ; minket-is ö Társait : *Sólt. 45:8.* azon Szent Lelkének minket újjá-Éülő : *Ján. 3:5. 3.* bennünk hitet nemző : *2 Kór. 4:13.* kegyelme által kent-meg : *1 Ján. 2:20.* Vagyon kenetetek ama' Szentől, és tudtok mindeneket. Rézesi és társai vagyunk mi a' Chriſtus Lelkének : *Róm. 8:9. 1 Kór. 3:16. 2 Kór. 6:19. 2 Kór. 4:13.* *Mi nálunk-is azon hitnek Leke vagyon.* Melly által, a' Chriſtussal egyesítettünk, és az örök életre ö benne megelevenítettünk : *1 Kór. 12:13.* *Mindnyájan mi azon egy Lélek által egy testbe kerefteltettünk.* Halhatatlanságnak kenetje, és a' Halál ellen tsalhatatlan orvosságunk, hogy a' Chriſtus Lelkének rézesi és társai vagyunk. Mellyet, így mutatok-meg : (1) Ez által a' kenet által lettünk mi Iſtentől Éülettettek : *Ján. 3:3,4. 1 Ján. 2:9.* Halhatatlanságnak

ságnak fia: *Mát. 22: 32.* Nem tartozik hát mi reánk a' Halálnak im e' lentenciája: *1 Móf. 3: 19. Por vagy és porrá kell lenned.* Tagadom hogy por volnánk; nem por; hanem lélek vagyunk: mert *Ján. 3: 6.* A' mi föülettetett Lélektől, lélek az. Mi pedig a' Szent Lélektől föülettetünk: *Ján. 3: 5.* (2) Ez által a' kenet által formáltattunk az Isten Fiának ábrázatjára: *Róm. 8: 29.* az Isten Fiának pedig ábrázatja, nem a' romlandóság, hanem, az igazság: nem a' halál, és halandóság; hanem az élet és halhatatlanság: *Ján. 14: 6. Én vagyok,* Christus mondja, *az Igazság és az Élet.* A' miképen azért hogy a' földi Ádámnak ábrázatját viseltük, a' halált és halandóságot; úgy a' mennyei Ádámnak is a' Christusnak viseljük ábrázatját, az életet és a' halhatatlanságot. Mert a' minémü ama' földi, olyanok a' földiek-is, halandók: a' minémü a' mennyei, olyanok a' mennyeiek-is, halhatatlanok. A' miképen az Ádámban mindnyájan meghalnak, úgy a' Christusban mindnyájan megelevenítettünk, és élünk örökké: *1 Kór. 15: 22, 48, 49.* Egyekké lettünk a' Christussal az ő halálának hasonlatosságában; egyekké lettünk hát bizonyly az ő feltámadásának, életének 's halhatatlanságának-is hasonlatosságában: *Róm. 6: 5.* Ez az Isten Fiának hasonlatossága mi bennünk; Halhatatlanságunknak drága kenetje, Balsamom orvosságunk a' Halál ellen. (3) A' kiket Isten föült, az Istennek magva maradott azokban: *1 Ján. 3: 9, 10.* Az Istennek magva pedig nem a' halandó vérből, testnek akaratiából, és férjfiúnak indulatából éarmazott élet: *Ján. 1: 13.* hanem a' mi bennünk formáltatott, és föivünkben fogantatott Jéhus Christusnak élete: *Gal. 4: 19.* Söt Istennek ez áldott Magva nem egyéb; hanem, a' mi föivünkben lakó: *Éfés. 3: 17.* Szívünknek titkos embere: *1 Pét. 3: 4.* az Ur Jéhus Christus Abrahámnak áldott Magva: *1 Móf. 22: 18.* Istennek föentséges Magva: *1 Ján. 3: 9, 10.* A' mi életünk és halhatatlanságunk. És ezt a' Christus eleven érzékenyiegekkel bennünk élő, minket megelevenítő, 's örökké magában éltető Eletet mondjuk Hitnek föent János föerint: *Gal. 2: 20. Élek én, de nem én többé, hanem a' Christus élen bennem.* *1. m. 5. 21.* Halhatatlanságnak ez-is ki keresett kenetje, és halál ellen kézfölt tsalhatatlan orvosságunk. (4) Nem föült minket a' mi Istenünk romlandó magból, hanem romolhatatlanból: *1 Pét. 1: 23.* Nem romlandó'shalandó, hanem, romolhatatlan és halhatatlan mag, a' mi Hitünk és Christus élete mi bennünk, mint Istennek magva.

1. Mert a' mi Hitünk, úgy-mint a' Christus élete mi bennünk, nem vétkezik, söt ingyen nem-is vétkezhetik mi bennünk: *1 Ján. 3:*

9, 10. *A' ki Istentől föltettet, nem vétkezik, mert az Istennek Magva maradott abban: sőt ingyen nem-is vétkezhetik, mivel-hogy Istentől föltettetett.* Lehetetlen dolog, hogy a' Christus élete vétkezzék, ki soha ént Attya és annak törvénye ellen nem vétett; És így mi bennünk-is nem vétkezik; sőt ugyan nem-is vétkezhetik. Ez a' mi Hitünk és Christusbā való lelki életünk! A' holott pedig így bűn nintsē; halál sem lehet ott. Mert a' Halál a' bűn által mégyen, a' hová mégyen: Róm. 5: 12. mivel-hogy a' Halál földja: Róm. 6: 23.

11. Romolhatatlan mag a' mi Hitünk, vagy Christus élete mi bennünk: mert ez soha meg-nem hal. *En vagyok, azt mondja a' Christus maga, a' Feltámadás és az Élet, a' ki én bennem hiszen, ha meghal-is, él.* És valaki él én bennem, és hiszen én bennem, soha meg-nem hal. Hízed-e ezt? Én hiszem. Ján. 11: 25, 26. Sőt ugyan meg-sem halhat: mert a' Halál többé a' Christuson nem uralkodhatik: Róm. 6: 9. Mi-is pedig a' Christussal ugyan azon egy életet élünk, 7: 8.

111. Romolhatatlan Mag még-is a' mi Hitünk, úgy-mint a' Christus Élete mi bennünk, Mert ezt senki semmi bűnnel nem vádolhatja, semmi törvénnyel nem kárhoztathatja: Róm. 8: 33, 34. *Kitsoda vádolja az Istennek válaftottit? Isten az a' ki megigazít: Kitsoda kárhoztatja? Christus az, a' ki meghólt, a' ki fel-is támadott, és eszedezik mi érettünk.* Egy szóval: *Semmi kárhoztatások nintsen azoknak, kik a' Jésus Christushan vannak.* Oh drága Hír? ártatlan Christus halhatatlan élete, Istennek romolhatatlan Magva mi bennünk! Halhatatlanságnak mennyei Patikája! Halál ellen győzedelmeskedő Paraditsomi kenetünk! Ez a' mi *Triumphusunk! Euge vicimus! Eureka invenimus!* Társai vagyunk Istennek halál a' Christusnak! Társai a' Christus Kenetinek! Társai az Élernek! Társai a' Halhatatlanságnak, Mi közi a' ferétségnek a' Világossághoz? mi közi a' Halálnak az Élethez? mi gondunk a' Halállal? mit bajoskodunk már e' nyaka fegett, agya-törött bajnokkal? Eredj Halál, harezon elefett légyen valott Halál! Christus koporsójában rekedt, fetét mélységre tažittatott Halál! Nintsen néked Gósen földén a' mi pártunkon *passusod!* Nintsen néked Verekedő Angyal a' Bාරánynak vérén semmi hatalmad! Egyiptom a' te helyed! Hol vagyon hát immár, még-is kérdem romlott Halál, a' te hatalmad? hol a' te diadalmad? el-esett: koporsó, hol a' te fulákod? Elyeletterett a' Halál mind a' diadalomig! *Hálá az Istennek, ki adott nekünk győzedelmet, a' mi Urunk Jésus Christus által!* 1Kór. 15.

Mit féltek hát kitsiny hitűek: Mit reżkettek kitsiny éivűek?

Con-

Contra vim mortis, jam est medicamen in hortis No-
stris - - -

Találtunk Patikát Paraditsom kertben,
Halál ellen termett Herbam Vitæ Hitben,
Balsamom kenetet Jézus seibeiben,
Halhatatlan életet Christus nevében!

E'

P A T I K A B Ó L,

Már koporsójába szálló ilyen Uri Testnek illatoztatására ;
ennek pedig halálával sebhettett fizek élelgetésére al-
kalmaztatott kenet.

Tekintetes TELEKI Háznak 's KENDEFI Familiának gyáf-
fal fetétült Serege. E' mi Urban el-alutt Urunknak két kegyes An-
nya, édes Hites Társa, 's Szerelmés Attyafiai halljátok, hogy a' Jó-
sef Orvosi-is, megkenik drága kenetekkel az Izraelt; Azt kívánnyá-
tok, hogy mi-is Jézus Orvosi ez Izraelt megkennyük. Izraelt úgy-
mond? Nathanael felöl mondja vala a' Christus: *Ján. 1:48. Imé ez*
igazán Izraelitá; mert ő benne tsalárdság nintsen. En-is azt mondom:
Ihon Nathanael! Ihon Izrael e' koporsóban, kiben tsalárdság nintsen.
De talám ide *Extrema unctio* kell vala? Hogy Magyarán értsed: *Ex-*
trema unctio, az-az: Utolsó Reménség. Az *Extrema unctio*, olyan Ró-
mai kenet, mellyel a' már Éintén meghaló beteget megkenik, hogy
holmi aprólékos (megbotsátható) büneivel bal kézre ne mennyen.
Igazán tsak utolsó Reménség a' zégény Halál fiának, zémét, záját,
fület, kezének hüvelykét, 's lába újjait utolsó óráján kenegetni!
Nintsen a' Halhatatlanságnak Patikájában ilyen kenet. Az Izrael-
nek kenetje nem *Extrema unctio*; hanem, *Æterna unctio* vala: mert
ötet a' József Orvosi nem beteg ágyában (élteben) hanem koporsójá-
ban kenegetik, nem tsak aprólékos, hanem, minden büneinek tel-
lyes megbotsátásának, azonban, a' testnek feltámadásának 's örök
élete halhatatlanságának bizonyosságára kenték-meg, mint ennekelő-
te mondtam. De sohól azt a' Római *Extrema unctiót* a' Christus
keneti között nem találjuk. Vannak e' Patikában, Christus készítet-
te mindenféle drága kenetek; valamelyek az idveségre kívántatnak,
minémü vala példánakokáért az Apostolok olajja-is: *Márk. 6: 7. 13.*
Jak. 5: 14. Mert az Apostolok, tsudatételre annyi ideig nékik enged-

tetett

terett gyógyításnak ajándéka szerint, a' hol, és mikor őket a' Sz. Lélek arra rendkívül indította, valakiket megkentek, mind meggyógyultanak. Sz. Léleknek rendkívül való indításából mondom. Hol függöttek akkor-is az Apostoloknál lévő rendkívül való ajándékok, a' reájok rendkívül szállott Apostoli Lélek, nem csak a' Ézolásban: kinek, hol, mit, mikor Ézóljanak; hanem, a' munkákban-is: kivel, hol, mit, mikor tselekedjenek, a' benne lakó, benne Ézólo'ss benne munkálkodó Szent Lélek indította valami tsuda tételre való indulatokat, gondolatjokat, akaratjokat, maga ségillette munkájokat; sőt Isteni erejével maga vitte végbe általok a' hatalmas dolgokat. A' miképen hogy ezeket testemnek kezeivel irom, de a' lélek okosságával *diétálja*, mit, miképen irjam, és a' maga mozdító's munkálkodó erejével vífeli a' kezeimet az írásban: (föképen pedig az Istennek Szent Lelke, ki a' Ézolásban's ezeknek-is írásában bennünket igazgat és ségáll kegyelmesen.) A' Jakab és János Apostolok (mint a' többi-is) föntén olyan hatalmas hittel valának a' tsuda-tételre, mint régen az Illyés, a' ki tüzet séállítá-le az égből ellenségire: *2 Kir. 1. ý. 10.* és magok íránt ok-is kézek valának a' Samaritánusok falujára az égből tüzet séállítani, hogy a' benne lévő embertelen rosz emberket megeméfék, mert a' Christusnak séállást nem adának; de az illyen Isten erejét kívánó hatalmas dolgokban, mint-hogy csak az emberi erő arra nem érkezik magától, vártak az Istentől. Annakokáért megkérdik a' Christust: *Luk. 9: 54. Uram akarod-é? mert mi majd parantsoljuk, hogy tüz séálljon alá az égből, és megeméfék ezeket, mint az Illyés-is tselekedett.* Gondolod-é hogy Péter-is a' Christus ellenségire tüzet nem séállított volna, mint Illyés? maga-is a' Christus kérhetett volna tizenkét sereg Angyalokat mentségére; de mivel úgy nem tette a' Christusnak, Péter sem eméfti-meg tüzzel ellenségit: *Mát. 26: 51, 52, 53.* A' több Apostolok-is ha mindjárt magok íránt akarkit megkentek volna halalos betegségében, (valahová érkeztenek volna) senki az öidejekben meg nem hólt volna; De még magok-is a' séegény Apostolok, egymást sem tarhatták-meg halalos betegségekben; mert Isten azt ö benne nem munkálkodta, hogy valami kenet által világi életek séerint, mind eddig éljenek. A' miképen azért, hogy az a' betegek olajja, együtt a' gyógyításnak ajándékával, az ö rendkívül való Apostolságokra tartozott; úgy az Apostolok ideje urán, a' tsuda-tételeknek hatalmával megfünt az Ekklesiában, a' gyógyításnak's a' kenetnek-is rendkívül való ajándéka és kegyelme. De az Apostolok akkori olajjához semmi közö nintszen az *Extrema un-*
ctiónak:

ffionak: mert az Apostolok a' még élőket kenték; az *Extrema* pedig a' meghóltakat. Mint-hogy azért az *Extrema unctio*nak semmi helye nintsen a' Christus Patikájában; nem vesszük-bé az Ekklesiába. Nintsen üikségünk efféle, valaki gondolta kenőrsére; vagyon nekünk *Aeterna unctio*nk, mellyel nem utolsó óránkon, hanem anyánk méhétől fogván megkenettettünk. Minémü az? (1) *Unctio Electionis*, Isten kegyelmes rendelésének válaztott olajja; hogy az Isten bennünket örök válaztása szerint *Sólt. 65: 5.* rendelt idvességnek vételére a' Jésus Christusban: *1Thess. 5: 9, 10.* (2) *Unctio Redemptionis*, Christus válságának drága kenetje: *Sid. 9: ̄. 12.* Talált a' Christus nekünk örök válságot. (3) Efféle ímét az *Unctio Regenerationis*, *Ján. 3: 3, 5. 1Pét. 1: 23.* lásd fel. mellyel még Anyáinknak méhektől fogva megkenettettünk: *Ján. 2: 20, 27.* Nem szoritotta Isten a' mi kenettünket utolsó óránkra. Ezek igazán Christus, maga készítette kenetek, és ezeknek nálunk lévő bizonyosságára elég *Sacramentumunk* a' *Kerekség* és az *Ur Vatsorája*. Elég nekünk az a' *cura*, nem járunk kívül a' Christusnak Patikáján.

Ebből vézek-én, e' világ szerint jóllehet meghólt, mondom inkább: Urban már el-alutt; de az Ábrahámnak Isáknak, 's Jákóbnak Istenében élő jámbor Izraelnek megkenésére drága észeket: Halhatatlan emlekezetü *KENDEFI Uram*. *Kendefi, Kent-fi Filius Unctio-nis*, Christus kenetjének Társsa *Tekintetes Nemzetes KENDEFI JÁNOS Uram*. Teleki Háznak és *Kendefi Familiának*, életedben ékessége 's nagy öröme; most gyáéka 's nagy keferüése. A' jó hír név jó illatú kenetjét töltöm elsöben-is a' fejedre. A' Bölts Prédikátor mondja *7: 1. A' jó hír-név a' drága kenetnél-is jobb. Vivet post funera Virtus.* Éljen örökkén a' te Istenfélő kegyesség, igazság észetö mértékletesség, mindeneket észetö békeséges türeseed, jól-tévö könyörületesség! Éljen a' te ész hited 's maradjon örök emlekezetben! A' Halál ellen-is kézen van Orvosságod: Kész itt a' *Balsamus Vita* Christus kenetinek Paraditsomi Patikája. Christus *Nevéről* igazán *Christián* valál, valóságos igazság észetö pedig, a' Christus Prófétaságában *Böltességnek fia*: *Mát. 11: ̄. 19.* Papi kenetjében Halál üző áldozatod az ö vére. Királyi Méltóságában Halált gyözö diadalmad, a' Christus Halált rontó gyözedelme. Istennek romolhatatlan Magva, te benned a' te drága hited, és Christusnak halhatatlan élete te benned, a' Halálban-is él ez, ez a' te életed, nintsen ezen a' Halálnak semmi hatalma. Halál setésége ellen, Christus a' te világosságod, Halál rútító éktelensége ellen, Christus ékességod.

Kárhozzat a' Halál? Christus te Igaságod. Félelmek Királya ö? Christus te Bátorságod. Öldököl a' Halál? Christus te Életed. Tested porrá lézen? Nem kigyó porává. E' te koporsód nem Halál tömlöcze; hanem Christus fentelte ágyas házad, békeséges nyugodalmad. Maga a' Christus ide bé-takarít tégedet, és megnyúgot mind addig, míg Archangyali trombita szóval serkent, 's oztán magával bé-vízen tégedet az ö Paraditsomi örök ditsőségére.

Vagyon még KENDEFI JANOSNAK egy drága kenetje :
Unguentum Charitatis Immortalis. Halhatatlan Szeretnek kies illatú kenetje. Mellyet néktek, Méltóságos fő Rendek, kiknek ha *Confessiotok* különböz-is; egyébként, egy Hazátok, egy Törvényetek, egy Szabadságtok, majd egy Verségtok, Sógorságtok, Lakodalmatok, Temetéstek majd együtt a' kereft-viselésben egy terhetek.

Néktek is TELEKI Házban 's KENDEFI *Familiában* megmaradott Árvák: 's közönségesen, ide gyülekezett fómorú Nép, maga példájával adja 's testámentomban néktek hagyja e' kenetet:

Egymást Szeressétek.

Böls Péláiban 27: 9. azt mondja Salamon: *Veluti Unguentum & Suffitus latificat animum; ita dulcedo amici sui quemque.* Mint a' drága kenet és jó illatnak füstü magújjítja a' Éivet; az ö barátjának édessége Éintén úgy vidámítja az embernek lelkét. *Ecce quàm bonum & quàm jucundum est habitare fratres in una!* Sölt. 133. Imé melly jó és melly nagy gyönyörűség, ha az Atyafiak Éép békeségben egymást Ézeretik! Ollyan ez, mint az Aáron fejére töltetett drága kenet: Mint az Hermon hegyének harmatja --- Itt parantsolja Isten az áldást és az Életet mind örökké,

A M E N!

HALOTTI TANITAS.

Mellyet

A' Néhai bódlog emlekezetű, jámbor életű,
és nagy remésegű *TEKINTETES*

URNÁK

KENDEFI JANOS URAMNAK

Meghidegedett teste felett a' háznál tett, a' Kolosvári
Reformáta Gyülekezetnek egyik együgyü Tanítója

B Á T A I GYÖRGY, 1694. die 23. Martii.

Ekklef. 12. §. 3.

*Emlekezzél-meg a' te Teremtődről a' te ifjúságodnak idejében, míg a' ve-
fedelenek napjai el-nem jönnek.*

TEXTUS.

Ésaiás 57. v. 1. *Az igaz elvéf, és nintsen senki, ki ezébe vemmé:
az irgalmasság tévő emberek elfedetnek, és senki meg-nem
gondolja, hogy a' következő vefedelem előtt vétetik-el
az igaz.*

ELÖL JÁRO BESZÉD.

Suda, és majd egymással ellenkező munkáit látjuk az Istennek, e' világon sok nyomorúságok között élő hivei körül való gondviseelésében, melly érint, néha Isten, az ötet félö és az ö útáiban gyönyörködő hiveinek hozzú életet enged, a' mint ezt az Isten maga ki adta: Péld. 14. 27. *Az Urnak félelme az életnek kútfeje, halál törének eltávoztatására.* Sólt 91: 15, 16. verseiben. A' mellyben feltézi azt a' ént Dávid, hogy a' hozzú ideig való élet, az Istennek kiváltképen való áldása és ajándéka, a' mint azt az Istennek kiváltképen való áldási közzé zámlálja az Istennek háza: Sólt. 128: 4, 5, 6. Néha pedig az ö hiveinek rövid, és kevés ideig tartó életet enged: az-az, nem engedi hogy e' gonof világban sokáig gyötrődjenek, hanem leg-jobb korokban éolítja-ki e' világból; honnét és mitől légyen az, ennek világos okát tézi-le e' kezünk alatt lévő Leczkében; midön így éól. *Az igaz elvéf 's a' t.*

A' melly igékben summa  zerint ; Azt mutatja-meg Isten, hogy nem egy októl van a' hitetleneknek, és az Istenf l knek életeknek rövidsége; hanem k l bbsz o okoktól ; Az Istenf l knek életeknek rövidségét okozza és fietteti az   gonosz életek : *Péld. 10:27.* A' híveknek pedig életeknek rövidségét *causalja* az Istennek kiváltképen való kegyelme, melly  zerint a' következendő veszedelem előtt takarítja el az Isten, ezt t zi itt-is Isten okául a' hívek életeknek rövidségének : *Az igaz elvük 's a' t.*

A' mi a' Leczk t és annak értelmét illeti, ilyen dolgokat jegyezzünk-meg.

I. Emlkezik itt a' Pr feta, az Istennek híveiről, a' kiket k t jelles, és nevezetes *titulusokkal* illet ; nevezi *Igazaknak* : nevezi *Irgalmasság t v *, avagy a' mint a'  zent nyelv tartja *אנשי חסד* minden jóra gerjedező és igyekező f rjfiaknak. A' mi az első *titulust* illeti, *Igaz* az, a' kinek igazsága van, ezt tudom senki nem tagadja. De azt kérdem, *Mitsoda igazsága van a' b n s l lekek ?* Ha felv v nk az emberi nemzetnek eredetit, igazságban,  zents gben teremtett az ember, és  gy vala néki igazsága, a' mellyet mutat ott az embernek az Istennek képére való teremt t se ; a' mellyet, az  d m v tkezv n, magáról levettkezett, bűnössé és igazság nélkül valóvá l n, a' honnét az   maradéki közzül tsak egy igaz-is nintsen, a' mint az Irás tanítja : *R m. 5: 12.* Innét mondja a' bölts Salamon : *1K r. 8:46. Nintsen ember, a' ki nem vétkeznék, a' ki pedig egyben vétkezik, az eg k törvénynek megrontója : Jak. 2: 10.* Innét mondja : *Péld. 20:9. Ki mondhatná azt, t fta az  n f vem, t fta vagyok az  n b n mt l ? Pr d. 7: 20.* De nem kell erre több bizonyos g, elég erre a'  zent Pál Apostol, a' ki minden igazságot a' bűnösökről levont n, és  gy gondolja, mint a' halálnak és a' k rhzozatnak rabjait : *R m. 3:9, 10, 11, 12.* A' holott ilyen *pr miss kat* t ten a'  zent P l. Mind a' Görögök, mind a' Sidók, mindnyájan a' b n alatt vannak, nintsen tsak egy igaz-is, mellyből a' 20-dik  ben ilyen *conclusi t* hoz-b  : *Annak  rt a' törvénynek tselekedetiből, egy test-is nem igaz lhat-meg Istennek előtte.* Vesd  zve ezzel a' 23-dik verset. Ez a'  zent Pál Apostol tudománya, ez a' mi vallásunk-is, a' melly épít tetett az Apostolok tudományán. Nosza már, világ, a' ki bizol a' te igazságokban, és a' törvénynek tselekedetiből várod a' te idvess gedet, l t azt mondod, hogy többet tselekedhetel, hogy-s m az Istennek törvénye kíván, mit felel  a'  zent Pál Apostolnak ? A'  zent Pál azt mondja :
A' te

A' te tselekedetidből nem igazúl-meg ; Te azt mondod : Az én tselekedetimből megigazúlok , Élj lelked ismeretibe és gondold-meg , ha többet nem akarj a' mi van : *Gal. 2: 16. Tudván ezt , hogy nem igazúl-meg az ember a' törvénynek tselekedetiből , hanem a' Jésus Christusban való hit által ; Mi-is a' Jésus Christusban hittünk , hogy megigazulnánk a' Jésus Christusban való hit által , és nem a' törvénynek tselekedetiből : annakokáért , mert egy test-is nem igazúl-meg a' törvénynek tselekedetiből.*

II. Ha így van a' dolog , hogy-hogy van , hogy még-is Isten a' bünös léleknek igazságot tulajdonít ? mint legközelebb e' kezünk alatt lévő Leczkében , midön így szól : *Az igaz elvéf. A' fent Irás a' bünös lélekről minden igazságot levonván , tulajdonít néki igazságot , a' mellyet Isten és a' Jésus Christus igazságának nevez , a' melly ingyen kegyelemből az Ur Jésus Christus váltságáért minékünk bünösöknek adatik : Róm. 3: 24. A' holott a' mi megigazíttatásunknak két okát tézi-le , (1) Indító okát , a' melly volt nem a' mi érdemünk , hanem az Istennek ingyen való kegyelmessége , melly fzerint , minékünk bünösöknek , ingyen minden mi érdemünk nélkül adja a' Jésus Christusnak igazságát : a' mint ezt tanítja fent Pál : Róm. 5: 15, 16, 17. (2) Letézi a' mi igazulásunknak érdemlő okát , a' melly volt a' Jésus Christusnak halála és fzenvedése. Ugyan-is nem lehattunk mi igazak , a' Jésus Christus-is nem lehetett minékünk igazságunkká , hanem az ő halála és fzenvedése által : 1Kór. 1: 30. A' Jésus Christus tétetett minékünk Iffentől igazságunkká és váltságunkká. Miképen lött pedig ez , megmagyarázza : 2Kór. 5: 21. Mert az Isten azt , a' ki bünt nem tud vala , tévé mi érettünk bünné , hogy mi lennénk Iffennek igazsága ő benne : a' mellyet nem úgy kell értünk , hogy az Ur Jésus Christus tulajdonképen bünné lött volna : mert azt mondja : Sid. 7: ̄. 26. Hogy ő ártatlan feplő nélkül való , a' bünösöktől elválastatott ; hanem hogy Isten adta mi érettünk bünért való áldozatul , mint a' törvény alatt az áldozatok , a' mellyek a' bünért áldoztatnak vala-meg , bünnek nevezetnek vala : 3Mófés 4-dik ref. 29-dik ̄-ben. Tegye az ő kezét a' bünért való áldozat fejére , és ölje-meg azt a' bünt , az-az , a' bünért való áldozatot. Innét van , hogy a' Jésus Christus úgy gondoltatik , mint egy áldozatra rendeltetett bárány : 1Pét. 1: 19. Az az igazság hát , a' melly igazsága van a' bünös léleknek , nem egyéb , hanem a' Jésus Christus igazsága : Filipp. 3: ̄. 9. Egy szóval : Igaz az , a' ki a' Jésus Christusban való hitnek általa az ő bünének utálatosságiból*

megmosattatott, és a' Jésus Christus igazságának köntösében felöltötetett, a' mint van: *Efsai. 61: 10.* Az ilyen igazakról emlekezik e' kezünk alatt lévő Leczkében-is. *Az Igaz elvef,* az-az, az igazak a' keserü halál által elvitetnek az emberek femei elől: ugyan-is az ö elveféséken egyebet nem érthetünk, hanem az ö halálokat, nem az örökké-való védelemeket: mert lehetetlen, hogy az igazak elvefzenek, hanem az ö lelkek az Istenhez mégyen, teltek tsendesesen nyugoznak az ö koporsójokban: a' mint fent Dávid tanít *Sólt. 34: 5. 20, 21. Efsai. 57: 5. 2. Eljö a' békeség és nyugofnak az ö ágyas-bázokban: Mich. 7: 5. 2.*

III. Azt írja-le, mint viselte magát az Izrael, midön az igazaknak halálokat látná; *Nintsen senki, a' ki eskébe venné;* Azt jelenti, hogy az Izrael olyan maga gondolatlan, és vigyázatlan volt, hogy nem gondolkozott azon, miért tselekedné Isten ezt az ö népe között, és minémü ítéleti fogna Istennek ö reájok köverkezni.

IV. Azt mondja: *Az Irgalmasság-tévő emberek elfedegettetnek.* Irgalmas az, a' ki megefelett felebarátján könyörül, annak esetit fánnya, esetiből kivézi. Irgalmas az, a' ki az özvegyet, árvát nem routja, hanem annak ügyét felvézi: *Esa. 1: 17.* és a' mint-hogy az Istenben az ö irgalmassága, mi reánk nézve az Istennek minden tökéletességit majd fellyül haladja; Igy az emberekben-is nintsen nagyobb jó, és nagyobb *virtus*, mint az irgalmasság-tétel: *Mát. 5: 5. 7.* Ezekről azt mondja, hogy *elfedegettetnek.* Ennek ezt adja okául, mert a' köverkezendő védelem elől vétetik-el az igaz, a' mint a' fent Dávid-is ezt éneкли: *Sólt. 27: 5, 10.*

T A N U S Á G.

Ez az Istennek kiváltképen való kegyelmessége az ö fenteihez, hogy minekelötte a' közönséges védelemet a' népre elbozná; Annakelőtte az ö fenteit, mint valami drága féltö kintsét, az emberek közzül elfedegeti, és tsendesesen fállítja az ö nyugodalmoknak helyére.

Ez a' Tudomány egészen van a' mi Leczkénkben: *Elvef az igaz.* Ugy vagy on itt a' dolog, mint mikor látunk valami nagy védelemet reánk jöni, akkor a' legféltöbb javainkat, kintsünket eltakarítjuk a' védelem előtt. Igy tselekezik Isten az ö Szenteivel, eltakarítja őket, hogy ne láfsák a gonozt. Ezt bizonyítja amaz Istenfelo Jósiásnak a' Júda Királyának példája: *Királyok* 2-dik könyvének 22: réf. a' 18, 19, 20-dik 5-ben.

A' mel-

A' mellyekből megjegyvezhetjük hát ezt: (1) Nem kell hát kardély dolognak tartani, midön Isten valamelly országban, városban, és helyben, nem az erőszak-tévoket, özvegyeknek, árváknak nyomorgatóit, nem a' gazdagság és méltóság után olázkodókat, hanem a' Hazának, Városnak, Istenfélő, jámbor életü özlopaít, tagjaít, vagy fegyver által, vagy a' keserü halál által fedegegeti, a' mellyel Isten serkentgeti azt a' népet, az ö ellenek felvontt ostorának meg-gondolására. Vond-el az épület alól az özlopokat, elomlik az, mit remélheté hát, midön e' Hazának jó jámbor és igaz fiait illy záporán látod elhüllani? Ezt, hogy ennek a' Hazának nem sokára nagy és tsak nem végső puftulásra kellefsék jutni; Ezek az Isten itéleti-nek elől-járó postái és bizonyos jelei, a' mint Isten maga mondja: *Esaiás 3: 1, 2, 3, 4, 5. Szünjetekek meg az emberben való bizodalomtól, kinek lelke az orrában vagyon, mert mitsoda betsületi vagyon önéki? Mert imé az Ur, a' Seregeknek Ura, elvéski Férusálemből és Júdából a' támaft, és a' táplálót, a' kenyérnek minden erejét, és a' víznek minden erejét. A' Hatalmast és Hadakozót, a' Birót és a' Prófétát, a' jövendü dolgoknak meglátóját, és a' Vén embert. Az ötvenedes Hadnagyot, a' Betsületest, a' Tanátsost, a' tudós Mester-embert, és az Ékesen Fólót. És adok néki-ek gyermek Fejedelmeket, és a' gyermekek uralkodnak ö rajtok.*

Ha megtekintjük e' Méltóságos Uri Árva házból mostan kifólit-tatott, Jámbor életü Tekinteres Urnak Éomorú példáját, vagyon gondolkozásra való materiánk, azt mondja Esaiás, *Elvésk az igaz.* Bizony ha megtudnók gondolni, az illyen jámbor életü embereknek Éomorú példájok, fírasra, keserves zokogásra hina bennünket: Si-rathatod magadat te bóldogtalan Haza, midön látod, hogy illy záporán fedegegeti Isten, a' te nagy reménségü özlopidat, mondhatod azt, a' mi van *Siral. 5: 1, 2, 3, 5, 6. Fájátok-el Férusálem útzáit, és láfsátok meg mostan, és végýetek efetekbe, és tudakozzátok meg az ö útzám, ha lelték-é egy embert, ha vagyon-é, ki igaz itéletet tégyé, ki igazságot keresen, és megkegyelmezek neki. És ha így esküfnek-is: Él az UR, bizony hamífsan esküfnek. Uram a' te femeid avagy nem a' tökéletességre néznek-é? Megverted öket, de nem bánkodtak, megeméftted öket, de a' dorgálást nem akarják felvenni, az ö orczáik keménybek vóltanak a' köfiklúnál, nem akartak megtérni. Elmégýek a' Fő-emberekhez, és fólóknékik: mert ök tudják az URnak útát, az ö Isteneknek itéletét. De azok-is egyetemben elvetették az igát, elfaggatták a' köteleket. Mondhatod azt, a' mi van *Micheás 7: 1, 2, 3, 4, 5. Faj nekem, mert úgy mara-dék, mint a' nyári takarodás után a' tarló, és a' fedés után a' megfedett fóló**

elő, egy enni való perezd sem maradott: elein-erő gyümölsöt kíván vala az én lelkem. Elvefett e' földről a' jó-tévő ember, egy igaz-is mint az emberek között; mindnyájan vér után olálkodnak, kiki mind hálótval vadáska az ő atyafiát. 's a' t. De mit fáraéztjuk magunkat firással és panaszokodással? elébb kellett volna erről gondolkoznunk, és az Istennek orczáját megtérés által keresnünk, hogy kedvezzen Isten e' Hazának és annak Oélopinak.

Hát te, már régtől fogván Istennek súlyos latogató kezeit viselő Méltóságos Uri Árva ház, mit gondolj, midőn e' Tekintetes jámbor életü Urnak Éomorú példáját nézed? Vagyon firásra és keferü zokogásra való alkalmatosságod, oda egyik oélopod, oda egyik gyámolod; De meglásd hogy ennyi keferüések között-is Isten ellen való zúgolódásra Éadat meg-ne nyílsz. Jussón ezedbe és vigáztald azzal magadat, a' mi van Pél. 3: 11, 12. *Az Urnak böltességét, keferelmes fiam, ne utáld-meg, se meg-ne unjad az ő dorgálását. Mert a' kit kefer az UR, megdorgálja: és miképen az atya a' fiát, a' kinek javát akarja. A' mint egy felől Isten látogatásának és kemény kezeinek látzik; úgy más felől Istennek kefereteti ez, hogy a' Tekint. Urat életének jobb korában e' mostani gonoz idöben, a' reánk jövő vezedelem elöl Éólitotta-ki: nem féltitek ezt már e' világ irégy fiaitól; nem féltitek az ellenfégy fegyverétől, eltakarította Isten ötet az ő Mennyei tárházába, testét tsendesesen Éállítja koporsójába.*

E' meghólt Urnak Éomorú példája kettöre int bennünket: (1) Légyünk igazak, mind az, hogy a' Jépus Christus igazságát tégyük magunkévá, mind az, hogy az emberek között kövefsünk igazságot. (2) Legyünk irgalmasok a' mi Atyánkfiához. Így takarít-el Isten bennünket Éép tsendes halál által. Ha pedig Istennek ő Felségének úgy tetfik, hogy a' közönséges vezedelemben rézesek legyünk, nyugodjunk-meg az Istennek akaratjában, ki azok között megtarthat, mint Danielt, Jérémiást; és azokból meg-is Éabadíthat, a' mint van Solt. 34: 20. *Sok nyomorúsági vannak az igaznak; de mind azokból megÉabadítja ötet az UR.*

A M E N !

T E-

TEKINTETES NEMZETES

Malom-vízi

K E N D E F I J A N O S
U R A M

Koporsóban nyugovó Teste fe-
lett tótt együgyű

B E S Z E D E

Enyedi *Professor*

E N Y E D I I S T V A N N A K,

K O L O S V A R A T T, 23 - dik napján *Martius*nak
Az M. DC. XCIV-ben.

*E Szomorú alkalmatossággal ide gyülekezett
Férfi Sereg; Kegyes Hallgatók!*

A olly köz dolog vólna az Emberek között az
Életnek és a' Halálnak tudása, a' melly közönféges
e' világra való fármazás, és egy idő múlva a' sírba
költözés; nem vezne-el annyi Lélek maga vak-
sága miatt; nem irtóznék attól, a' mit kívánni kell:
nem kívánná, a' mitől irtózni szükséges: lenne az
Örömnek, lenne a' Szomorúságnak tulajdon ideje; nem zavarná-fel
a' nyughatatlan féreg Ember magát, 's a' Világot; hanem birná
azt, a' mit adott neki Isten mind a' Termézetben, mind a' Kegeye-
lemben, békefességgel,

Most pedig ellenben úgy látjuk: hogy; *Tűz, Viz, Menny, Föld, Élet, Halál, Setétség és Világosság* elegyedvén ösze, ama' régi *Chaos* fordult elő, melly volt e' világ kezdetiben; hanemha Isten újabb Égnek, újabb Földnek, újabb Világosságnak teremtésére veti kezét. De még ifonyúbb e' mostani zürzavar annál a' réginél: Mert abban, noha minden *Elementumok materiái*, rend nélkül, külömb-ség nélkül elegendesleg vóltak; de a' Bűnnek 's a' Halálnak sem helye akkor, sem hire nem vala. Akkor tsak az érzékenység nélkül való, azon egy Termézetü és tulajdonságú *Testek* elegyedtek vala ösze; ma pedig a' bűnös ember, az *Életet a' Halállal, a' Testet a' Lélekkel, söt, éándéka szerint önmön magát az Istennel* zavarja ösze.

Mennyi ember van, a' ki Isten fékibe kívánkozik ülni, ha nem nyilván-is, avagy tsak alattomban! a' kinek vagy *hasa*, vagy *aranya 's ezüsti*, vagy *Testi-kivánsága*; vagy a' *világ Pompája*, vagy a' maga *efe és karja* az Istene? Átkozza ma főval minden kerefityén ember, söt a' Pogányságnak-is jobb része a' Nagy-Sándor, Caligula, Heliogabalus, és több e' féle vezert elméjü Fejedelmek dolgait, kik magoknak Isteni nevet vévén, Isten gyanánt kívántak imádtatni. Mennyi ember van pedig, a' ki, nem a' Jérusálemi kézzel tsináltt Templomban, mint Cajus Caligula, hanem ugyan a' maga Lelkében (Istennek, igazság szerint minden Teremtett állatoknál ditsőségesebb Templomában) emeli-fel a' maga képét Isten gyanánt! Azt kérded-e mikor? Mikor magától várja nagy kevélyen minden jóvát, és Isten keze alól kívánván kivonódni, *Efe, Tanátsa, Munkája*, arra céloz, hogy leheffen maga magának Ura, hogy üzhesse maga kényét, hogy teheffe mindenben szabadosan maga akaratját, noha *éájával azt mondja Istennek: Légyen-meg a' te akaratod.*

Igy zavarja magát Ember ösze, az ö Istennével, éándéka szerint! Ugy annyira külömböz a' *Lélek a' Testtől*, hogy talám könnyebb dolog légyen megérteni azt, (*éólok úgy, ha a' Lelket tsak éinte maga természetiben nézzük; nem gondolkozván egyfersmind arról, mit kívánnyon a' Léleknek maga valóságában örök megmaradása felöl, az Istennek *Jósága, Igasága* és munkáiban való *Böltésége*) hogy vezthesse-el a' Lélek minden valóságát és légyen semmivé, a' mint vala teremtetése előtt; hogy sem azt által látni, hogy vehessen-fel magára abból tsak valamit-is, a' mi a' Testnek tulajdona: de az ember még-is Testnek tulajdonságiban öltözteti a' Lelket, 's úgy itél felöle, mintha vékony, könnyen forduló, tüzből vagy *aërből* álló valami vólna.*

Üstök vonás van a' *Philosophusok* között a' felől, *Mitsoda* a' *Lélek*? Egy része zintén úgy képzeli a' *Lelket*, mint a' *Testet*, táblára festi, czirkalomra veti, lineákra szabja, határt, helyet, fugolyékokat olt néki, a' mellyekben magát vagy megvonja, vagy néha lélesebben kiterjezze. A' más rész noha jobban feltalálta a' *Léleknek* természetit; de mind két rész megegyez e' képtelen dologban, hogy a' *Testnek* tegye gyakrabban szolgájává a' *Lelket*, és alább betsülje a' *Léleknek* nemességét a' gyomornak megtöltésénél, és a' *zsemnek* bujálkodásinál.

Igy zavarta özve a' világ a' *Testet* a' *Lélekkel*! mellyre nézve a' *zent* *Írás*-is a' roz kívánságokra vetemedett embert, *Testnek*, *baromnak*, *bestiának* nevezi, mintha *Lelke* ingyen sem volna.

Hát az *Élet* és *Halál* felől melly goromba képződések vannak! A' ki mozdíthatja száját, akar ditséretire, akar *Éidalmára* az *Istennek*; a' ki érzi testében a' vérnek folyását, akar jóra, akar bújaságra fiessen az; a' ki a' gyomrot megtöltheti; álma után felsérken, és napokat *számlálhat*; ezt mi *élő embernek* hívjuk: a' ki maga szabadságát elérte, és *Isteni* társalkodásra felvétetett, *bóltnak* tartatik elötünk; mert ideig való *szállását* látjuk özveo mlani: mintha ugyan nem lehetne egy kalyibának-is elbomlani, a' benne egy ideig *szállást* tartott vendégnek *vezedelve* nélkül.

Igy zavaródott-meg a' mi *Ítéletünkben* az *Élet* a' *Halállal*! Azért *Idvezítünk*-is azt mondja: *Temésék-el a' bóltak az ő halotjaikat*: nyilván jelentvén, hogy nem mind *élő ember* az, a' ki e' világon *ézik*, *ízik*, *teng's* leng. Ez az özve zavarodása pedig az *Életnek* a' *Halállal*, annyival-is *keservesebb*, hogy *tsudálatos* félelmeknek, *nyughatatlan* *szorgalmatoskodásnak*, *ellenben* *vakmerő* *bátorkodás*-oknak, *fok* *ártalmoknak*, *szülő* *Anyja*.

Ne *tesék* azért *Kegyess* *Hallgatók* *tinéktek* *helytelen* *dolognak*, ha én-is ez *Urban* *ditsöült* *Tekintetes* *Nemzetes* *KENDEFI* *JANOS* *Uram* *hideg* *teste* *felett* az *Életről*, és *azzal* *együtt* a' *Lélekről* *szólok*: az *Életet* a' *Haláltól* *elválasztván*, *rövid* *szóval* *elötökbe* *adom*, *mitsoda* *gondolatokkal* *kell* *megédésíteni* *azt* a' *pohárt*, a' *mellyet* *minden* *ember* *útál*, *senki* *el-nem* *kerülhet*. E' *dologról* *míg* *én* *bezedemet* *végzem*, *nem* *tsak* a' *hallgatásra*, *hanem* *ugyan* a' *józan* *ítélet-tételre*, és *ezen* *dolognak* *jobban*, *mint-sem* *az* *én* *erötelen-ségem* *feléri*, *meggondolására*, *kérlek* *benneteket*.

Megkövetek itt én elsőben-is némelly *Philosophus*okat , kik az ő sovány *disputatio*jokkal a' mint-hogy az egész Termézetet fűrü se-
rétségbe méntették ; úgy az ember Életének megértését-is , mind
magoknak , mind másoknak nehezebbé tötték. Tsinálnak ezek Éo-
kások Érint elméjekben egy közönséges *formát* , mellyet ök mind
Istenre , mind Lélekre , mind emberi Testre , baromra , fára , füre
Éabnak , és e' Érint téÉnek mindenek életéről itéletet. Noha az
Istennak élete , a' mi Lelkünknek 's Testünknek életétől , a' barom-
nak , fának , fünek élete az embernek életétől olly távól vagyon ,
a' melly távól van ezeknek természetek egymástól. Ugyan-is az
Élet , minden dolognak tulajdon természeti Érint való nemes és
fundámentomos munkája. A' mint különböznek a' Termézetek ,
úgy az *Élet*-is. A' mint az emberi természetet baromi természetre ,
az Isteni Felsőget emberi gondolattá nem tehetem ; úgy az Istennak
életét az emberével ; az emberét a' baroméval , azon egy közönsé-
ges ráhára nem vonhatom.

Hogy én azért az emberi Életet megtudjam mitsoda , az Em-
bernek természetét kell megtanúlnom ; Termézetinek tudománya
függ eredetinek megértésétől : Eredetinek megértésére noha magá-
ban Ember belső , és Éüntelen honn ülö *Præceptor*-is talál , a' *Lel-
ki-isméretnek természet Érint való világát* ; Melly soha hazugságra
nem tanít , hijába-valót sem Éól soha , tsak figyelmezzzen reá kiki ,
és maga hirtelenkedő Itélet-tételétől különböztesse-meg : de mind
ennek Leczkéjéhez háÉnosabban Éokik , mind könnyebben Magát
's Életét kitanúlja , ha e' nagy *Præceptor*nak kezébe a' Éent Irásnak
könyvét adja és úgy mégyen végére ki légyen Ő ? mi légyen Élete ?
mi Halála ? Így léÉen Éép , állandó , és idvéfséges a' Tanúság.

Ha azt Kérded azért ember , ki légy TE , és mitsoda ? és hon-
nan légyen eredeted ? Megfelel ez nálad lakó Tanító , a' *Lelki-ismé-
ret* ; de egy kevéssé ezt a' Testet , mellyet Anyád méhéből hoztál ,
Égnek harmatjával , földnek Éirjával , halaknak , madaraknak , bar-
moknak testekkel neveltél , veled félre téteti : nem a' végre , hogy
örökké róla le-mondj , és soha semmi közödet tovább hozzá ne
tartsd ; hanem hogy könnyebben kitanúld Lelked dolgát , melly-
nél előtted íméretlenebb dolog nintsen : és ezt megtanúlván , meg-
tudjad azt-is igazán , mi közü Lelkednek a' Testedhez ? mi e' Világ-
hoz ? mi mindenek felett Istenedhez ?

Ezt

Ezt által látod könnyen, (azt mondja a' *Lelki-ísméret,*) hogy Értelem, Akarat, Kivánság van Te benned; megrakodtál Égnek, Földnek, Tűznek, Víznek, és sok lámtalan dolgoknak képeivel; a' mellyeket képzelé, vizsgálé, némeltyeket éretéz; többet gyűlölé: irtózol foktúl; sokra nagy kivánsággal rohané, és ha nem éred, a' mit kíváné, haragzol, éomorkodol, gyöttrödöl, fúvjé, forralé magadban sok tövel-hegygyel öfve-álló tanátsokat, Vagyon Isten felöl-is valami emlékezet nálad, Forog egy *Tökéletes Fel-ség* előtted, kit sokéor kívánnál nem tsak kivetni elméből, hanem még nyomát-is kitörteni, mivel-hogy benned gyakorta éor-nyü félelemnek 's rettegésnek alkalmatossága; de nem lehet. Nints hatalmad gondolatodon.

Ezekből azt magad felöl könnyen megtapaftalod, hogy *Termézeted*, *Értelemben* áll; és *Itélet-tételben*. Mert minden dolgod, vagy tsak a' sok külömb-külobmféle dolgoknak meg-*Fogása*; vagy azok körül való *Itélet-tétele*d. A' mint pedig itéletet tétez valami felöl, úgy mozdúl-meg arra *Indúlatod*, a' éerint betsüled, kívánod, és örülé néki. Mind ezek pedig mint-hogy tudva és érezve léznek, az egy *Gondolkozásnak* nevével szabad lézen mind ezeket kifejezned.

Nem tilthatja meg itt azt-is töled senki, nevezzed bár magadat akarminek. A' név a' te akaratod után jár, annyit tézen és azt, a' mit, és a' mennyit akard hogy tégyen. Tartsd-meg, ha úgy tetzik, a' régi nevedet, 's mondd magadat előttem *Léleknek*, minden módon tsak *Gondolkozás lékef*. A' Lélek gondolkozás, a' gondolkozás Lélek lézen. Nem találé magadban ezenkívül semmit, akarmint kereskedjél! *Disputálj* bár magad felöl, vélekedjél, állíts és tagadj akarmit; elmélkedjél, kívánj, gyűlölj akarmint; nem tétez foha egyebet, hanem tsak gondolkodol, mert tudva és érezve tselekezel mindent. *Azért a' te természeted óh lélek! egyéb nem lehet, hanem tsak Gondolkozás.*

Ezt így noha magadban bizonyoson feltalálod, hogy nem tsak valami vagy, (mert a' ki így vetélkedel, nem vagy semmi) hanem hogy természeted-is gondolkozásban áll: De még ez eddig olly zürzavar, hogy, ha mind a' te természetedre tartozik a' mennyi formája van a' gondolatnak, lehetetlenség leé megmondani, mi légy: mert ennek a' zavarnak egyik habja a' másikat elrontja. A' Szeretetet a' Gyűlölség; a' Félelmet a' Bátorság; az Örömet a' Szomorúság; a' Megelegetés a' Kivánságot kirekefti. Ha mind

ezek a' te természetedre tartoznak, minden szempillantásban változni kell természetednek, a' mint változnak gondolatodnak formái. Ki tudná már így megmondani, mi vagy?

Ha azt mondod nékem: Ám legyenek, a' mi vagyok! akarmi legyenek, nem gondolok véle; csak-hogy éretném tudni, kitől és honnan vagyok? Erre azt felelem: Nagy czégére gorombaságnak, hogy Te, okos Lélek lévén, és tudva, 's értelemmel tévén minden dolgot, még-is vetélkedned kell eredeted felől: annál inkább, ha valaki fámot ralál kérni tőled magadról, mint ő tulajdon jószágáról, hová tette, a' mit mástól vettél? Tudod azt, hogy minapi vagy, és nem régen kezdettél lenni. De tudod azt-is, hogy magad magadnak lételt nem adhattál, úgy-mint a' kinek csak annyira való hatalmad-is nintsen, hogy ne gondolkodjál arról, ne félj attól, a' mit nem éretél. Szüléidtól vettél Testedet, de csak Testedet; ők a' magokét hol vették, még azt sem tudod. A' testet pedig mi most a' Lélekről tudakozván, félre-is tettük egy kevésség. Magad azért honnan vagy? és mi légy? mennyünk így végére:

Ama' zürzavarból, mellyről imént emlekezünk, hogy benned vagy, a' mit elhagyhatunk, és a' mi nélkül el-lehetünk, hagyjuk-el: a' mi nélkül tellyességgel el-nem lehetünk, tartsuk-meg azt; talám kimutatja magát az igazság, mint a' fok falakok közül az arany.

Legelsőben azért szakázzuk-el azt a' Lélektől, a' mi nélkül nem csak el-lehet, hanem ugyan a' nélkül léte nagy hasznára-is volna. Illyen a' égeny Léleknek, az ő Teste körül való érgalmatoskodása, énvédése, kevés gyönyörűsége, fámatlan gyötrodése, mellyek nélkül lenni nagy boldogság. Meztelenkedik a' Test? A' Lélek égyenli. A' Testre közörüli fegyverét az Ellenség? A' Lélek irtózik, 's fél. Nintsen mit vés nyed érint a' béledbe? A' Lélek érgalmatoskodik. A' Test ékesgeti magát arannyal, ezüfettel, puha étellel? A' Lélek forral tanátsot Isten 's Attyafia ellen, és a' Testért örök kínra veti magát. Megférti valaki a' Fejedet? megüressül a' gyomrod? A' feb a' testen esik hogy-már, de az éhséget és a' fájdalmot a' Lélek énvedi.

Tegyük félre azért mind ezeket, és szakázzuk-el a' Lélektől a' Testtel együtt ebben a' mi elmélkedésünkben. Mert mint-hogy természetünk ezek nélkül el-lehet, természetire egy-átaljában Lelkünknek nem-is tartoznak.

Nagy terehtől menekedünk így-meg, de vagyon még fok, a' mellyek nélkül el-lehetünk!

Képzeljük mi a' Napot, Hóldat, Tsillagokat, és a' világnak fok dolgai, kézi munkái, 's mesterségei között fok felé szakad gondolatunk. De ha meggondoljuk mind ezekhez való kötelességünket, megtapaftaljuk, hogy a' Lélekkal ezek nem hogy önnön magok, de még tsak ísméreték vagy emlekezetek-is elválhatatlanul özve nem köttetett. Nap nélkül, Tsillag nélkül az én Lelkem megállhat, mert ezeknek fénye ö reá nem hat, nintsen néki más zeme, hanem az *Értelem*, mellynek Világossága az *Igaság*. Innen vagyon, hogy mikor a' zent Irás a' Lélekek ditsőségeiről bezzell (*Jel.* 22:5. és *Ésa* 60:19.) megjegyzi azt-is, hogy nintsen ott zükség a' Napnak világosságára. Mennyivel inkább minden fáradozásit elménknek a' kézi mesterségek, zámkiverések, föld-mérések, régi Historiáknak és Nyelveknek tanulása körül, mellyeknek *punctumival*, *lineáival*, képzelésével rakjuk-meg az agyvelöt, függeztjük reá az elmét, könnyü most félre tennünk! Holott mind ezek agyvelöinkkel együtt zállanak a' koporsóba, és elbomlanak, nem különben, mint a' porban iratott mesterséges kép, mellyet mikor a' zél elfűv, megmenekedik az az ember zeme-is annak *lineáinak*, véle fok jó dolgot elmúlattató nézésétől.

Tegyük félre azért minden képzeléseit az elmének, és világi dolgok körül való fáradozásit! marad még-is a' mit el-hagyjunk továbbra-is.

A' test nélkül lévő Lélekben-is vagyon Öröm, Kivánság, Gyülölfég, Unalom, Félelem. Fél a' gonoz lélek és retteg Isten-től, útálja-is egyzersmind. Örül néha magában; de hirtelen zomorúságra és gyötremre válik fundámentom nélkül való öröme. Kivánja-is másnak boldogságát, és mikor zándékában megtsalatozik, zégyenli, búsul, bánkodik. Ugy tettik, hogy ezek nélkül a' belső indúlatok nélkül-is jobb volna el-lennünk. Nem lez tehát képtelen dolog, félre tenni ezeket-is, és ezeken kívül gondolkodni a' Lélekről. Meglehetne, hogy a' Lélek ne félne semmitől, ne gyülölne semmit, ne zomorkodnék, ne gyötrödnék, ha nem volna tudnillik semmi ártalmára való dolog; hanem békeféségnek, öröme és állandó zeretetnek lenne méltó fundámentoma az, a' mire értelmét és zeretetit adná. Ha van pedig valami, a' mitől méltán irtózni kell; való dolog, hogy már az nem-hogy a' természetre tartoznék,
föt

főt a' természetnek ellenségének kell azt tartani. Mellyet mikor meg-gondolunk, azt kell mondanunk minden tétovázás nélkül, hogy: sem magunk Tette, sem a' körül való bajoskodásunk, sem az egész látható világ és a' körül való elmélkedésünk, sem a' félelem, zomorúság, harag, irégség, fájdalom és ezekhez hasonló külső, belső háborúi az Indulatoknak, a' Léleknek természetire nem tartoznak. Ezeken túl kell mennünk, hogy a' Lélekre (milégyen) reá akadjunk.

Nyugodjunk-meg itt már egy kevség, és nézzünk kétfelé, mire találunk !

Azt nem tagadhatjuk, hogy Természetünk *Gondolkozás* légyen; az-az, *Értelem*, *Akarat*, *Szeretet*, *Öröm*. Azt-is látjuk, hogy mind azok a' fok formái gondolatunknak, és fok dolgok körül való fáradozási elménknek, mellyeket feljebb elo-Éámlálánk, reánk úgy nem tartoznak, hogy mind azok nélkül el-ne lehessünk. De meg-kell azt-is vallanunk, hogy fűkségesképen kell lenni gondolatunknak valami *czeljának*, a' mire siessen, a' mit értsen, akarjon, szeressen, és a' minek örüljön a' Lélek. Mert az *Értelem* azért *Értelem*, hogy valamit tudva megfog: az *Akarat* azért *Akarat*, hogy a' megértett dologról itéletet téven, a' mit jónak itél, önként szereti azt, és ha magájéva teheti, megnyugzik abban örömmel. Vagy maga lézen azért a' Lélek magának *czelja*, böltseségének és nyugodalmanak fundámentoma; vagy magán kívül más valaki.

Hogy maga légyen az emberi Lélek magának böltsesége és böltségsága, lehetetlen dolog. Mert ha önnön magában nintsen minden tökéletesség, magát megelégítő, mástól semmitől nem függő, főt mindenben, a' mi van, uralkodó erő, melly a' *semmiből* valóságot építhessen, és semmire semmi fűksége ne légyen: a' melly Lélekben ezek nintsenek, fűkség hogy másban tudakozza és keresse magán kívül e' véghetetlen tökéletességet.

Mitsoða lef világossága és böltsesége annak a' Léleknek, melly mihelyt magára tekint, meglátja, hogy nem magától, hanem mástól vette eredetit, noha még talám azt-is nem tudja, kitől? Mi lehet éktelenebb dolog, mint azt fel-nem találni, vagy nem-is keresni, a' kinek tsinálmanya vagy? Nem lehet hát, hogy Értelmednek tökéletességét magadban keressed 's ne magadon kívül! De hogy lehetne örömed és megnyúgó vásod magadban óh Lélek! holott tudod magad fok fűktégeidet, mellyeket kívánnál orvosolni, ha lehetne? Tudod magad, semmire nem érkező vóttodat, úgy-mint a' ki magad

gad megmaradásához egy szempillantást nem adhat. Mint hogy ez előtt *femmi* voltál, és más jóakaratjából lettél *valamivé*, nem mondhaték magadénak egyebet a' *femminél!*

De, forog egy valaki az elmédben, tudnillik a' tellyes tökéletességű Isten; kiről való gondolatodat le nem teheted, akarmint igyekezzél. Nem tsak le nem teheted pedig, hanem ennek Termézetit úgy annyira nem-is illetheted, hogy még tsak gondolattal-is nem teheték hozzá femmit, nem veheték-el belőle femmit. Melly a' tellyes tökéletességnek tsalhatatlan bizonyága.

Szabad a' te elmédnek játszani és arany hegyeket gondolni. Nem bontja-el gondolatod sem az Aranynak sem a' Hegynek természetit. Szabad nagyobb és kisebb völgyeket képzelni, valamelly *Téftet* ezerni ezer felé elméddelel oztani, mást, minden határ nélkül kiélesíteni, a' Takátsok karikáinak febes forgásához meg-annyi 's meg-annyi sebességet adni, egy szempillantásni időt ezer apróbb 's rövidebb időkre oztani: Mind ezekben a' te elmédnek furtsa játékiban-is megmarad a' hegynek, völgynek, testnek, mozgásnak, időnek természetit: végy-el a' testből, a' mennyit akarék; régy hozzá és lélesítsd-ki, lágyítsd, keményítsd valamint akarod, lágyabb vagy keményebb, nagyobb vagy kisebb, de valóságosabb 's igazabb *Téft* egyik fem lézen.

Elmélkedjél hasonló formában a' Lélek felöl-is; tégy erejéhez, böltseségéhez, valamennyit akarék, végy-el ezekből, valamennyit akarék, záporítsd-meg lámokat elméddelel fok lám ezerig; gondold vízontag, hogy ne légyen több kettőnél sohól: ugyan mind tsak lelket gondolék, Értelem lézen az, ugyan, és Akarat; hibásabb vagy böldegabb lehet egyik a' másíknál; de tsak *Lélek* lézen.

Külömben van pedig Lelkednek dolga az Istennel! nem gondolhatod ezt nagyobbnek, kisebbnek, gyengébbnek, 's erősebbnek, többnek 's kevesebbnek. Nem Isten az, a' kinek tökéletessége nöhet vagy apadhat, több pedig egynél nem-is lehet. Ezért nevezte magát *JEHOVAH*-nak, melly név Sidó nyelven tsupa merő megváltozhatatlan *valóságot* tézen. Ez a' *Tökéletesség* kútfje minden jónak, magában magának elégsége, nyugodalma, mindennel, úgy-mint maga munkáival, bíró, mindennek böldegőségára elégséges Felsőg. Nem kell ennél több a' Léleknek, mit értsen; ennek ismételiben elég böltseség vagyon; nem kell, a' mit keressen, mert minden fűkféget megeléghíthet és véghetetlen jóságával a' Lélek kívánságát épen bé-is töltheti.

Most veheted már ezedbe, hogy nem mástól vagyon eredeted, hanem ettől az Istentől. Nem-is egyébre való, a' lélekbe béoltott ismérleti, hanem hogy bélyegül légyen illy szép munkájában az ő Neve, mellynek kitöröltetni nem lehet az egész alkotmánynak elbomlása nélkül!

Most látzék már mint van öfve kötve természetednek tudása Eredetednek megtudásával! Nints haÉna Elmédnek, Értelmednek, ha nem tudod, kitől vetted mindenedet; mert magadnak nints semmid. De ha megérted Teremtődöt. és rajta tartván elmédet, nézed az ő ditsőséges jóságának kintseit, *Tudáلكozni* fogÉ ő rajta édesdeden, rohan *Szeretetre* indúlatod, megnyugzol benne *örömmel*, bizony töle nem kívánÉ eltávozni tellyes jódtól, kinek kívülötte nintsen semmi jó.

Kérdjed már itt Ember bátran: *Mi a' Lélek?* Megmondja maga a' *Præceptor* a' Lelki-isméret. Megmondja; mert Istennek nálad lakó *Residens* Követje és Tolmátsa. Ez által Éöl, ez által beÉell veled, ez által mondja-meg tisztedet, ennek réÉi eleibe a' Éent Írásban letett bizonyságít, ez által ostoroz meg-is, ha Éavára nem figyelmeÉ.

Ennek Éava Éerint a' Lélek, *magában nyugodalmat nem találó, Teremtő Istene felé Éiető Értelem és Akarat.*

Kérded azt-is, mi az *Élő Lélek?* E' leÉ a' felelet: *Ő magában nyugodalmat nem kereső, Istenéhez Éiető, és ő véle egÉfelen megeÉgedő Értelem és Akarat.*

Kérdjed, mi a' *Hólt Lélek-is?* *Ő magában 's magón kívül nyugodalmat kereső, de nem találó, Istenétől pedig magát erőÉakkal elfordító Értelem és akarat.*

Itt van TerméÉetednek, itt Életednek, itt Haláloednek rövid leírása.

Ne tsudáld azt Kegyes Hallgató, hogy a' Lelki-isméretnek tanítása Éerint (kinek oktatását beÉellém még eddig előtted) azt hallod: hogy az ő Istenéhez Éiet még a' gonóÉ Lélek-is. Szólok az ő TerméÉetiről; mellynek rendes folyását nagy erőÉak fordítja és ÉakÉítja más felé tulajdon Tzéljától, az Istentől. Nézd-meg a' folyó-vizet! Elfoly maga partjai között Éokott útján, valamig ötet mentére hagyod. VÉis erős gátokat eleibe; Ő ugyan Éiet a' maga útjára; de a' te töled felemeltetett gátokban megakadván, és rendes folyamatjától erőÉak által elfogódván, megbúsúl, zavarodik, zúg,

zúg, faggatja félyvel partjait, és keres az egy helyett zavarosan háborogva fok utakat és folyásokat. Nézd-meg a' Mágnes könek-is természetit! Észak felé fordul, ha te erőzakkal más felé nem von-
 zód. Ha mikor rajta erőzakot téfz-is, nem vetkezi-le termézetit. Botsásd-el, és ugyan mint-egy vígan vízfáa tér Ézakra, úgy-mint természet szerint való czéljára. Hasonlóképen van minden Léleknek dolga. Isten munkája mind jóban, rozbán, maga az Értelem és Akarat. Siet ez vízfáa az ő Ura felé, a' honnan jött, tsak meg-ne fogja valami erőzak. Ha megfogja-is pedig, úgy-is kimutatja magát régen belé óltott természetit, azért nyughatatlankodik, kapdos mindenfelé, keres fok gondolatokat, mellyekre mint meg-annyi zavarosfolyamatokra öflik, ama' régi egyenes úttól elgátoltatván; gyötrődik, fómorkodik, efi önnön magát, annyival inkább, hogy maga vetette maga eleibe e' nagy gátot, önként ugrott a' tömlöcz-be, mellyből már ki nem jöhet. Így nevezi a' fent Irás-is a' Bűnnek erejét a' Lelkeken, fogságnak, tömlöcznek, rabságnak, fetétség lánczainak, halál köteleinek, mellyekkel megkötöztetve lévén, nem fordúlhat a' nyavalyás Lélek természet szerint való czéljára, Istenéhez. Rentsa-el amaz Erös ezt a' tömlöczöt! faggassa-el a' köteleket amaz Igafság! vízfáa tér régi szabadságára a' fogoly, és siet egyenes úton Istenéhez, kitől elrekeztetett vala!

Lásd-meg már itt Ember a' Lelki-isméretnek öfve fogódzását a' fent Irással azon egy Isten ditsöségéről való bizonyosság-tételre! Halld-meg, mit beféll nem tsak magától ez a' Præceptor, hanem abból a' könyvből-is, mellyet imént kezébe adánk! Azt mondja a' Lelki-isméret a' Lélek felől, hogy az, Értelem és Akarat. Az Irás azt mondja: Teremte Isten Embert az ő képére és hasonlatosságára, az Isten képére teremté azt. Nintsen Istennek hólt Képe, hanem eleven. Az ember Értelem, Akaratja, Gondolatja ennek a' Képnek a' Táblája: melyre ezt Isten maga újjaival rajfzolja. A' honnan az Irás, az Istenes embert, Isten lelke által beírott Levélnek; az Isteni tízfetet, okos, értelmes, lélekben, igafságban álló tízfetetnek mondja. a' Próféták pedig Isten képeének híják az Isten törvényének fizeinkbe való beírattatását. Azt mondja a' Lelki-isméret a' Lélek felől: ennek megtudására igen megkell vífgálni eredetit. Azt mondja az Irás: Emlekezzél-meg a' te Teremtödröl. Azt mondja amaz: El-lehet fakasztanunk a' Lélektől a' Testet, és ennek bomlásával nem bomlik-meg, hanem frissül a' Léleknek természetit. Azt mondja az

Írás: *Porrá léfén a' Test, megtér a' Lélek Istenhez.* Azt mondja a' Lelki-isméret, hogy a' Léleknek *Élete* az Istennek megismérése és Szereteti: azt adja hozzá a' fent Írás: *Ez az örök élet, hogy megismerje Ember amaz egy igaz Istennek lenni az Atyát és az ő Fiát, ki az övének Élete.* Kiben vala eleitől fogva az *Élet.*

Leg-nemesebb dolog az *Élet* a' Lélekben: leg-kefervesebb a' *Halál.* Ne tsudáld, ha azt mondom, hogy meghal a' Lélek-is; mert a' hol *Élet* nints, *Halál* vagyon ott. Addig éle az Ember, míg az Isten képét megörizé a' Paraditsomban: azt elveztvén reá állta az átok; főrnnyü halállal hala-meg, noha látják vala élni. Bűnben meghóltaknak hív bennünket fűletésünk Szerint az Írás: noha okoskodó Lelkünk vagyon: vakoknak, süketeknek, némáknak; noha szemünk, fülünk, lábunk vagyon, de nem a' jóra, hanem a' gonosra. Meghólt testnek mondod azt, a' mellynek tagjai féltlyel hullottanak 's elfenyvedtek; noha csak leg-kisebb-rész-is nem lett benne semmivé, csak előzött féltlyel. Miért ne mondanád meghólt Léleknek azt, a' mellynek gondolati elzecedtek, elhányódtak, és együtt nintszen nyugodalmok? Szaggasd-el akarmint és hintsd-el a' Testet idestova, de a' földnél tovább nem megyen. Elő adja hiba nélkül a' leg-kisebbik porát-is vagy a' föld vagy a' Tenger. Az ő Istenétől elszakadott Lélek pedig nem éri-meg a' földdel, közel és mekze valókon kapdos, az Ég felé fog gondolatival, 's onnan a' pokolra. Megnyugzék a' Testnek pora egy helyben, sok *Seculumok* alatt, de nints egy szempillantásig tartó nyugodalma az *Isten életétől elidegenedett* léleknek; hanem a' Préféra fűvaként; olyan, mint a' *háborgó Tenger, melly az ő partjaira sárt hány-ki, és minden rűtságot.* Meghólt Lélek az, a' kinek nintszen békefűsége, hanem kinja és fűntelen való gyötrelme!

Kérdjed már tölem-is utóljára Kegyes Hallgató! Mi hasznod néked abban, ha fűinte nem csak illy téltűl való befűdél, hanem bár ugyan rendes és egész mutogatással rakná-is elődbe mind ezeket valaki?

Bizony dolog az: hogy a' kegyességre fűkséges Tudomány-nak fűntsen mindenkor fűgatatja. Mit árt mindazáltal (ha igen fokkat nem használ-is) fűemléni avagy csak fűzűgében (mikor a' magas rendiben való tanulására ezeknek az idő nem botsát) az ezes Irtélet tételnek és a' jó magunk vífelésének fundámentomit? Melly sok gromba vélekedések vannak az *Élet* és a' *Halál* felöl, nem tudnám

én azt

éni azt elő-ámlálni! Nagyobb része az emberi Nemnek megbőrzad még csak emlékezetire-is a' Halálnak. Vannak olyanok-is, a' kik azt fémmben hajtják: nem mintha az életet űzetnek, hanem hogy nem tudják sem az Élet sem a' Halál mitsoda légyen.

Jeles ember vala másképen Romában *Macénas*, de ki ne tsudálkoznék ennek goromba félelmén! Ki, kézebb vala minden betegséget elzenvedni, kereszt-fára feszítettetni, tsak a' halál ne vetne véget nyavalyájának. Nem tudta ez az ember mi az *Élet*, mi a' *Halál*! Az Élettől irtózott, mikor félt a' testnek halálától, hozzú halállal kívánt pedig inkább meghalni, mint röviddel; kinossal, mint sem tsendessel.

Hasonló dologban, ellenkező módon vétett *Empedocles*: mert ő az *Életet*, az emberek nyelvén való hordoztatásban, a' maga híre nélkül lévő hírben névben helyhezgetvén, nem neheztellé kevelységéből az Etna tüzebe ugrani, és e' világi életről az ő néki jónak tetző Isteni hírért névért (mert Isteni nevet vadázott ezen az úton, hogy mikor senki nem tudná hová lett volna, hinné-el a' goromba nép, hogy az Istenekhez ragadtatott volna-fel, már az előtt maga felől tött ravaž jövendölése űrint) örök halálra maga nélkül menni.

De nem űükség nékem *Empedocles*ért Siciliába, *Macenas*ért Romába mennem, vagy valakit a' régiek közzül emlegetnem. Közelebb-is találunk *Empedocles*eket bőven, kik minden éž és gondolat nélkül vetik magokat vakmerően a' Halálra: a' kik pedig *Macenas*-sal inkább kívánnyanak mindenkor az ágy fenekén fetrengeni, és kínlódni, mint-sem a' nyavalyák közzül halál által kimenni, az illyeknek nintsen űamok.

Valaki azért ezekről (mellyekről feljebb vetélkedék) nem neheztel gondolkodni, hamarébb űerezhet valóságos *Bátorságot* és Nemes elmét; mint *Ciceronak*, *Epiűtetusnak*, *Senecának*, *Antoninusnak*, és több jeles de Pogány Böltsenek minden írásokat meg-tanúlná; Kik azon vannak, hogy vakmerően vigyék és tartózkodás nélkül az embert a' halálra; és a' mint ki fejezi értelmeket Horatius: *Si fractus illabatur orbis Impavidum feriant ruinae. Ha az Ég reá fakadna-is, fémminék tartsa.* De az illyen kérkedékeny kényességet, *bolondok nevetésének és tövissek fazék alatt való ropogásának hívja* Salamon. Mindenkor igaz az: *Fut a' hitetlen, ha senki nem űzi-is; az Igazak pedig hasonlatosok a' gyermekdéd bizakodó oroflánhoz.* (Péld. 28: 1.)

Vakmerőség és űünek Isten ellen való keménysége volt a' Pogány Böltsekben: Mert ök sem az örök Élet felöl semmit bizonyoson nem tudván, se nem annyira Istentöl, mint magoktól várván hitván porok böldogságokat, föt az Istent sem ismérven, magok ditsöségét keresték mindenben, és bátorkodásoknak fundámentomául ferétséget tettek-fel. Nem volt ezekben egyéb élet és mozgás, hanem a' minémü látzik a' megfennyvett régi dögben: mellyben noha élet nintsen; látzik mindazáltal a' benne megtermert töménytelen férgeknek mozgások és nyüsgések miatt, mint-egy megmozdúlni és elevenedni: Igy az Isten ísméreti kivül-is láttatik néha valami elevenséget mutatni a' lélek (mint-hogy ki-kiáltja az Igazat a' lelki-ísméret, az Istent nem keresö léleknek akarhatja ellen-is;) de az az elevenség nem egyéb hanem az ö Urátöl élvezett Lélekben uralkodó nyughatatlan kívánságoknak hánykódásai: mellyek között-is nem űünik-meg Istenről tanúbizonyságot tenni, (vagy veüi a' Lélek, vagy nem,) ama' *Præceptor*, kinek tanítását hallgatók feljebb, a' *Lelki-ísméret*.

Másképen van dolga annak az embernek, a' ki tudja mi a' Lélek, mi annak Élete, és kiben van? tudnillik amaz *Idveségnek Köfíklájában*. A' ki tudja, hogy letötte érette amaz Ur az elégséges váltságot: méltán és tsendesen énekelheti ezt a' Dáviddal: *Az Ur Isten az én Páftorom, nem fogyatkozom-meg! Az Ur Isten az én világosságom. Kitöl félnék?* Igazán mondhatja maga felöl azt-is, a' mit a' hit nélkül való Pogány tsak kinyában és féltében penget ajakán: *Si fractus illabatur orbis, Impavidum ferient ruinae.* Ez a' Léleknek igaz, bizonyos, nem habozó bátorsága, nyúgodalma, ditselkedése! Ez az egyik gyümölts, a' mellyet terem az *Életnek* és a' *Halálnak* valóságos megkülömböztetése, és a' *Léleknek* megísmérése! Vannak ennek több gyümöltsai-is, mellyek az Irégységtöl, Fösvénységtöl, Haragtöl, Kevéltségtöl, és a' Testnek búja kívánságitöl megfébesedett űüveket orvosolják!

Ugyan-is, ha a' Te Lelkednek nintsen egyéb jova az Istennél, és nintsen halál az ö töle másfelé való szakadáson kívül; Miért háborogÉ nagy haraggal, ha megférterte valaki testedet? Nem fért a' te jódhoz: miért keresnél olyan testi gyönyörüséget, a' melly Istennel való megbetsülhetetlen édességü társalkodásodat ketté vágja! Miért néznéd másnak vezendő buborékjait bal szemmel? holott a' te Lelkednek minden űükségeit, kívánságit, az Isteni űeretet bé-
tölthe-

éöltheti! Tarts ganéjnak mindent (azt adja tanátsúl az Apostol)
mikor a' Christust megnyerhetted!

Utóljára immár, ezekböl tégyünk Itéletet, ez Istenhez költö-
zött *Tekintetes Nemzetes* KENDEFI JÁNOS Uram *Élete és Ha-
lála* felöl.

Azt mondja vala egykor Idvezítönk: *Az én barátom Lázár alu-
fik.* Nyugovása embernek az álom. Nyugodt Lázár a' kopor-
sóban, nyugózik ez a' Christus Barátja-is, mert a' hívö ember ha
meghal-is él. A' gyümölséröl ismérjük-meg a' Fát; a' Hitet az ö
munkáiról. Élet vagyon ott, a' hol Istenre néz mint fő jóra, a'
Léleknek értelme 's akarata. Nem hal-meg az ember, mikor leté-
fi nyugodalomra a' megfáradott Testet egy kevésség. Nyugoda-
lomra mégyen az a' Test, a' melly feléd; alázas, senkinek meg-
fomoritására nem igyekező, mindent megbetsülö, állhatatos, bé-
keséges-türö, Kegyes es Istenfélö Léleknek völt Temploma. Il-
lyen Test fekkik előttünk e' koporsóban, mindeneknek, a' kik is-
mérték, megegyező vallás-tételek fészirt! Nem fúkség ezt senkinek
fok beféddel ékesíteni. Valósággal ékesítette életét, nem fóval.
Nem fúkség mélyebb sebet tsinálni a' megfomorodott fíveken: kik
mindnyájan tanúttak annyit ama' Fö - Böltesség oskolájában, hogy
tudják mi légyen az *Élet*, mi a' *Halál*? Nem ment meföze, nem
vezett-el senkitöl fzerelmese, mikor elöl ment azon városba, melly-
be ö-is hogy bémennyen, már megindútt. Vonfznak az elmentek
magok után minket-is, és ébreftének, hogy fíessünk fok előttünk
elköltözött, meg-is nyugodt fzerelmeseinknek társaságokhoz.

Mondjátok ezt azért megkeferegett édes Anyák: mondjad igen
megfesebedett fíviü, özvegysegre jó Férjedtöl most elmaradott Isten-
félö Kegyes Afézony: mondjátok, ez Istenben elalutt feléd erköl-
tsü Uri Émbernek Attyafiai, Véréi, Tagjai, azt, a' mit Isten min-
den keferves próbákban forgó emberekkel együtt néktek-is fájatok-
ba adott Ásáf által; *Kitsoda nékem a' mennyben öh Isten több te náladnál!*

*Elfogyatkozzék bár az én testem, és az én fívem; de az én fívemnek
köfiklája és öröksége Te vagy Isten, mind örökké!*

A M E N.

ÉLETTNEK FÁJA,

Az-az :

Ollyan halotti alkalmatossággal való TANITAS; mellyben megmútattatik, a' bűnbe esett, 's a' bűnért meghólt ember miképen júthasson vízfűza az életre.

Mellyet

A' Tekintetes Urnak

KENDEFI JANOS URAMNAK
Meghidegedett Teste felett Kolosváratt a'
Farkas útzai Nagy Templomban, minek előtte a' sír-
be bététeznék, 1694-dik éftendőben
Martiusnak 23-dik napján prédikállott

SÁR-PATAKI N. MIHÁLY, Kolosvári
Refor. Ékkléf. M. Páfztor.

ELÖL-JÁRO BESZÉD.

Bobb a' halálnak napja a' füületésnek napjánál: azt mondja a' bölts Salamon: *Ekklés. 7: 2.* inkább is ditséri a' hóltakat, mint az élöket: *Ditsérem vala én elsöben a' hóltakat, a' kik már meghóltak, azok felett, a' kik élnek még, 's a' t. Ekk. 4: 2.* Nem tsudáлом én itt, hogy némelly pogányok, noha a' halált Ejtűza és Pokol Isten Azzönyának (*Noctis Erebiqve Deam*) ísmérték; mindazáltal kegyetlenfégeért (mint ki, *Nec prece, nec muneribus, nec vi placabilis ulli*) soha, mint egyéb Isteneket, nem tífelték. De fok

sok okokra nézve a' Böltés Salamon után 's böltéségének nyomán
 jární ditsekedökön méltán tsudálkozhatik valaki. Kiknek noha azt
 mondjuk : *Akar éljünk, akar haljunk, ar Uréi vagyunk* : még-is neve
 elménkben rettenetes, emlekezete-is keserves a' Halálnak. Mond-
 juk : Hiszem halálom után örök bődögságomat : Mit irtózol tehát?
 Sok panaszal mit vádolod kegyetlenségét a' Halálnak? Kegyes A-
 nya a' testi halál, ki a' böltéségnek fiait által élüli a' bődögságra ; ke-
 gyetlenségét így rajzölod-le : A' Képiró mikor pennával le-írja, va-
 kon írja-le, mint ki könnyörülni nem tudna : Lám nints olly fetét
 barlang, olly mély rejtek, melybe bé-nem lát ; a' nyomorgatóknak
 büdös tömlörzökben kínlódókat megfánja 's kebelébe vézi a' nyú-
 godalomra : *Jób. 3: 12---* Ha fêmeid e' világnak, mint Sodomának,
 utálatosságit, 's hívságit nézni megúnták, kedvez néked, 's majd
 befogja fêmeidet. Füle-is nints, mint ha kegyetlen Anya nem hal-
 lana ; tsonkán írjátok-le. A' görbült, földre horgatt, ágyhoz ra-
 gadt Véeknek lám hallja panaszokat, fánnya jajgatásokat, ma te
 hozzád, hólnap hozzánk ferényen jö, tsendes ágyat vét : Te Ké-
 piró irégy festékeddel, fekete fínnel, mintha fehér *calculus* nála nem
 volna, hús, bör, inak, lép tekintet nélkül, fázaz tsontokkal irod-le.
 Mit gyalázod jó Anyánkat? mit félz töle? Nem két fínü, mint
 Delila 's ama' nagy parázna : *Péld. 7:* Kendözött ortzával femed
 gonofra nem unzólja, fived Sodoma tüzével nem gyúlaftja ; mi
 vagy, mint lép tükör, 's mivé lézez, ezesen tanítja. Söt ortzá-
 nak ifjak után tört hányó tündérségét vas körmeivel tsontaidról le-
 horgáfza ; hogy tsontaid kevesebb bünnel fáljanak koporsóba. Ha
 kárpitra le-lineázod, fivet háta néki nem adz, mintha fánakodni
 fíve fzerint rajta nem tudna. Így gyalázod jó Anyadat? Itt-is tanít
 Anyád, vedd ezedbe böltés oktatását : Szivedet, fok gonof gond-
 latoknak mühelyét, gonofst hogy ne forralj, elbontja : Hogy hafa-
 dat, mint Arany borjút, ne imádjad, mint Mófés, porrá rontja.
 Mint-egy kafást, ki vakjában minden füvet egybe vág, úgy képezed
 a' Halált. Képzeld itt-is kegyességét 's igasságát a' Halálnak : Tsa-
 lárd világ ezt a' póltzra 's királyi fékbe ülteti ; amazt pad-alá, por-
 ba, láb alá veti : de a' Halál kevélységre a' gazdagnak, a' panaszra
 köldúsoknak nem nyit útat ! Nem kevély a' Halál. Az Urakkal a'
 Szolgákat maga mellé fekteti. A' rútakat a' fizekkel egyenlökké
 tézi : A' koronát 's küldús táskát, hogy ne légyen többé negédség,
 egy verembe temeti. Mintha *Efawval* vadáz volna, kéz-ivében febes
 nyilait, ti *Pictorok!* méreggel festitek-meg. Mit félz jámbor e' va-
 dáztól?

dáztól? Sok Vipera fajzat, Aspis-kigyó kölyke, terem tested pora között: *Gen. 6.* Ha lövöldöz a' Halál reád, nem tégedet öldököl igazán hívő ember; hanem a' testedben lakó bűnnek maradványát. De kinek légyen édes Annnya a' Halál; kinek légyen halála a' halálra; Tanúljuk meg az Ur nevét segítségül híván: *Mi Atyánk's a' t.*

T E X T U S.

I Móf. 3: 7. *Akkor megnyilatkoznak fenei mind kettőnek, és megismérek magokat mezíteleneknek lenni: és füge-fa leveleit fűzvéen öfve, tsinálának magoknak elő-kötöket.*

M A G Y A R A Z A T J A.

AZ épségben teremtett Embert helyhezteté Isten az Éden kertében, annak mivélésére, és őrizésére. Mútata néki két nevezetes fát-is: Az életnek fáját; melly lenne *Sacramentuma* annak az életnek, mellyet nyerendő vala az Isten parantsolatihoz való engedelmesség által. Mutatá a' jónak és gonofnak tudásának fáját-is, ilyen tilalommal: *Emnek gyümöltseből ne egyél:* Adaték ez a' fa a' megkísértésre. E' fának alkalmatosságával egynéhány kísértet ment véghez. I. Az Istennek igasága magával hozza, hogy minekutánna az Embernek törvényt adott, megkísértse, és világosságra hozza, az Ember ha magának hagyattatik, vagy ha Istentől segítettik, mit akarhasfön, mit tehesfen. Igy a' Christus-is a' törvény alá vettvéen keményen megkísértetik: *Mát. 4.* Minekutánna a' hitnek törvénye e' világra kimégyen, mindjárt követi a' kísértet: *2Kór. 11.* Béirá Isten az embernek živébe a' maga szerelmének 's félelmének törvényét, 's mindjárt megpróbálja engedelmességét a' fának megtiltásában: *Ne egyél; mert meghalf.* II. Megkísérti az ördög: *Megtiltotta-e Isten, hogy e' kert fának minden gyümöltseből ne egyetek? Akkor monda az Afzföny a' kigyónak: A' kertnek fának gyümöltseből efünk: De im e' fának gyümöltseben, melly a' kertnek közepette vagyon, az Isten monda: Ne egyetek ebből, ingyen se illesfetek azt, hogy meg-ne haljatok. Monda a' kigyó: Bizonyára nem haltok-meg. De tudja az Isten, hogy valamelly napon ejéndetek arról a' fáról, megnyílnak a' ti feneitek, és olyanok léftek, mint az Istenek, jónak és gonofnak tudói.* III. Kísérti itt az embert a' maga kivánsága-is: *Jak. 1: 14.* Mikor látná az Afzfönyiallat, hogy jó volna annak a' fának gyümöltse enni, és hogy igen kedves volna a' fennek, és kivánatos volna a' böltseségnek megnyeréséért, *Éakafta* annak gyümöltseben, és megévé 's a' t.

IV. Kísérti ember az Istent a' gyümölsnek ételével, az-az : Végére akar menni, ha az Istennek fova olyan állandó volna-é, hogy egy gyümölsért megkellene halni? Végére akar menni, ha a' kigyó-é, vagy az Isten mond igazat. Nagyot próbál, nagyot-is veszt. Akkor mind kettőnek megnyílik szemek : de nem látnak az Istenekhez való hasonlatosságot magokban. Látják mezítelenségeket. Hármat gondolhatunk itt-meg. (1) Megnyílik szemek, mind a' testnek's mind a' Léleknek szemé, megismerik azt a' rútságot magokban, melly az előtt benne nem vólt, azért nem-is láthatták. (2) Öltözetben, teremte Isten az embert igasságban, szépségben, böltsességben a' maga hasonlatosságára, melly Istennek képe az elmének világossága, és akarata népsége, egyenessége által az embernek minden tagjaiban kiműtatta magát. A' tilalomnak megfegésével levetkezé ezt a' köntöst, 's lön mezítelenné: Elveszté az Igasságot, szépséget; és égyen vallást érdemlő rútság üti-ki magát a' tagokban. (3) Az Istennek szemé előtt, talám egymás szemé előtt-is, e' mezítelenséget füge-fának leveleivel akarják elfedezni; de sem Isten, sem emberi szem előtt el-nem rejthetik magokat.

T U D O M Á N Y.

Hijába gondol, hijába tanátskozik, hijába próbál 's munkálódik akarki-is, akarmit-is, hogy halhatatlanságra, 's Istenhez való hasonlatosságra juthasson; vagy ha meghólt, a' halálból életre fordulhasson, azon az úton 's módon kivüil, mellyet Isten ö maga adott az embernek eleibe.

I. Igért vala Isten az embernek életet, tulajdon magát; az Isten az embernek élete : 5 Móf. 30: 20. Ennek az életnek *Sacramentuma* állatá az Életnek fáját. Igért vala Hazát, mellyben az Istennel örökökélné: Ennek *Sacramentuma* vala az Éden kertének ékessége. Mutata Isten utat-is ezekre: *Szerefsed a' te Uradat Istenedet tellyes fivedből, figyelmezzél az ő favára és ragaszkodjál ő bozzá: 5 Móf. 30: 20. Ha megtartjátok az én rendelésimet, és itéletimet, a' melly ember tselekeksi azokat, él azok által: 3 Móf. 18: 5.* Ezt a' Törvényt írta vala Isten az embernek éjében, ebben viseli vala magán az Istennek képét. Ezt a' törvényt befoglalja magában ama' tiltott fa felől való parantsolat. *Ne egyél, mert meghalék.* Mit gondol? mit tanátskozik? mit próbál itt az Ember? Halja hazugságát a' kigyónak: *Nem haltok-meg, hanem olyanok léftek, mint az Istenek: Sok okosko-*

dásokat keres: *Eekl. 7:29*. Okoskodik: Hízem jó az Isten, és ezt a fát ekközül rendelte Isten az életre, és hatalmunkba adta, Ébadságunkra bizta, hogy ez által az Isteni hasonlatosságra jussunk; jót és gonózt, mint az Istenek, tudjunk: E' két tanács között követi a Sátán hazugságát. Mit nyere böltelkedésével? Nem Istenhez, hanem ördöghöz lön hasonlóvá. Mert meghalá (1) Valameddig engedelmeskedik a' törvénynek, életnek törvénye vala az Embernek; mihelyt vérkezik, változott bűnnek 's halálnak törvényévé: *Róm. 8: 2*. (2) Isten az Embernek élete: 5 *Móf. 30: 20*. A' bűn által elszakad Istentől az Ember: *Esa. 59: 1*. Lézen vipera kigyó kölykévé: *Mát. 3*: A' kigyónál halálnak birodalma vagyon. (3) A' testben Éggyen 's útálatosság mutatja-ki magát: Jele, hogy megfoztatott az elevenítő, megfentelő Lélektől, 's lött rabjávé ama' gonózt léleknek: 1 *Ján. 5*:

II. Meghala itt az Ember: ismét gondol, ismét tanáskozik, ismét próbál, hogy a' halált életre fordítsa. (1) Füge levéllel fedezgeti szemérmét; talám nem-is gondolkodik a' lélek mezítelenségének befedezéséről. (2) Ha mind a' két mezítelenségét akarja takargatni; ez az okoskodás mivel különböz a' kigyó tanácsától? Egyik jobbra, másik balra hanyatlik az Isten útáról. (3) Nézd-meg egyzer az igaz útról elhajlott, 's tévelygésbe jutott Ember, mint megyen elébb-élébb a' tévelygésnek ösvényiben! Az Életnek fájához menni, az Éden kertébe vízfáa térti, emnyit tézen, mint a' törvény által akarni megigazulni. Itt jár vala Adámnak okoskodása; de ettől a' balgatagságtól eltúltja Isten az Éden kapuira langozó fegyveres Kérubimokat állatván. Az Isten útáiban való egyzeri megtántorodás, ha az Isten keze meg-nem tartja, mind addig megyen, míg utolsó romlására nem jut ember.

III. Mikor Ember a' halálba esik, keres akkor-is útát az életre; de magától bolondság minden dolga. Mutat-é hát Isten kimenetet a' halálból? (1) A' Éggyen útá vezetett Ember fok felé kap: A' jónak 's gonóznak tudásának fája ékes köntösiből levetkezteté. Fut már a' Fige-fa alá, 's annak leveléből töldező magának szemérem takarót. Más ruhát tsinál Isten nékiek megöletett állatoknak bőriből: 1 *Móf. 3: 21*. Tízta állatoknak kellett lenni azoknak, hogy amaz világ bűnét hordozó 's eltörlő makula nélkül való báránynak példái lehessenek. Ez a' bárány az ö *Sacramentum*ától Élet fájának isnevезtetik: *Jel. 2*: Jérikó környül irnak olyan fákat termeni, mellyek tsudálatos fejréségü vékony gyapjat termenek, 's abból drága öltözetek

zetek léznek; de csak a' testnek békedezésére. Terem a' mi Élő fánk fejér bibort, melly mind a' testnek's mind a' léleknek elfedi rútságát: *Jel. 3:* Ezzel kínál Isten, ha leveleit faggatod-is ennek a' fának, meggyógyúlnak sebeid, 's elfedeztetnek mezítelenségid: *Jel. 22:* (2) Vágyódik Ádám a' bűnöst meg-nem eleveníthető Élet fájára. Más Élő fát mutat Isten, mellynek gyümöltseből valaki ézik, meg-nem hal. *Gregorius Nazianzenus* írja egy fa felől, hogy semmi vagdalással, fegdelessel el-nem véli, örökké él. Örök élet a' mi fánk, a' ki abba óltatik, él örökké. Az új világban írják egy nevetlen fáról, hogy ha megsértetik, balsamomot tsepeg minden sebnek gyógyulására. Igaz balsamumot ad a' mi fánk, 's nints olly nyavalya, mellyet meg-nem gyógyít. *Curtius* Indiában ír egy fát, mellynek levelei mézzel folynak. A' mi fánk, bőféges mézet ad az életre, melly köziklának mondatik: *Sólt. 81: A' köziklából mézet adtam volna.* Amerikában írnak egy fát, mellynek levelei mint kútfejek, vizeket folytatnak. Ez a' mi Élő fánk élő vizeknek-is kút-feje: a' ki ebből iszik, meg-nem fómjúhozik soha. Minden élet adó gyümöltst hoz ez a' fa: *Jel. 2-- Adok annak enni az életnek fájáról,* 's a' t. Erről vagyon ígérte: *1 Móf, 3: Az Afkényi-állat magva megrontja fejedet,* Te halálban fekvő Ember, mitsoda gyümöltst kíván a' megelevenedésre? Kell-e Manna? Ez egészen Manna, 's Mannát terem. Kell-e kenyér? Ő maga az égből lezállott kenyér. Kell-e bor az örömrre? Ő a' élő-töke: *Mát. 26.* Gyermekek a' nevededésre, kell-e tej? ha ilyen fát nem láttál: Ez a' fa tejet-is ad: *Esa. 55: A' lélek eledelére mindent megtalál itt.*

I. *Hafna.* Az ég's a' föld között látok állani egy Angyalt, és e' világnak balgatagságán, Ádám után hogy jár tsudalkozni, (1) Vagyon néki parantsolatja: *Ne egyél! Még-is ézik.* Vagyon ma tanátsunk: *Nem igazúl-meg senki a' törvényből.* Még-is ott keresi az Ember az igazságot, a' hol tsak halál's kárhozat vagyon: *Róm. 9, és 10.* Igy fíet vala Ádám a' törvény élet fájára vízzel menni. Vagyon Sodomának élő-töve, mellyből Áspis kígyónak mérges borát fürik. Az eset után lött a' törvény bűnnek's halálnak fájává: *Róm. 8: 2. A' Christuson kívül halálos mérget talál a' törvényben: 5 Móf. 27.* Sodomá határán szép tekintetes almák teremnek; de mivel kormos füsttel belől tellyesek, nem alkalmatosok az ételre. Minden gyümölts, valamelly nem a' Christuson terem, nem adhat életet. Nött Hispániának figetében egy fa, mellynek gyümöltse jó ágú, ételre jó izü; de méreg a' leve: Minden fának a' Christuson kívül gyümöltse szép

ese lépnek, jónak látzik, de mérget, nem életet ad: irnakegy fát, mellynek Napkelet felől való gyükerei minden nyavalyáknak orvossági; Napnyugott felől pedig halálos méreggel tellyesek. Míg a' Christusra néz, minden bűneid ellen vagyon orvosságod; ha hátad megé veted; Éolgal halálodra 2Kór. 2: 16. Xerxének írják, hogy vólt arany élő fája, mellynek nyugott ugyan árnyékában, de gyümölcstéből nem ött; E' mi fánkon kívül sok arany fát keres e' világ: de árnyékával-is úgy jár, mint Jónás. Irják, ha igazán mondják, hogy Indiában vagyon a' Napnak, vagyon a' Hóldnak-is fája; mellyek böltseséget éolnak, Napot, Hóldat, azoknak fáit igen keresi e' világ: De a' mi fánk mind Böltseség, 's mind Életnek fája. (2) Füge levéllel takarózik-bé Ádám. Mit tsinál ma e' világ? Pók-halót keres: Ésa. 59: Minden igafság a' Christuson kívül pók-háló. Minden fának, (minden Embernek, Angyalnak) levele hijába-való környül-kötője a' bűnös Ember szemérmének. Minden igafság, a' Christuson kívül, tsak vérben kevertt ruha. (3) Szegény Ádám úgy látzik tsak a' test szemérmét fedezi. Mit tsinál te ma világ? Azon tanátskozol világ-Érint, hogy Éegény ne légy: Luk. 12: 16-- Keresé-e' gazdagságot 's öltözetet Istenben? (4) A' hol nints, a' Sacramentomi élet fájában, keres Ádám életet: mindenütt keres ma e' világ, tsak ott nem, a' hol vagyon. Ama' két böltstsel síratni, vagy nevetni kell e' világot; itéljétek-meg!

II. *Hafna*: Nézzünk a' jónak 's gonofnak tudásának fájára-is. Abból megtanulhatjuk. (1) Az Ember miképen lez vala jóvá? Ha az Isteni hasonlatosságot Éorgalmatosan megörzi vala: Éivét ha a' tilalmas fának Éerelmével fel-nem gerjeÉti vala: Ha abban a' fában az Istennek igafságát, böltseségét, Éentségét Éemléli, 's a' tilalomról gondolkodik, 's fél vala a' haláltól: Ha az Istenől fegedelmet kér vala. (2) Mitsoda gonofzá lenni? Az Isten beÉédére nem figyelmezni: Istentől nem vární: Isten helyett más *DoÉort* válaÉtani: Maga elméje okoskodását követni. Hol vagyon ma a' mi tiltott fánk? Ez a' világ jónak 's gonofnak tudásának fája. Erről vagyon tilalmunk: *Ne ÉereÉítek e' világot*: 1Ján. 2: Vagyon Sodomának-is Éölö töve: 5Móf. 32: annak borából tilalmaztatunk inni. (3) Minekutánna béjött a' bűn e' világra, mitsoda a' jó? A' Christushoz mint Orvoshos futni: az Isten kegyelméhez ragafkodni. (4) Mitsoda a' gonof? Meghóltunk az Adámban; ha a' törvénynek megtartására erőt 's tehetséget tulajdonítunk magunknak, a' gonofban maradunk: Ha a' Christus kegyelmét nem éhezük, nem Éom-

Éomjúhozuk : Ha nyavalyánk orvoslását e' világban keressük : Ha a' Christuson kívül akarmiben 's akarkiben ditselkedünk. Az Isten Paraditsomában ím hol vagyon , mind az életnek , mind jónak 's gonoszának tudásának fája ! Jó-é vagy gonosz vagy , kísértetel mindennap.

III. *Hafna.* Sok tévelygésre jutánk , halálba is esénk Ádám-mal ; de az életre ditséretes 's követésre méltó példát-is keressünk ö benne ; (1) Mihelyt az Istent így Éólani hallja : *Ellenkezést ferzek te közted (kigyó) és ez Afkonyi-állat között , hasonlóképen a' te magod , és az Afkonyi-állat magva között ; az rontja-meg a' te fejedet* : Éva-is elhiízi , 's hit által megelevenedvén élök annyának neveztetik. Hittel véízi Ádám-is az Istennek ígértt kegyelmét , 's az új Éövetség által lön a' minden élök annyának , és a' második Ádámnak fiává 's az életnek örökösévé. Ne kapj itt te-is a' halálnak 's bűnnek törvényéhez , vedgyed az ígéteret ; 's megelevenedel a' halálból. (2) Elveti a' fige-levél takarót Ádám , 's felöltözi az Istentől tsináltt bőr öltözetet ; mellyben mutatott Isten ama' jövendő Báránynak áldozatjára , 's azzal nyereendő igafságnak ruhájára. Hányj-el itt minden igafságot , minden köntöst , mind magadét 's mind másokét : ingyen kinal a' Christus a' maga igafságával : *Fel. 3: Öltözzünk a' Christus bíbor köntösébe : Fel. 19: A' Jehova a' mi igafságunk : Fer. 23; (3) Nem tér vízÉa az Élet fájára , fél a' lángozó fegyvertől. Kövesd itt Adámot ; a' hol Isten nem ígér , ne keréss ott életet. Villogó , öldöklő fegyver , nem életnek , hanem halálnak 's bűnnek törvénye magában a' törvény , Róm. 8: 2. A' Christusban lött életnek törvényévé : *Nmts azoknak semmi kárboztatások , kik a' Christusban vannak.**

IV. *Hafna.* A' kegyelemre felvött első Emberben , mind vigasztalásra , mind ditséretre , mind követésre való példát találánk ; ha keresünk , nem találunk-e' Christusban kimúlt Tekintetes Urban , kinek holt tetemi majd porba takartatnak , a' mit követnünk , a' mit kellefsék ditsérnünk , a' miből vigasztalást vehetünk ? Érdemlett fégyent , 's a' bűnért halált Ádám-mal : érdemel ditséretet-is azon Ádám-mal. (1) A' bézárlott Paraditsom kapuján nem olázkodott ; az elromlott Éövetség *Sáceramentumára* kezét nem nyújtott ; a' törvénynek megölo tóri közzé nem ugrott. (2) Még Anyja emlőin hallotta ama' Nemes ígéteret , 's hit Évával ; lön élő fiává-is az élök Annyának. (3) A' tiltott fának ött vala gyümölséből , meg-is holt vala : de még tsetsemő korában kezde enni az Élet fájáról , életet venni a' Christustól , 's a' halálból feltámadott vala. (4) A' fok üres , viz nélkül való kúta között , talála , mint Éva , amaz élő forrására :

Fán. 4. és 7: Solt. 23: abból ivott, 's többé nem űomjúhozik. (5) Me-
zítelen vala, mint Adám 's Éva; de nem fige fán; hanem amaz Élő-
fán, a' Christushan, kerese köntöst magának: még ifjúságában öltö-
ző-fel a' Christuş igaságát. Sem halálában, sem feltámadásában
nem találtatik mezítelenül.

V. *Bé-rekeftés.*

1. A' kinek füle vagyon a' hallásra, hallja-meg. Ha ki Isten, An-
gyalok, 's e' világelött, életében, halálában, ilyen eltakarítottá-
sának napján, a' feltámadásban, 's amaz utolsó ítéletben megditsér-
tetni, mezítelenségben nem akar találtatni 's örök szégyent vallani;
ihol az út 's mód, ihol Adám 's Éva a' halálból az életre utat mutató
példa! Halljátok az Istennek a' bűnös emberhez tött ígéreretit: járja-
tok a' régi útakon, mellyeken az Isten szövetségébe bévött szentek
elvérték az ígérereteket. Fejér ruhát a' Christustól vegyetek; ételt az
Életnek fájáról, vizet amaz Élő forrásból merítsetek, 's a' t.

2. Tekintetes Méltóságos gyázba öltözött Házak! hogy be-
szédemet immár reátok fordítsam. Nem mondom gyázban ne járja-
tok: meghólt szerelmesteket ne sirásátok; ditséretet, tisztetséget,
a' jól élt kegyes embereknek gyáz, siralom által akar Isten adati
életek végén; sirásátok: de jó példájából, ditséretiből vegyetek
örömet, vigasztalást. Életében fel-vólt öltöztetve amaz igazságnak
köntösében; a' port hamar levetkezte, az idvességnek ruhájába
már felöltöztetve: *2Kór. 5.*

3. Te élőknek 's hóltaknak igaz ítéző Birája; bűnösöknek,
meghóltaknak megelevenítő Orvossa; elveszett igazságunknak meg-
adója; benned való hitünknek 's szeretetünknek megjutalmaztatója;
fejeinknek az életre megkoronázója: mondjad ennek, ki tégedet tisztelt,
szolgált, ki te benned bízott: *Fól vagyon jó fólgám, kevesen vól-
tál hív, sokra bízlak ezután; menny-bé a' te Úraának örömébe,*

A M E N!

BENEDICTIO JUVENTUTIS,

Piæ in Deum, Devotæ in Ecclesiam, Stre-
nuæ pro bono publico Reipublicæ, post fera tempora,
& Fatorum violentiam

SUPERSTES.

Lugubri sermone demonstrata & dicta
super Funere

SPECTABILIS ac GENEROSI
DOMINI,

Dni JOHANNIS KENDEFI,

De Malom-víz.

Ipsa die funestæ funerationis in Templo
majore Orth. Reformatorum Claudiopolitano

Per

MICHAELEM T. CSEPREGI,

Professorem Collegii Orth. Reformatorum Claudiopolitani.

Anno 1694. die 23. Martii.

Idelis Pompejus testis est, vetusque nec mi-
nus vera tradit historiarum fides, barbarum quod-
dam fuisse Gentium genus, quod latus Montium
Riphæorum ad Indiam vergens inhabitabat, cu-
jus in more hoc fuerat positum, ut ultra annos
quingenta vivere nollet, ideoque cum id tem-
pus attingebat, ingentibus sibi substructis pyris

& rogis sese cremandum igni dabat, Diisque spontè immolabat; Si quis id miratur, miretur illud potius quod jam dicam. Quod illo ipso die, quo completis annis quinquaginta vivos sese in rogas ardentis præcipitabant, consanguinei, liberi, amicique & necessitudine arctiore conjunctiores diem festum agitabant, ita ut (quod dictu horrendum, pariterque auditu ingratum) defuncti carnibus semiaffis vescerentur, & vino vel aqua mixtos ossium cineres imbiberent, atque hoc modo liberorum, amicorum & sibi conjunctorum superstitum viscera sepulchrum parentibus & amicis mortuis præberent.

Non equidem inficior Barbaris dignam, aut potius vel Barbaris indignam hanc fuisse immanitatem, multumque hoc in more plusquam bestiali culpandum esse. Non enim est præcipitandus vitæ finis tunc, cum adhuc proficiendi esse possit accessio; Quinquagenarius enim & consilio aptus, & rerum gerendarum prudentiâ præclarus, domi, foris, pace, bello Reipublicæ commoda bonumque publicum promovendi studio & dexteritate insignis, nec ab exercitio virium alienus habetur. Nec etiã injusta Imperatoris Dei, de præsidio ac statione vitæ discedendum ut eleganter Cicero. Nec tam tenui fundamento, infirmaque radice superstructa implantataque stat & durat calidus solidata parentem inter & liberos arcta necessitudo, fratrumque sanguis, ut tam immanis rabie, bestialique temeritate eam vellicare & laceffere liceat. Multa hic habes immania quæ culpes & vites, ô genus mortalium!

At verò sentiat quisque quod voluerit, & quantum libuerit Barbaros illos damnet, quid ego sentiam non celabo. Mirari satis non possum, qualis hic fuerit mundi contemptus, quæ suimet oblivio, quod genus proculcandæ propriæ fortunæ, quod carnis flagellum, quod potuerit minori æstimari vita, sua fragilitate, molestiis, & anxietatibus æquâ librata statera secus quoque parvo æstimabilis pretio, minus curari aut formidari mors tetra & atra, sua quiete & placiditate præsertim senio confectis cæteroquin optanda. Mirari non satis possum, quale hoc fuerit frænum sceleratis, quæ calcaria virtutem amplexis; Miror quam derisionem vitam anxie amantibus, quam grande exemplum non timendæ mortis nobis reliquere. Nec secus praxis ista opinari permittit, quàm eos, qui ita omnia quæ mundi sunt caduca una cum vitâ contempserunt, nullo aliena rapiendi desiderio laborasse, parumque affectibus, & lascivientiori genio indulgisse. Non aliam enim ob causam nullum cupiditati nostræ finem statuimus, quàm quod nunquam vitæ nostræ finem futurum seriò cogitamus.

Nec secus porrò praxis ista opinari permittit, quàm ita sensus proprios exuentes, innatumque vivendi amorem vincentes, fortunam obviam euntes, vitam humi sponte sternentes, corpus morti intercipientes, jam Viros jam Adultos, jam Adolescentes, quin jam Pueros fortitudine animi, Constantiam, affectuumque & libidinum contemptui ab initio litare cepisse, mundum, mundanaque, & omnem carnis lascivientis cupidinem jam pro vili & nauci ab olim reputavisse; *Vinci enim cum non possent, mori potuerunt, & hoc ipso invicti manserunt, quia mori non timuerunt.* Verba Cypriani.

Ut hoc extremum superaddam, immane licet hoc sit patratum, non obscurè tamen Bonæ Menti cogitationem istam suggerit; Prout scilicet maledicta vergens ætas, maledicta senectus, maledicta canities, scelerum, scelestarum cupidinum, malique omnis contagio & putredine tabescens, proindeque vel in extremo vitæ limine, factorum inevitabili decreto mortis punctum immutabiliter determinante, fragili tamen vanitati adhærens, mortem fugiens, horrens & reformidans. Ita æternùm benedicta Juventus, æternùm benedicta Virilitas, æternùm benedictus ad virtutes se se explicans Juventuris flos, qui candens Sinceritate, Humanitate, Modestia moderatione animi, Pietate, Fide, Patientiâ, Fortitudine Constantiâ, fragrans virtutum odore, in ipso flore maturescens, ipso in primordio ætatis maturos virtutum fructus, in cursu ætatis latiori, Senum Prudentiam, Mansuetudinem, Sinceritatem, mundi contemptum, Candorem, Amabilitatem, Affabilitatem, & si quæ alia sint virtutum ornamenta, de se colligi permittit.

Hæc sit Thesis lugubris nostræ meditationis Auditores, quam liceat lugenti Peroratori, in Vivo hoc exemplari cœu virtutum speculo, *Speetabili ac Generoso Domino, Domino JOHANNÉ KENDEFI,* exuvias cujus gelidum hoc sustinet feretrum, lugubri demonstrare sermone; Quod dum mœstus facio Orator benignam præbere attentionem, ne Auditores molestum ducite.

Vita mala quanto magis fuerit prolongata tanto magis delinquentibus pœnas multiplicat. Fulgentius ait; Sua enim cuique diei est malitia, omnisque hora pondus iniquitatis naturæ fragilis corradens, pœnarum immanitatem aggravat, neque est, ut quis mortalium immunitatem labis & vitiorum sibi promittat. usquequo corruptus & vitiatu hicce sanguis artus regit, propensusque ad vitia corpus animat spiritus, præprimis cupidini carnis mancipatus homo, vivendo nihil agens nisi peccandi libidini serviens, nihil agit nisi vivendo mortis luctum & thesaurum iræ sibi reponit ad vindictæ diem. Res nimirum

rūm aspectu mira notatu pariter digna, Omnia in hominis corpore
vergentibus annis inclinataque ætate consensescere, excepto interiori
corde, exteriori lingua, semper etenim cor impurum cæno scatens in-
domita libidinis, ad cogitandum mala, impura, lasciva, pernicio-
sæque consilia ad extremum manet vegetum, semper lingua ad men-
dacia, calumnias, scommata, obtreccionem, falsa & iniqua testi-
monia & nequitias habilis est; Proinde vobis quicumque tandem si-
tis, lege inviolabili mortalitati mancipati filii hominum, autor sum,
ut antequam ætas non diu læta præterierit, ad molesta & ingrata se-
nii tempora vos componite, & ad hyemem mortis rigidam, rigidum-
que sepulchri gelu vos præparate, & si quid etiam adhuc de lætiosæ
florentioris ætatis superest die, ad capiendum hospitium properate,
cumque Vitæ diem cum anxio improboque labore transegeritis ut
mortis nox in portu vos securo excipiat enitamini.

Non quidem ita in gratum juventutis florem injurius esse statui,
neque austerus & morosus ita videri volo, ut floridæ ætati omnem de-
negem, gratiam, jucunditatem, & delectationem, Juventuti enim
ut sum est pretium, ita suas natura constituit delicias. Valeant fan-
nè ludi, aut ut ludi, & seria serio etiam Jvenes amplectamur. Nihil
enim stultius, quam malam habere vitam, & velle habere bonam
mortem.

Si verò id contigerit, ut Jvenes æstro lascivientioris genii acti,
longo tempore, multisque diebus, vanitati & corruptæ fragilitati
litaveritis, parumque aut nihil Virtutem Deam colueritis. Justissimum
est! & honori vestro quicumque sitis mortales maxime necessarium, ut
quicumque Vos ante Jvenes fatuos agere viderunt, Senes jam Tem-
peratos, Virtute Venerabiles, Sapientiâ conspicuos, Consilio circum-
spectos, affectibus moderatos, Pios in Deum, Justos in Rempubli-
cam, Benignos in Proximum conspiciant. Nihil enim ad fatuitatem
& errata juventutis obliteranda efficacius remedium, quam singula-
ris & pia in senecta modestia & gravitas composita.

Quid indignius, hominiquè turpius, quid naturæ probrosius,
quam quòd videamus hodie per plateas discursare ad theatra; & in
amphitheatro sedere senes, tantum non ocio, gulâ, luxu, lasciviâ,
vaniloquiis, obtreccationibus, putidis, putridisque sermonibus dif-
fluente, non aliter ac si protervi juvenes essent, in primo ætatis luxu-
rientis flore constituti: Turpe equidem dictu, certè non minus Me-
lioribus aspectu pudendum, senes quotidie canos evellere ne senes ap-
pareant, barbam anxie concinnare ut juvenes videantur, calceos
gestare ad pedem aptissimos ut leviores conspiciantur, & saltationi-
bus

bus juvenumque ludis commodius vacare queant, Quid dicam! quod in vestibus lascivientes, singulis hebdomadis novas hystrionum more induentes, eas ita ad corpus exactè aptatissimas, fictas concupiscant; ut aliis, præprimis inferiori sexu incitamentum & irritamentum mali præbeant, & quod pessimum æquè sibi in omnibus placent, placent in superbia, equorum incitatione, armorum gesticulatione & omni scurilitate, ut vel juvenes dedeceret, ita ut si de meliori consilio eos monueris, vel de annorum pluralitate & jam inclinată ætate apud illos mentionem feceris, injuriam ab illis reportare debeas. *Turpe senex miles; Turpe senilis amor* canit Ovidius.

Mihi quidem ita videtur, utinam vobis quoque ita videretur mortales, non bonum esse errare, neque vobis ipsis illudere distitantes, satis superesse ad respiscendum temporis, stultum quippe in tali vivere statu, in quo mori non audeas. *Quis est tam stultus, quamvis sit adolescens cui hoc persuasum sit, se ad vesperam esse victurum?* rogat Cicero.

Equid igitur ô fragilis testa in serâ rejicis tempora morum tuorum correctionem? In vestra mortales manu vitæ emendatio est, quam suscipere debetis, at tempus in Deorum manu est, quorum est illud pro statuto distribuere, & peccando paulatim grandem nobis efficiamus peccatorum pœnam; Divina olim fuit Hyeronimi ad mortales exhortatio. Mature occurrendum homines malo est, suffocandum in herba, gliscenti scintillæ opportunè aqua præparanda antequam incendium erumpat, Veneno que in tempore panacea contra adhibenda antequam præsens sit inevitabile mortis periculum. Ut igitur remedium tanti mali afferamus, iter quod de die confici potest ad noctem senectutis non differatis; Male enim gladius chalibe detriro secat, & carni asvefactus à rodendis saltem ossibus difficulter avocatur.

Apage ergo quisquis es perditissime senex, qui dum juventæ (ut sic loquar) farinam & primitias mundo obrulisti, & Deo saltem senectæ fursures offerre gravè habes & molestum.

Tædet diutiùs maledictæ hujus ætatis probro immorari; Dic age mecum quisquis es, maledicta est senectus, non annis & ætate saltem, sed scelere senescens. At sit ita, Benedicta quantò magis juventus jam virtutibus maturescens, bonisque omnibus senescens. Certè benedicta hæc Deo, benedicta Patriæ, benedicta Bonis omnibus, domi & foris benedicta, benedicta vivens & moriens.

Placeat Auditores, quos virtutes calens amor animat, supremumque pietatis officium in mortuos, propriæque fragilitatis conscientiam

scientia superque ea iustus dolor, in funestum hoc theatrum frequen-
ti tanta panegyri convocavit, placeat inquam huic meditationi ali-
quantisper immorari. Credetis fortius propositam veritatem, si sal-
tem hoc unum mecum animo voveritis, quot præcipiti is casibus,
offensionibus, tentationibus juventutis nostræ flos veluti totidem tem-
pestatibus sit expositus; Ubi tentationes superasse, est insigniter sa-
pientem se demonstrasse, mundi illecebras passionumque animi & cor-
poris vires & incitamenta fregisse, est insignem multumque gloriosam
de se victoriam reportavisse, in hac arenâ constanter dimicavisse, inco-
lumemque & illa sum abivisse de theatro, est tempestates oceani vicif-
se, prosperumque navigationis dubiæ portum cum iubilis & laurea
attigisse.

Vicina nimirum est lapsibus Adolescentia; Æstus enim calentis æ-
tatis variarum cupidinum fervore citò satis inflammatur; Sed quæ
virtus generosa, roburque animi vere Athlanticum Achileumve?
æstuantem penèque inflammam jam jam erumpentem juvenilis præ-
cipitantia impetum ita tenaci regere & suppressere fræno, ut dum
ætas viget, dum sanguis æstuat, dum vires solidæ, dum solitudo
nescitur, dum lætitia frequentatur, dum fervet jactantia, dum se ju-
ventutis extollit affectus, tunc Humilitate, Pietate, Virtute, ita hæc
omnia componere, ut nihil arci salutari. Conscientiæ hæc nocere
queant. Conceptus est *Ambrosii*.

Bernardus, Multos, inquit, videmus Juniorum supra Senes
intendere moribus dies, Antiquorum tempora prævenire meritis, &
quod ætati deest virtutibus compensare, ut enim Senectus venerabilis
non est numero annorum, sed magis meritò morum computata; ita
venerabilis reputatur meritò juvenus non multitudine annorum, sed
virtutum copiâ nobilitata. Honor enim est Adolescentum, Timor-
em Dei habere, Venerationem Parentibus deferre, Honorem tri-
buere superioribus, Castitatem non aspernari, diligere Clementiam,
Diligentiam, colere morum compositionem, Virtutibus & Verecundiæ
litare; In Senibus Gravitas, in Juvenibus Alacritas, in Adolescenti-
bus Verecundia commendatur.

Matura virtutibus, & cælo benedicta Juventus magnum expe-
ctata premium conjunctum gaudio, cum immaturæ vanitatis austerita-
tem præcoci dulcedine libaveris, & deposito puerili animo in Virum
Philosophiæ transformatus fueris.

Benedictam proclamavi, nemine putem contradicente, Juven-
tutem Deo præprimis, ceu primitias futuræ abundantioris mellis con-
secretam, in bonum Reipublicæ, in ornamentum decus & commoda
publi-

publica in dies surgentem, crescentem, emitentem. An verò peccaverò si publicè dixerò *Spectabilis ac Generosi Domini, Domini JOHANNIS KENDEFI de Malomviz, juventutem illam esse? In pugillum longioribus verbis dicta contraham, Coramque vobis, Excellentissimè GUBERNATOR, Domine Domine Gratosissimè, Illustrissimi HEROES, Magnifici Spectabiles Patriæ PROCERES, Ad ardua Regni negotia agitanda, tractanda, qui huc convenistis, mecumque in funesto hoc theatro doloris super ara litatis, madidisque libatis lacrimis. Transylvani Ordines, Nationes, & Status, Quique præsentés adestis Sacriorum & Sanctiorum Dispensatores, & tandem quicumque sitis Omnes, Coram Vobis inquam, publicè proclamare iterum non vereor. Hactenus dictorum pro beata, benedicta, & gloriosa virtutibus Juventute, Summam & centrum à me statui Spectabilem & Generosum in ipso Juventutis flore extinctum, Dominum, Dominum JOHANNEM KENDEFI, de Malomviz.*

Habes siquidem hoc in exemplo *Spectabilis Funerantium pompa, vivum vividumque Juventutis, Virtutibus maturescentis speculum, ipsisque in primitiis ætatis, Morum in melius compositorum, senescentis maturitatis exemplar & picturam. Quibus Puer, quibus Adolescens, quibus Adultus, Virque ad altiora in dies assurgens, amor, admirationi & imitationi, jure & meritò Bonis quibuslibet esse poterat.*

Si quem etenim dignum præsent Amore, admiratione, imitatione, Indoles in tenera infantia ad omne bonum assurgens, Parentum reverentia; In Adolescentia Studiorum Disciplinarumque & Humanioris Vitæ amor; In Ætate Virili Pietas in Deum, Humilitas, Modestia, in Principes Fidelitas, Superiobus devota submissio; erga pares larga sed composita Familiaritas, si quem dignum amore præsent cultura fraternæ necessitudinis, Vitæ Castitas, Frugalitas, in Conjugem & Liberos Candor & Zelus, in Subditos Clementia & Mansuetudo, Cuncta hæc in uno tot Virtutum sacrario jure ames, jure admireris jureque imiteris.

Habet mutans Patria, habet luctans & afflictæ Ecclesia, quod lugeat & doleat, Filium nam devotum amisit. Sed habetis Illustres Familiæ KENDEFIANA & TELEKIANA, quod doleatis; Habes argumentum luctus, quo te excrucies, jam doloris telo, gravescentis senii molestius confecta pene mœsta & pia Mater, Filius, te omni veneratus devotione, disciplinæ tuæ & nutibus interdum fortè difficilioribus & molestioribus se in modestia & mansuetudine spiritus submittens, Filius inquam senectutis jam inclinatæ, solamini levamini

mini & quietationi qui esse poterat tuæ, immiti, & feroci mortis telo iclus, humili stratus, gelidoque conclusus feretro ecce jacet, explicatâ de ipso tuâ spe penè collisâ decollatâ, & conclamatâ; Habes in luctum, luctusque squalorem conclusa Conjunx, quo doloris æstu correpta in intimis exestues visceribus, duplicato enim orbitaris duro pondere, amisso nuper Illustrissimo & Optimo Patre, Patre non tuo solum, sed & Patriæ, nunc de novo Viduata Mater austerio viduitatis sauciata vulnere, Orbitatis premeris jugo, cujus acerbiterem is non sentit, conclamato præsertim hoc tempore, dum Orphanorum & Viduarum juribus humili proculcatis, ex libidine habendi insatiabili & afflictos opprimendi regitur sæculum, quem Fatorum providentia molestiis tam gravibus Viduitatis gratiosè immunem esse voluit, at sentiunt oppressi, Viduæ, Orphani, Pupilli, & dolent graviter. Immature Flos, unice, post Plurimum clades defuncti Patris, dolorosæque Matris solatium, te quoque in primo ætatis flore Vindex Fatum duris affligit tempestatibus, vixque conscium tui, Orphanum & Pupillum nominat, Deus qui rerum tuarum de Cælis conscius, quique gloriatur se Patrem esse tutelarem Orphanorum tibi prospiciat, te nutriat & foveat tenellum; Habes quod doleas, luctans, sed emergens Magna Mater in Izraël, Genèrum in æstu maroris, tibi non semel placidas tenentem umbras, suisque consolationibus inquietum quietantem animum, en hoc die amittis cimмериis conclusum tenebris, quòd tam uberibus deploret lacrymis eheu meritò facis!

Habetis Frater Germane Defuncti, Sororesque Germanæ, quod in ipso, doleatis lugeatisque testemini ipsi & ipsæ, annon Fratris optimi manserit, vos honorantis, placidi, non injuriantis, non contentiosi, in patientia vel molestissima tolerantis & ferenris manes & cineres lacrimis vestris irrigatis? Habetis Affines Spectabiles & Magnifici, Coniunctique omnes & necessarii, quare propter eum vobis ereptum suspirantes ingeniscitis, certè hodie amittitis decus alterum familiæ, afflictâ solatium vitæ, pignus fraterni amoris, vitæque familiaris socium individuum, ferali huic inclusum feretro placidæ quieti, sine spe ulla restitutionis ad familiaritatem vitæ hujus, diu duraturisque tenebris jam jam ecce reddituri estis; Habetis Amici, & habemus omnes, quare plium cum gemitu ad bustum sequamur; Dolori est virtutem colentibus, opprimi in medio cursu virtutibus litantem.

At sit justa doloribus meta, certis luctus claudatur cancellis; Ita siquidem in iussu Deorum positum hoc fuerat, ut Quem de Cælo Fata dederant, Cælo dignum quem vivere fecerant, Eundem terris eriperent, in Cælosque rursùm reponerent,

Sin aliter fortè alicuj sinistrum ferre judicium placeat. Vos testes advoco, qui cum precibus enixissimis una mecum adfuistis. Qualiter amore Dei calens, & zelo æstuans ejus animus, ad æternam beatitatem aspirabat. Quare Dominus, quem calidis expectabat votis præfens ipsi adfuit, nec opem diu distulit, in optata ecce eum reposuit requie & sælicitate.

D I X I.

Quem Deus amat Juvenis moritur.

Ueoni firdel firdesaja.

Oh igen irgalmas letnds menybeli nagy fcsin, fcsitlenis Arjam
a Jesus Christus, ki engemet nem csak csudalatoval a te fcsi leld-
re hasonlatossagora terventetel, is fcsint fcsid atal ar ordok kar-
hozatal meny menceitel. de nagy a te hirteloyen hivtid tarsaja
gabanis bel vettel, is es idelgy, gulam fcsis gondot viselt el is
nir hetero egeseget, is belkiseget is fcsirtetel, fcsalukat adol te
nekid minden en vellel valo soh jo ritimenditara is es el mulo
ejjeli fcsuris oltalmazodira is, hivtid is viddel, igen olagatos
san fcsent fcsid as eni fcsisomak nevelbin. Hoj minden huncimel
ennekben a te magad fcs: nevedert megz hovatassal, is minden vilagi
utafasimae hamislen oltalmazod vezirillyed eszofasod, mert a
nevedel is fcsedltenid felol valo jo remenyet jo detem ki ar en hivatol
hogy is vidd vete hivatolomban el jarhassak a te ristefcsidre, is ar
en fcsifcsimnek meg fcsizseri, is fcsikoldo fcsilhatomnak fcsifcsidre.
Hivtid peny nimesen ar embirnek harababban ar o utya vagy lappi
nel igazgatafa, hanem minden fcsedltenid uta a te fcsidre vagyore
konnyozol azert tondkid ur Jesus Christus valo igaz hivtidbel hogy
ar te utaidat, mutasd meg uram ennekben, is ar te o remenyid ta-
mis megz engemet. Hiszim te vagy ar en fcsabidre fcsedltenid te mona-
dod is oh uram, Tancid tal viddel is vezirilek ar igus ura, mel-
lyen jarj, azert ar en ellenfcsim ellen igazgads elvtem ar en
utaimat, mellyen valo jarasomban meg emeltem en fcsedim
are csudalatos dolgidre, is a te es idelgy ruten valo gondot fcsil fcsid
Anim fcsilte huzem: Abrahamot te hivtid ki hazajabul, is ar vilgen
fcsidon megis oltalmazad, fcsifcsimnek a te utaidat megz mutattad,
fcsidre Lebbal ar Israel fcsid megz fcsedltenid is atal hoztatad.
Tobiasz Angyalod atal fcsabidottad; A nepheleli Bolosokot
igazgattad, Az Emauszy menö tancivarjohib magadat usi tarsal id-
tan. fcsid Patriarchanak peny ezt mondottad, Ime en te vidd
vagyoh hogy megz virdelid viddel valahova menendeg, is megz
hozlak is fcsidre, mire el nem huzlak viddel meg nem belkisegetim
a mio tencid fcsiltoatom: Oh igaz mondo fcs: ur fcsin, te tudod
minden en utaimat, mire te vellel ennekben mid is idelgy fcsidre
gdm, is lep is utaimat ennekben mindenue egydit ar en remenyid fcsim
örög meg laklek ar en kimentelteme, mostant ut fcsidre mind fcsidre
is ar en

mini & quietationi qui esse poterat tuæ, immiti, & feroci mortis telo ictus, humi stratus, gelidoque conclusus feretro ecce jacet, explicatâ de ipso tuâ spe penè collisâ deçollatâ, & conclamatâ; Habes in luctum, luctusque squalorem conclusa Conjunx, quo doloris æstu correpta in intimis exestues vilcæribus, duplicato enim orbitaris duro pondere, amisso nuper Illustrissimo & Optimo Patre, Patre non tuo solum, sed & Patriæ, nunc de novo Viduata Mater austero viduitatis fauciata vulnere, Orbitatis premeris jugo, cujus acerbitaltem is non sentit, conclamato præsertim hoc tempore, dum Orphanorum & Viduarnm juribus humi proculcatis, ex libidine habendi insatiabili & afflictos opprimendi regitur sæculum, quem Fatorum providentia molestiis tam gravibus Viduitatis gratiosè immunem esse voluit, at sentiunt oppressi, Viduæ, Orphani, Pupilli, & dolent graviter. Immature Flos, unica, post Plurimum clades defuncti Patris, dolorosæque Matris solatium, te quoque in primo ætatis flore Vindex Fatum duris affligit tempestatibus, vixque conscium tui, Orphanum & Pupillum nominat, Deus qui rerum tuarum de Cælis conscius, quique gloriatur se Patrem esse tutelarem Orphanorum tibi prospiciat, te nutriat & foveat tenellum; Habes quod doleas, luctans, sed emergens Magna Mater in Izraël, Genærum in æstu maroris, tibi non semel placidas tenentem umbras, suisque consolationibus inquietum quietantem animum, en hoc die amittis cimæriis conclusum tenebris, quod tam uberibus deplotes lacrymis eheu meritò facis!

Habetis Frater Germanæ Defuncti, Sororesque Germanæ, quod in ipso, doleatis lugeatisque testemini ipsi & ipsæ, annon Fratris optimi mansveti, vos honorantis, placidi, non injuriantis, non contentiosi, in patientia vel molestissima tolerantis & ferenris manes & cineres lacrimis vestris irrigatis? Habetis Affinès Spectabiles & Magnifici, Conjunctique omnes & necessarii, quare propter eum vobis ereptum suspirantes ingeniscitis, certè hodie amittitis decus alterum familiæ, afflicta solatium vitæ, pignus fraterni amoris, vitæque familiaris socium individuum, ferali huic inclusum feretro placidæ quieti, sine spe ulla restitutionis ad familiaritatem vitæ hujus, diu duraturisque tenebris jam jam ecce reddituri estis; Habetis Amici, & habemus omnes, quare plium cum gemitu ad bustum sequamur; Dolere est virtutem colentibus, opprimi in medio cursu virtutibus litantem.

At sit justa doloribus meta, certis luctus claudatur cancellis; Ita siquidem in jussu Deorum positum hoc fuerat, ut Quem de Cælo Fata dederant, Cælo dignum quem vivere fecerant, Eundem terris eriperent, in Cælosque rursum reponerent,

Sin aliter fortè alicui sinistrum ferre judicium placeat. Vos testes advoco, qui cum precibus enixissimis una mecum adfuisistis. Qualiter amore Dei calens, & zelo æstuans ejus animus, ad æternam beatitatem aspirabat. Quare Dominus, quem calidis expectabat votis præfens ipsi adfuit, nec opem diu distulit, in optata ecce eum reposuit requie & sælicitate.

D I X I.

Quem Deus amat Juvenis moritur.

de us en bejövéltem. Poraniszly fe: Angyalidnak felte, hogy utal-
lakaimat meg ne issem a végdéltemnek körébe; Bekefessék hogy
roves meg a sátant as en lakam alatt hamar is minden ellen-
szemnek utasit vellep meg, kiknek utasit legyend homalyosok
es as urak Angyalu krapdofia is kinyit meg azokat, engemet a
te jo' lelke vezirelyen engem uton, hogy senki meg ne mo-
monisak vagy as en kerishezesem meg ne esaladjak; hanem
magam forjaral meg elgyoven; jo eszfelek jo szivemnek is beke-
selyes as en cselleimnek is kinyit, es o' valik egyut a te ke-
gyelmedbe vellep, is ugyanis el vege tenelid ajantom oh en
vengemnek vegbe, as en lelkiem te felembe is as en esle-
dinet, ismerim, as en Attyamfiatt as en jo' allerim, is
valamio a te fe: aldasodhat velem, minden jo' szavomat oris meg
oh jzraelnek onzoje oris meg mindyunket ma is minden koron
lelkemnek reszre, mind- vigyazasunkban mind alu vasunkban
minden buncel is minden ulli van, te fe: vesse delomunk, Enged-
jed hogy higam nepe is jo' allerim te fe: eszfelek talatna-
sam, is apolhet tegeit elszedte magyaraal hussa. Oh uram
mieg a vilagon elik, higamban vagy azon kivul eltek ne en-
gyoged hogy el felekezem as elottem felekezem, Adyad
mink hogy as In' aszavunk bekefessék minden koron meg
lekezem, as In' felekezemnek bekefessék meg elgyoven, con-
kivételkedem a dicsőségnek meg nyelvének magyamat jo' lelke
ismertet el te hobbó való igaz meg te fe: el meg el kezesem
magyamat, hogy vilagi faratsagot utasasomnak el vesse, te uram
lekezem meg tartom as en örök kezesem is boldog hazam-
ban te hobbó, te te altala is te erőt te fe: Angyalidnak te velle-
telem, is a dicsőségnek talasaval meg elgyoven, In'
lekezem meg oh en Attyam a te vagy nevedet
es as en kezesemnek minden erendert

Amen.

Calcari Salem in spiritum! Tapodgyurok as igetlen fot. sumi te

homi. 2. 310

Boldogs hi mulaszt való minden napi imaadás.

Ugyis ez igaznak uram, elvárunk és halálunk ura,
hívd tudva vadnak az mi elvárunk nappal; mélyek hamar
el mulnak mint az árnyék vagy az vízi buborék, és mi mind-
nyajan meg halunk, föld és porra szállunk. Atestvérlésem
léte fiamnak az én uram János christusomnak kért és kim-
bénvélelőre kinyitgék az ajkaid. Adgy oly lelki vigaszt
az én szívem, hogy meg ismét vén elvárunk valtegyo
fogad, kívánlén elvárni fogadad az én hi mulasztomnak megjel
és tényleg igazán, felelőleg, és úgy kézzeliek halálomhoz
hogy minden órák képen várom, el mulasztom és az vitéz
nyomorúságunk rindelo orajval való meg felelőleg.
Egyes meg én, János és a sine fiamnak dragalat és vité-
ző, az was kére én kívánim mind vitéz; hogy a testi fej-
dalmuk és vitéziesik kére az ördög alaktján és a pa-
naffon engem és tőled, és kére az éter, honnalra
vagy egyet gonos kívánim és ne kére. Kérek pedig, minden
az vitéz, kére meg fogadom, mikor érem el felelőleg
deh, ne hogy el uram engem, hanem egy kére meg
énnekim óris és rayarag és a kére kére meg ad.
Gyalmas uram az kívánim és vitélén halálom, az a vitéz-
lén meg igazán megad. Adgy idet kívánim hogy halálom
érem igazán megadom alal kívánim hi kére meg ad, és az
én kére uram János christusomnak kére és kére és vitéz
vitéziesik, és halálom igazán kére és kére és kére
és kére ajánlatván kére meg, felelőleg és kére meg ad, halálom
kére kére meg ad, kére meg kére és kére meg ad
kére kére és kére kére Amén.

His ugyan azon Boldog hi melasint valo fudasz

Oh embeli nemzedek darayalatos valasaga aldot ur Jhus xpus
telv leh szedelt a te fent felvidet, hogy gzojjes az en tel-
nem nek fobit, is oris meg elcedmek napjaraban minden te
ellenid valo bunodon elcsodit hivellen et vollee en halaltuk
s karhozattal, a poholnak videntis fanyajatul, Adog en re-
nem idis fudaszom igaz kiert se laltit, is minden elobaimoz
valo boldog elj mentite, hogy en minden elobaimoz. Ujjelede
hessom sene fel hadvle fad lynnij f vletellete ujjelede
hessom fudasz gyutol et turogat fudasz, hogy fudasz mel-
lye szegyl hadvle is kellemele laltit, hogy egy fudasz fudasz
gid hie igaz hie et jo elmenyegal mel hie, taly is fudasz
votatol is igaz laltit et melvett laltit, hie fudasz fudasz
nek is vob fudasz fudasz fudasz laltit et fudasz fudasz
or fudasz fudasz fudasz fudasz laltit et fudasz fudasz
is vob fudasz fudasz fudasz fudasz laltit et fudasz fudasz

Alonden napi Ryzelli vörid fudasz.

Oh vobek elö igaz is vob laltit en nag fudasz hi elmenyegal
is Alonden is or fudasz, a fudasz is minden vobban
valo allatka. Diesis leh szedelt fudasz fudasz fudasz
az en vob fudasz xpustom ak fudasz vob. Ity vob fudasz
et dji et egy magen valo is galmas fudasz utyaz gondvise
fudasz fudasz alat mag vob fudasz mag vob fudasz et
fudasz fudasz, baltit is mai magen fel vob fudasz
vob fudasz vob fudasz mag vob az en laltit, hogy
az vob fudasz fudasz is vob nem vob fudasz, vob fudasz
vob fudasz mag vob az en egyte fudasz is hogy
vob a vob fudasz vob mag fudasz fudasz fudasz
vob fudasz et nem vob fudasz. Alonden fudasz az en
vob fudasz minden en vobban valo. is galmas fudasz mi.

